

«برنامه‌های بعد از مدرسه»
از دیدگاه کارشناسان و دانش‌آموزان
دبیرستان‌های شهر تهران ۱۳۸۵

فهرست مطالب

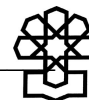
فصل اول - کلیات	۱
۱. مقدمه و کلیات.....	۱
۱-۱. اهداف تحقیق	۳
۱-۲. تعریف و بیان مسأله	۳
۱-۳. ضرورت انجام	۴
۱-۴. وجود تمایز و نوآوری‌های این پژوهش با پژوهش‌های انجام شده	۵
۱-۵. فرضیه‌های پژوهشی	۵
۱-۶. روش تحقیق.....	۶
۱-۷. جامعه و نمونه آماری	۶
۱-۸. روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات	۷
۱-۹. ابزار جمع‌آوری اطلاعات	۷
۱-۱۰. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات	۷
فصل دوم - ادبیات نظری	۸
۲. دیدگاه صاحب‌نظران درباره برنامه‌های بعد از مدرسه	۸
۳. دیدگاه اندیشمندان	۱۲
۴. هشت سال تحصیل، چهار سال تعطیل	۱۳
۵. ضرورت تعدیل تعطیلی مدارس.....	۱۵
۶. ضرورت بازنگری در برنامه‌ها	۱۶
۷. اهداف برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۶
۸. محتوای برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۸
۹. ویژگی‌های برنامه‌های بعد از مدرسه	۲۰
۱۰. انواع برنامه‌های بعد از مدرسه	۲۱
۱۰-۱. علمی - فرهنگی.....	۲۱
۱۰-۲. تفریحی	۲۳
۱۰-۳. جبرانی	۲۶
۱۱. امکانات لازم برای برنامه‌های بعد از مدرسه	۲۷
فصل سوم - یافته‌های توصیفی	۳۰
مقدمه	۳۰
جنس	۳۱
سن	۳۲
کلاس	۳۳
رشته تحصیلی	۳۴
تحصیلات پدر	۳۵

- ۳۶.....تحصیلات مادر
- ۳۷.....شغل پدر
- ۳۸.....شغل مادر
- ۳۹.....مناطق محل سکونت
- ۴۰.....تعداد افراد خانوار
- ۴۱.....میزان درآمد خانوار به ماه
- ۴۲.....میزان وقت آزاد دانش‌آموزان در روز
- ۴۳.....دوست بعد از مدرسه وقت خود را کجا بگذارند؟
- ۴۴.....میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی
- ۴۵.....میزان پرداختن به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی
- ۴۶.....میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی
- ۴۷.....در اختیار داشتن مکان‌های مناسب جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه
- ۴۸.....در اختیار داشتن مواد آموزشی مناسب
- ۴۹.....عمده‌ترین مشکلات تهیه مواد آموزشی
- ۵۰.....میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز
- ۵۱.....میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی
- ۵۲.....میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز
- ۵۳.....میزان رضایت از برنامه‌های رادیویی
- ۵۴.....میزان مطالعه روزنامه و مجله در طول هفته
- ۵۵.....میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته
- ۵۶.....آیا در منزل خود رایانه دارید؟
- ۵۷.....آیا به اینترنت دسترسی دارید؟
- ۵۸.....محل استفاده از اینترنت
- ۵۹.....میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز
- ۶۰.....تعداد دفعات رفتن به سینما
- ۶۱.....به چه فیلم‌هایی علاقه دارید؟
- ۶۲.....به لحاظ محتوایی چه فیلم‌هایی را بیشتر دوست دارید؟
- ۶۳.....تعداد دفعات رفتن به تئاتر
- ۶۴.....آیا سال گذشته به اردو رفتید؟
- ۶۵.....میزان مفید بودن اردوها و گردش‌های علمی
- ۶۶.....استفاده از اماکن مختلف برای برنامه‌های بعد از مدرسه
- ۶۷.....میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه
- ۶۸.....میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه
- ۶۹.....عمده‌ترین مشکلات برنامه‌های بعد از مدرسه
- ۷۰.....عمده‌ترین پیشنهادها جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه
- ۷۱.....فصل چهارم - یافته‌های استنباطی

۷۱.....	مقدمه
۷۱.....	جنس - وقت آزاد در روز
۷۲.....	جنس - میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز
۷۲.....	جنس - میزان رضایت از تلویزیون
۷۳.....	جنس - میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز
۷۴.....	جنس - میزان مطالعه روزنامه و مجله در طول هفته
۷۴.....	جنس - میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز
۷۵.....	جنس - دفعات رفتن به سینما
۷۶.....	جنس - علاقه به نوع فیلم (ایرانی - خارجی)
۷۶.....	جنس - علاقه به انواع فیلم به لحاظ محتوایی
۷۷.....	جنس - میزان تماشای تئاتر (رفتن به تئاتر)
۷۷.....	جنس - رفتن به اردو و گردش‌های علمی در یک سال گذشته
۷۸.....	جنس - میزان مفید بودن اردو و گردش علمی از نظر دانش‌آموزان
۷۹.....	جنس - میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه
۷۹.....	جنس - میزان استفاده از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در برنامه‌های بعد از مدرسه
۸۰.....	جنس - میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه از دیدگاه دانش‌آموزان
۸۱.....	سن - میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز
۸۲.....	سن - میزان استفاده از مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه
۸۲.....	سن - کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی
۸۳.....	سن - بالا بودن هزینه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی
۸۴.....	سن - عدم امنیت کافی در پارک‌ها و اماکن تفریحی
۸۴.....	سن - افزایش فضای آموزشی و تفریحی
۸۵.....	سن - کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی
۸۵.....	سن - نظارت بیش‌تر بر امکان آموزشی و تفریحی
۸۶.....	سن - اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌ها
۸۷.....	کلاس - میزان وقت آزاد در روز
۸۸.....	کلاس - میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز
۸۹.....	رشته تحصیلی - در دسترس بودن مواد آموزشی مناسب
۹۰.....	رشته تحصیلی - داشتن رایانه در منزل
۹۰.....	رشته تحصیلی - دسترسی به اینترنت
۹۱.....	رشته تحصیلی - محل استفاده از اینترنت
۹۲.....	رشته تحصیلی - تعداد دفعات رفتن به سینما
۹۳.....	رشته تحصیلی - میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه
۹۳.....	رشته تحصیلی - میزان رضایت از تلویزیون
۹۴.....	تحصیلات پدر - دسترسی به مواد آموزشی مناسب
۹۵.....	تحصیلات پدر - داشتن رایانه در منزل

- تحصیلات پدر - دسترسی به اینترنت ۹۶
- تحصیلات پدر - محل استفاده از اینترنت ۹۷
- تحصیلات پدر - تعداد دفعات رفتن به سینما ۹۸
- تحصیلات پدر - تعداد دفعات رفتن به تئاتر ۹۹
- تحصیلات پدر - میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی ۱۰۰
- تحصیلات پدر - میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی ۱۰۱
- تحصیلات پدر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۰۲
- تحصیلات پدر - میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۰۳
- تحصیلات پدر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۰۴
- تحصیلات مادر - محل استفاده از اینترنت ۱۰۵
- تحصیلات مادر - دسترسی به اینترنت ۱۰۶
- تحصیلات مادر - داشتن رایانه در منزل ۱۰۷
- تحصیلات مادر - تعداد دفعات رفتن به تئاتر ۱۰۸
- تحصیلات مادر - تعداد دفعات رفتن به سینما ۱۰۹
- تحصیلات مادر - میزان رضایت از تلویزیون ۱۱۰
- تحصیلات مادر - استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی ۱۱۱
- تحصیلات مادر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۱۲
- تحصیلات مادر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۱۳
- تحصیلات مادر - داشتن رایانه شخصی ۱۱۴
- تحصیلات مادر - دسترسی به اینترنت ۱۱۵
- تحصیلات مادر - محل استفاده از اینترنت ۱۱۶
- تحصیلات مادر - تعداد دفعات رفتن به سینما ۱۱۷
- تحصیلات مادر - میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی ۱۱۸
- تحصیلات مادر - آیا از خود مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنید؟ ۱۱۹
- تحصیلات مادر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۲۰
- تحصیلات مادر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان ۱۲۱
- شغل مادر - دسترسی به اینترنت ۱۲۲
- شغل مادر - محل استفاده از اینترنت ۱۲۲
- شغل مادر - استفاده از خود مدارس برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۲۳
- شغل مادر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه ۱۲۴
- شغل مادر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان ۱۲۵
- منطقه محل سکونت - وقت آزاد در روز ۱۲۶
- منطقه محل سکونت - میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز ۱۲۷
- منطقه محل سکونت - میزان رضایت از تلویزیون ۱۲۸
- منطقه محل سکونت - به چه فیلم‌هایی علاقه دارید ۱۲۹
- منطقه محل سکونت - میزان استفاده از رادیو ۱۳۰

منطقه محل سکونت - دسترسی به اینترنت	۱۳۱
منطقه محل سکونت - رفتن به اردو	۱۳۲
منطقه محل سکونت - استفاده از مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۳۳
منطقه محل سکونت - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۳۴
منطقه محل سکونت - کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی	۱۳۵
منطقه محل سکونت - بالا بودن هزینه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی	۱۳۶
منطقه محل سکونت - افزایش فضای آموزشی و تفریحی	۱۳۷
منطقه محل سکونت - کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی	۱۳۸
منطقه محل سکونت - میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۳۹
تعداد افراد خانوار - تعداد دفعات رفتن به سینما	۱۴۰
تعداد افراد خانوار - دسترسی به اینترنت	۱۴۱
تعداد افراد خانوار - میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته	۱۴۲
تعداد افراد خانوار - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۴۳
تعداد افراد خانوار - نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۴۴
میزان درآمد خانوار به ماه - تعداد دفعات رفتن به سینما	۱۴۵
میزان درآمد خانوار به ماه - داشتن رایانه شخصی	۱۴۶
میزان درآمد خانوار به ماه - دسترسی به اینترنت	۱۴۷
میزان درآمد خانوار به ماه - محل استفاده از اینترنت	۱۴۸
میزان درآمد خانوار به ماه - استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی برای برنامه‌های بعد از مدرسه ..	۱۴۹
میزان درآمد خانوار به ماه - در دسترس بودن مواد آموزشی مناسب	۱۵۰
میزان درآمد خانوار به ماه - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه	۱۵۱
میزان درآمد خانوار به ماه - نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان	۱۵۲
فصل پنجم - نتیجه‌گیری و پیشنهادات	۱۵۳
مقدمه	۱۵۳
الف) خلاصه دیدگاه صاحب‌نظران و کارشناسان	۱۵۳
ب) خلاصه آمار توصیفی (دیدگاه دانش‌آموزان)	۱۵۴
ج) خلاصه آمار استنباطی و تحلیلی (دیدگاه دانش‌آموزان)	۱۵۷
پیشنهادهای	۱۶۸
پیوست	۱۷۱
منابع و مأخذ	۱۷۴

«برنامه‌های بعد از مدرسه»

از دیدگاه کارشناسان و دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر تهران ۱۳۸۵

فصل اول - کلیات

۱. مقدمه و کلیات

بدون تردید دانش‌آموزان هر جامعه، سرمایه‌های گرانبهایی هستند که اگر مورد بی‌توجهی قرار گیرند برای جامعه مشکلات عدیده‌ای به وجود می‌آید و باید سال‌ها تاوان ضرر و زیان آن پرداخته شود.

از آن‌جا که پیشگیری نسبت به درمان هزینه و پیامدهای منفی کم‌تری دارد، توجه به اقدام‌های پیشگیرانه راهبردی بنیادی برای رفع مسائل و مشکلات دانش‌آموزان ضروری می‌باشد. یکی از این برنامه‌ها، برنامه‌های سازمان یافته بعد از مدرسه است.

پر کردن ساعات بعد از مدرسه به روشی هدفمند و منظم، از بروز ناهنجاری‌های اجتماعی به وسیله دانش‌آموزان پیشگیری می‌کند. برنامه‌های بعد از مدرسه باعث رشد مهارت‌های اجتماعی و حفظ امنیت کودکان و نوجوانان، همچنین موجب جلب اعتماد دانش‌آموزان نسبت به مدرسه و احساس امنیت در محیط آموزش و پرورش می‌شود.

اگر کودک در محیطی احساس امنیت کافی داشته باشد قادر است به خوبی فعالیت‌های فکری متعددی را انجام دهد و این امر سبب بهبود یادگیری او می‌شود. برنامه‌های بعد از مدرسه موجب آرامش خاطر والدین نیز می‌شود. رها کردن دانش‌آموزان در جامعه بدون نظارت کافی بر آنان، باعث رشد فزاینده مشکلات اجتماعی می‌شود و آنان را در معرض خطرهای بالقوه بسیاری قرار می‌دهد.

با کنکاشی در آمار و ارقام مقایسه‌ای کشورهای جهان سوم، اختلاف فاحش سرمایه‌گذاری در آموزش دانش‌آموزان به خوبی به چشم می‌خورد. متأسفانه کشورهای جهان سوم به دلیل مشکلاتی که دارند، از این امر خطیر غفلت کرده و بهای لازم را برای تعلیم و تربیت نمی‌پردازند. برعکس کشورهای صنعتی رمز موفقیت خود را سرمایه‌گذاری برای آینده‌سازان خود می‌دانند. پس هرچه به این نیروهای بالقوه توجه شود می‌توان از قدرت خروشان و پرتحرک آنان بهتر بهره جست و هرچه دانش‌آموزان به بوته فراموشی سپرده شوند می‌توانند خسارات زیادی به وجود آورند، از این‌رو باید برای ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان برنامه‌ریزی مناسب کرد.

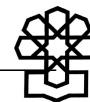

نظارت ناکافی و نادرست بر رفتار دانش آموزان در ساعات بعد از مدرسه می‌تواند به بروز اختلال‌های رفتاری و هیجانی مانند احساس تنهایی شدید، اضطراب، لجاجت و عنادورزی، تعارض با همسالان، عدم رغبت به انجام تکالیف درسی و کاهش مهارت‌های اجتماعی بیانجامد. از طرفی دانش‌آموزانی که در محله‌های فقیرنشین زندگی می‌کنند و در مدارس با کیفیت پایین تحصیل می‌کنند، عملکرد تحصیلی پایینی دارند، والدین آنان به طور افراطی کار می‌کنند، افسردگی در میان آن‌ها در مقایسه با سایر خانواده‌ها فراوانی بیش‌تری دارد. والدین این دانش‌آموزان فاقد مهارت‌های فرزندپروری هستند و از الگوهای منفی مانند تنبیه بدنی برای اصلاح رفتار فرزندان استفاده می‌کنند. این خانواده‌ها فاقد ساختار، نظم و قانون‌اند و بر فعالیت‌های فرزندان خود در ساعات بعد از مدرسه نظارت کافی ندارند.

مسئله دیگری نیز مطرح است و آن، دانش‌آموزانی است که موظف به مراقبت از خود هستند این کودکان در مقایسه با همسالان خویش که تحت نظارت سازمان یافته قرار دارند بیش‌تر تحت تأثیر افراد بیگانه قرار می‌گیرند و از این نظر آسیب‌پذیرترند و در معرض خطر شکست تحصیلی، مصرف مواد مخدر، سیگار کشیدن و ... قرار دارند.

فاکس و نیومن^۱ رابطه میان جرائم بعد از مدرسه را با تحت نظارت بودن نوجوانان بررسی کرده‌اند. نتایج بررسی آنان مبین این است که ۷۵ درصد جرائم رخ داده به وسیله کودکان و نوجوانان زیر هجده سالی بوده که تحت نظارت نبوده‌اند و ساعات وقوع جرائم بین ساعات ۳ تا ۸ بعدازظهر گزارش شده است. یعنی زمانی که دانش‌آموزان در مدرسه نبوده‌اند.

اغلب دانش‌آموزان در خانواده‌های کم‌درآمد در ساعات بعد از مدرسه تنها هستند، زیرا خانواده توان پرداخت هزینه مراقبت از فرزندان و فرستادن آن‌ها به مکان‌های تفریحی و ورزشی را ندارند. بسیاری از کودکان خانواده‌های فقیر به اختلالات خواب، پرخاشگری، اضطراب و استرس مبتلا هستند. یکی از راه‌های کم کردن آثار منفی فقر بر کودکان و نوجوانان ارائه برنامه‌های سازمان یافته بعد از مدرسه به صورت رایگان است. این برنامه‌ها علاوه بر این‌که دانش‌آموزان را تحت نظارت قرار می‌دهد، بر مهارت‌های تحصیلی، اجتماعی و شغلی آنان نیز می‌افزاید و به آن‌ها کمک می‌کند که در چارچوب فرهنگ اسلامی و خانوادگی و اجتماعی هیجانات خویش را کنترل و ابراز کنند. در این پژوهش علاوه بر استفاده از نظر کارشناسان و خبرگان حوزه تعلیم و تربیت با انجام یک پیمایش در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران سعی می‌گردد تأثیر متغیرهای زمینه‌ای (جنس، سن، کلاس، رشته تحصیلی، مناطق محل سکونت، تعداد افراد خانوار، میزان درآمد خانوار، سطح تسهیلات والدین و نوع شغل والدین) بر برنامه‌های بعد از مدرسه مورد بررسی قرار

گیرد و در نهایت با جمع‌بندی نظر کارشناسان و دیدگاه‌های خود دانش‌آموزان بتوان جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه پیشنهاداتی ارائه نمود. اگرچه معتقدیم در ارائه راه‌حل‌های مناسب جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه به تعامل سه جانبه بین کارشناسان و خبرگان حوزه تعلیم و تربیت، اولیاء دانش‌آموزان (والدین) و خود دانش‌آموزان نیاز می‌باشد ولی در این پژوهش متأسفانه به دلیل کمبود امکانات و منابع امکان نظرسنجی از خانواده‌ها عملاً وجود نداشت.

۱-۱. اهداف تحقیق

بدون تردید دانش‌آموزان هر جامعه سرمایه‌های گرانبهایی هستند که اگر مورد بی‌توجهی قرار گیرند. مشکلات عدیده‌ای برای جامعه به‌وجود می‌آید که سال‌ها باید تاوان آن پرداخته شود. در کشور ما سازمان‌ها و نهادهای اجرائی گوناگونی در تلاش هستند که با برنامه‌های متنوع گوناگون سه ماهه تابستان دانش‌آموزان را پر کنند. تا آن‌جا که محقق بررسی کرده تاکنون مطالعه جامع و ملی درباره نتایج فعالیت سازمان‌ها و دستگاه‌ها و نهادهای مسئول غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان صورت نگرفته است. توان اقتصادی کشور برای پر کردن ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان محدود است و وزارت آموزش و پرورش، سازمان ملی جوانان، سازمان تربیت بدنی، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان دانش‌آموزی، نیروی مقاومت بسیج، کمیته امداد حضرت امام خمینی «ره» و تشکل‌های غیردولتی و... برنامه‌هایی مجزا برای سه ماهه تعطیلی تابستان دانش‌آموزان دارند. با توجه به گستردگی مشکلات کودکان و نوجوانان برنامه‌های بعد از مدرسه با اهداف کلی نظارت بر دانش‌آموزان، حل مسائل و مشکلات آنان و پیشگیری زیرنظر مستقیم وزارت آموزش و پرورش پیش‌بینی خواهد شد. برنامه‌های بعد از مدرسه با هدف رشد شخصیت دانش‌آموزان طراحی خواهد شد، این برنامه‌ها صفات مثبت شخصیتی مانند مسئولیت‌پذیری، اشتراک مساعی، فعالیت گروهی، احترام به حقوق دیگران، قدردانی کلامی و عملی و انتقاد کردن را به دانش‌آموزان آموزش می‌دهد. هدف از اجرای پژوهش حاضر بررسی چگونگی برنامه‌ریزی برای ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان است، سپس بر مبنای نتایج به دست آمده پیشنهادهایی برای برنامه‌ریزی بهتر و پر کردن ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان ارائه می‌شود.

۱-۲. تعریف و بیان مسأله

پرکردن ساعات بعد از مدرسه به‌صورت سازمان یافته، یکی از راهبردهای اساسی و مؤثر در پیشگیری از جرائم و حل مشکلات و مسائل دانش‌آموزان است. برنامه‌های بعد از مدرسه زمینه اساسی برای مطرح شدن خلاقیت‌های دانش‌آموزان است و خلاقیت‌های هنری، ادبی، فنی، علمی و...

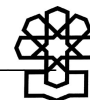

هرگز مجال بروز نمی‌یابند مگر در فضایی آزاد و مستقل و برخوردار از حرمت انسانی، به نحوی که نه الزامی در کار باشد و نه فشاری. براساس پژوهش‌های انجام شده بیش‌ترین جرائم مربوط به کودکان و نوجوانان و بیش‌ترین آسیب‌های جسمانی در فاصله ساعاتی که دانش‌آموزان تحت نظارت خانه و مدرسه نیستند به وقوع می‌پیوندد. مجموعه فعالیت‌هایی که خارج از مدرسه و بدون اعمال فشار به‌وسیله دانش‌آموزان انجام می‌گیرد و با اهداف مدرسه و منویات خانواده همسو بوده باعث رفع نیاز و رضامندی دانش‌آموز می‌شود و در نهایت زندگی دانش‌آموز را هدفمند و منظم می‌کند. برنامه‌های بعد از مدرسه مقدار زمان خارج از تکالیف مدرسه و خانه است که در آن دانش‌آموز با میل و رغبت و اختیار به آنچه موجبات انبساط خاطر و رضایت او را فراهم می‌کند می‌پردازد.

۳-۱. ضرورت انجام تحقیق

بدون تردید هدایت فکری و حمایت مستمر و مؤثر کودکان و نوجوانان در ساعات بعد از مدرسه، آسیب‌پذیری اجتماعی و کجروی‌های اخلاقی آنان را در هر شرایطی به حداقل می‌رساند. جمعیت کشور ما بسیار جوان است، دانش‌آموزان با پانزده میلیون و هشتصد هزار نفر جمعیت، حدود ۲۳/۵ درصد جمعیت کشور را تشکیل می‌دهند. اگر هر دانش‌آموز در شبانه روز ۶ ساعت برای رفتن به مدرسه و ۴ ساعت برای مطالعه و انجام تکالیف درسی و ۸ ساعت را برای خواب و تغذیه صرف کند باز ۶ ساعت وقت فراغت خواهد داشت. اگر برای ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان برنامه نداشته باشیم بدیهی است که آن‌ها خود به این کار اقدام خواهند کرد که در آن صورت نیز بدآموزی‌ها و مشکلات رفتاری و اخلاقی در پیش خواهد بود. با توجه به اهمیت دانش‌آموزان در روند رشد کشور، توجه به مشکلات آنان و ارائه راهبردهای مناسب اهمیت بسیاری دارد. با پر کردن ساعات بعد از مدرسه به شیوه‌ای سازمان یافته می‌توان از بروز رفتارهای ضداجتماعی دانش‌آموزان پیشگیری کرد و از آن‌جا که پیشگیری نسبت به درمان هزینه و پیامدهای منفی کم‌تری دارد، توجه به اقدامات پیشگیرانه، راهبردی بنیادی برای رفع مسائل و مشکلات کودکان و نوجوانان است.

دانش‌آموزان در ساعات بعد از مدرسه بیش‌ترین فشار را از لحاظ استحاله فرهنگی و سست کردن اعتقادات و باورهای دینی و ملی تحمل می‌کنند و این نکته‌ای است که باید در آن بیش‌ترین تأمل را کنیم، زیرا ما با این ایمان و اعتقاد به آینده می‌نگریم که سازندگی و پیشرفت هر چه بیش‌تر در جامعه از جنبه فردی و اجتماعی امری است تحقق‌پذیر و آموزش و پرورش باید در تحقق این دو یعنی سازندگی فردی و اجتماعی تلاش مداوم کند و شرایطی را ایجاد کند که هر فردی در ابعاد جسمانی و روانی به تکامل خود نائل آید. بر این اساس محقق این گزارش سعی کرده تا با بررسی ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان بر این نکته تمرکز کند. سودمندی نتایج حاصل از این تحقیق

علاوه بر آن که باعث قانونگذاری دقیق به وسیله نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی می شود موجب معرفی پتانسیل های موجود در جامعه برای نهادهای متولی عرصه تحقیقاتی و آموزشی و نیز برنامه ریزی کشور فراهم خواهد کرد.

۴-۱. وجوه تمایز و نوآوری های این پژوهش با پژوهش های انجام شده

در این پژوهش به صورت سازمان یافته نحوه پر کردن ساعات بعد از مدرسه بررسی شده است و نخستین گام در ارائه این خدمات جلب همکاری والدین از طریق آگاهی دادن به آنان است. کم شدن فاصله میان خانه و مدرسه با اتخاذ راه حل های مناسب این برنامه ها هنگامی بیشترین کارایی را خواهد داشت که تحت نظر افراد متخصص طراحی و اجرا شوند. زیرا سازمان یافتگی آن ها به استفاده بهینه از امکانات و نیروی انسانی موجود می انجامد.

برای هر چه موفق تر شدن برنامه لازم است والدین داوطلبانه در این امر مشارکت داشته باشند. این مشارکت از طریق رابطه نزدیک با خانواده، آموزش آنان و توجه به نظرات شان در طراحی برنامه ممکن است. مدارس باید امکانات وسایل و منابع خانواده ها را به خوبی شناسایی کنند و به والدین اجازه دهند که در فرایند آموزش و پرورش فرزندان خود مشارکت جویند. آموزش و پرورش دانش آموزان باید تحت نظارت خانه و مدرسه به صورت مشترک انجام گیرد، اگرچه در همه گروه های سنی، هدف از اجرای برنامه های سازمان یافته بعد از مدرسه ایجاد مهارت های تحصیلی، شناختی، هیجانی و اجتماعی است، ولی طراحی و اجرای آن در سنین مختلف متفاوت است.

۵-۱. فرضیه های پژوهش

۱. برنامه های بعد از مدرسه باعث ارتقای مهارت های تصمیم گیری و خلاقیت و کفایت درون فردی می شود.

۲. برنامه های بعد از مدرسه باعث افزایش نگرش منفی نسبت به ناهنجاری های اجتماعی می شود.

۳. برنامه های بعد از مدرسه باعث جبران ضعف دانش آموزان در دروس مختلف می شود.

۴. برنامه های بعد از مدرسه موجب از بین بردن پیامدهای فقر و ایجاد شرایط مناسب جهت رشد شناختی عاطفی و هیجانی دانش آموزان خانواده های کم درآمد می شود.

۵. برنامه های بعد از مدرسه موجب کاهش ساعات تنهایی کودکان در منزل به منظور امنیت آنان می شود.

۶. برنامه های بعد از مدرسه باعث آشنایی دانش آموزان با مشاغل مختلف کمک به آن ها در شناخت

استعدادها و مشاغل مورد علاقه خود می‌شود.

۷. برنامه‌های بعد از مدرسه موجب نظارت بر شیوه‌های ابراز هیجان دانش‌آموزان و دادن فرصت به آنان برای تخلیه هیجانی خود با در نظر گرفتن ارزش‌ها و معیارهای جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنند می‌شود.

۸. به نظر می‌رسد با لحاظ متغیرهای زمینه‌ای (جنس، سن، کلاس، رشته تحصیلی، تحصیلات والدین، شغل والدین، درآمد خانوار، مناطق محل سکونت) و برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری بین نظر دانش‌آموزان وجود داشته باشد.

۱-۶. روش تحقیق

در طرح حاضر از دو روش اسنادی و پیمایشی استفاده می‌شود در بخش مطالعات اسنادی اقدامات ذیل انجام می‌شود:

الف) مراجعه به وزارت آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه،

ب) استفاده از کتب، مقالات و پژوهش‌های انجام گرفته.

در بخش دوم که در واقع انجام پیمایش می‌باشد در دو قسمت صورت می‌گیرد:

الف) مصاحبه با صاحب‌نظران و کارشناسان این حوزه

ب) انجام پیمایش در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران

۱-۷. جامعه و نمونه آماری

تحقیق حاضر دارای دو جامعه آماری است. جامعه آماری اول مربوط به صاحب‌نظران و کارشناسان این حوزه می‌باشد که با ۱۲ نفر از آن مصاحبه انجام می‌شود و جامعه دوم به صورت بالقوه تمامی دانش‌آموزان کشور را در برمی‌گیرد اما به دلیل محدودیت‌های موجود در این پژوهش فقط دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران مدنظر قرار گرفتند و حجم نمونه نیز از طریق مدل کوکران

$$n = \frac{Nt^2 p(1-p)}{Nd^2 + tp^2(1-p)}$$

محاسبه گردید. که در آن $t=1/96$ برای سطح اطمینان ۹۵ درصد، N جمعیت

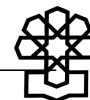
جامعه آماری (۴۳۰۸۶۱ دانش‌آموزان دبیرستان شهر تهران)، $c=0/05$ میزان دقت احتمالی و P

درصدی از صفات مورد بررسی آن جامعه در نظر گرفته شده است که به منظور کسب حداکثر

مقدار $P, P(1-P)$ را برای $0/5$ در نظر گرفته شده است. با این مقدار حجم نمونه حداکثر میزان را

کسب خواهد کرد. براساس فرمول فوق و آمارهای ذکر شده حجم نمونه ۳۰۸ نفر محاسبه می‌گردد

که جهت کاهش احتمال خطا - اشتباه پرسشگر - حجم نمونه به ۳۲۸ نفر افزایش یافته است که از این

تعداد با توجه به نسبت دانش‌آموزان دختر و پسر در دوره متوسطه در تهران ۱۴۹ نمونه دانش‌آموزان دبیرستانی پسر و ۱۶۹ نمونه دانش‌آموزان دبیرستانی دختر در سطح شهر تهران می‌باشد.

همچنین به منظور رعایت تعادل در تعداد نمونه‌ها و تعدیل نقش متغیرهای اقتصادی، اجتماعی مبتنی بر موقعیت جغرافیایی هریک از مناطق شهر بر نتایج ترجیح داده شد تعداد کل نمونه بین مناطق شمالی، جنوبی، شرقی، غربی و مرکزی تهران توزیع شود. بر این اساس منطقه ۲ در شمال، منطقه ۱۷ در جنوب، منطقه ۴ در شرق، منطقه ۵ در غرب و منطقه ۶ به عنوان منطقه مرکزی انتخاب و با مراجعه به حداقل دو مدرسه در هر منطقه، که کلاس‌های تابستانی و در زمان جمع‌آوری اطلاعات، دانش‌آموز مشغول به تحصیل داشته‌اند، با توجه به حجم نمونه پیش‌بینی شده، اطلاعات لازم جمع‌آوری شد.

۸-۱. روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات

روش جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات. میدانی و کتابخانه‌ای یعنی «ترکیبی» خواهد بود.

۹-۱. ابزار جمع‌آوری اطلاعات

جهت جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات از سه تکنیک اسنادی (تهیه فیش)، پرسشنامه و مصاحبه سازمان یافته (هدایت شده) استفاده می‌گردد.

۱۰-۱. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

برای تجزیه و تحلیل حاصل از تحقیق، از روش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده می‌شود. به بیان دیگر در نتیجه اجرای پرسشنامه روی جامعه آماری پس از استخراج یافته‌ها، آمار توصیفی به منظور تعیین فراوانی پاسخ‌ها و میزان درصد آن‌ها به کار گرفته می‌شود و از جدول توزیع فراوانی، درصدگیری و میانگین (به عنوان مهم‌ترین اندازه تمایل مرکزی) استفاده می‌شود به منظور استنباط و تحلیل آزمون‌های آماری بی‌پارامتری در این بررسی از مجذور کای (χ^2) با سطح اطمینان ۹۵ درصد استفاده خواهد شد تا معنی‌دار بودن تفاوت‌ها مورد بررسی قرار گیرد. همچنین برای تسهیل در تجزیه و تحلیل سؤالات به ازای نمودار (ستونی) برای نمایش گرافیکی تفاوت بین متغیرها استفاده می‌گردد.

لازم به ذکر است انجام عملیات آماری اعم از استخراج داده‌ها، تهیه جدول تقاطعی، محاسبات آماری و آزمون‌های آماری با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام خواهد شد.

فصل دوم - ادبیات نظری

۲. دیدگاه صاحب‌نظران^۱ درباره برنامه‌های بعد از مدرسه

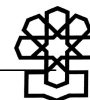
با توجه به دغدغه‌های ذهنی بخش‌های فرهنگی دولتی و غیردولتی درباره ساعات بیکاری دانش‌آموزان ستادی مشترک، که بتواند با استفاده از نیروی انسانی کاردان، امکانات و تجهیزات موجود، برنامه‌ریزی ساعات بعد از مدرسه را به درستی انجام دهد، ضروری است. کانون‌های فرهنگی، شهرداری‌ها، مساجد، کانون‌های فرهنگی مناطق آموزش و پرورش، واحدهای پرورشی، جمعیت هلال احمر، مراکز فرهنگی سازمان تبلیغات اسلامی، خانه‌های فرهنگ، فرهنگسراها، و مجتمع‌های فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نمی‌تواند ساعات پس از مدرسه را به دلایلی مثل شرایط محیطی مؤسسات مزبور و حجم عظیم کاربران پر کند و تصور می‌شود که به هماهنگی و تعامل قوی ارائه خدمت به ۱۶ میلیون دانش‌آموز کشور در مؤسسات نیاز است.

به راستی چه کسی متولی اصلی ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان است؟ آیا وزارت آموزش و پرورش با بودجه‌های اندک و امکانات محدود - که از عهده تأمین حقوق نیروی انسانی و فضاهای آموزشی خود بر نمی‌آید - می‌تواند به تنهایی به سیل متقاضیان پاسخ دهد؟ طبق اعلام کارشناسان آموزشی، قسمت اعظمی از بودجه‌های فرهنگی و هنری برعهده سازمان‌های غیرانتفاعی و عمومی غیردولتی است، چه کسی می‌تواند تمامی این نگرانی‌های متعدد و متنوع را همگون کند؟

علی میرزایی کارشناس امور تربیتی می‌گوید: «پدیده چندشغلی بودن افراد خانواده، ضرورت پرداختن به برنامه‌ریزی برای ساعات بعد از مدرسه را آشکار می‌سازد. بنابراین باید با دیدی کلی و فراگیر برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در این زمینه را انجام داد و در کنار کار فرهنگی، از نظرات کارشناسان و امکانات موجود بهره‌گرفت تا تدابیر مناسبی برای استفاده مطلوب از ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان اندیشیده شود. در غیر این صورت خطر عظیم و جبران‌ناپذیری جامعه را تهدید خواهد کرد».

صمد برزویان کارشناس ارشد آموزش و پرورش معتقد است: «ساعات بعد از مدرسه به معنی بی‌برنامگی، بی‌مسئولیتی و آزادی بی‌قید و شرط نیست، بلکه ساعاتی است که برای گذراندن آن دقت بیشتری لازم است، به‌خصوص که بخشی از آن همسو با تعلیم و تربیت و آموزش دانش‌آموزان است. در حال حاضر بیش‌تر زمان بعد از مدرسه دانش‌آموزان بدون برنامه تلف

۱. مصاحبه صاحب‌نظران آموزش و پرورش با مدیر اجرایی گزارش (۱۳۸۴/۹/۱۵) لغایت (۱۳۸۴/۱۰/۱۵).

می‌شود، در صورتی که با هماهنگی خانواده و مدرسه و در سطح کلان جامعه می‌توان از تلف شدن این ساعات جلوگیری کرد. در حال حاضر استفاده بهینه از توانایی‌ها و امکانات بالقوه و بالفعل نهادهای دولتی صورت نمی‌گیرد».

حمیدرضا کفاح کارشناس مسائل تربیتی و مدیر کل دفتر فرهنگی و هنری وزارت آموزش و پرورش می‌گوید: «با توجه به این‌که ساعات محدودی از زندگی دانش‌آموزان در محیط‌های آموزشی می‌گذرد، مسائل مربوط به تعلیم و تربیت دانش‌آموزان ناقص می‌ماند و باید به گونه‌ای در ساعات پس از مدرسه کامل شود. از این‌رو باید به طور غیرمستقیم و حساب شده ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان به محیطی آموزنده همراه با تفریح و سرگرمی سالم تبدیل شود. برنامه‌های بعد از مدرسه چون همراه با تفریح و شادی همراه است آثاری به مراتب فراتر از فعالیت‌های داخل مدرسه و ساعات رسمی مدرسه دارد».

سیداحمد زرهانی کارشناس مسائل اجتماعی و معاون اسبق آموزش و پرورش چنین بیان می‌کند: «برای ساماندهی ساعات بعد از مدرسه باید گام‌های مهمی در بسیج امکانات ملی برای رهبری و هدایت دانش‌آموزان برداشته شود. کوچه و خیابان و بوستان‌های شهر حکایت از هدر رفتن بخش عظیمی از ساعات مفید دانش‌آموزان دارد. یک نظام اجتماعی قانونمند می‌تواند رهبری و هدایت ساعات پس از مدرسه دانش‌آموزان را برعهده بگیرد و با تلفیق امکانات و قانونگذاری و تعریف متناسب این ساعات را سودمند سازد. مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌تواند کاستی‌های قانونی درخصوص ساعات پس از مدرسه دانش‌آموزان را جبران کنند»^۱.

ناهید ابراف کارشناس امور فرهنگی می‌گوید: «قرآن مجید مسلمانان را به سفر و گردش در زمین فرمان داده تا از طریق آن، با وضع گذشتگان آشنا شوند و علل انحراف و انحطاط جوامع و عوامل ظهور و سقوط تمدن‌ها را به خوبی دریابند. علاوه بر آن رفتن به زیارت بزرگان مرتب در سیره معصومین تأکید شده است. ورزش و بازی از تفریحات سالم و سودمند و نشاط‌انگیزی است که در تأمین سلامت بهداشت جان و تن تأثیر زیادی دارد. برنامه‌های بعد از مدرسه همت مسئولین کشور را می‌طلبد که با برنامه‌ریزی و ارائه الگوی مناسب از طریق استفاده از تجربیات سایر کشورها در این خصوص و بومی‌سازی آن برنامه‌ها می‌توان به نتیجه مطلوب رسید».

آقای قاضی‌زاده مدرس علوم قرآنی در حوزه و دانشگاه معتقد است: «قرآن بهترین روش‌ها را برای آموزش ارائه می‌دهد، اما در بسیاری از برنامه‌ریزی‌ها برای آموزش دانش‌آموزان به این روش‌ها توجهی نمی‌شود».

وی می‌گوید: «در مسیر هدایتگر قرآن، تنوع روش بسیار مشهود است، قرآن حتی از داستان‌ها،

نمادها و تجربیات اقوام دیگر برای انتقال آموزه‌هایش به جامعه بهره می‌گیرد، اما چقدر در آموزش‌هایمان به این روش‌ها پایبندیم؟ قاضی‌زاده همچنین، توجه به قالب‌های هنری را، در ترویج آموزه‌ها و فرهنگ قرآنی در جامعه مؤثر می‌داند و می‌افزاید: «چنانچه بخواهیم برای ساعات بعد از مدرسه برنامه‌ریزی کنیم باید مفاهیم والای قرآن را در قالب زبان هنر اجرا کنیم تا موجب سرخوردگی نشود».

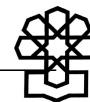
سهیلا محمدی یکی از اولیای دانش‌آموزان معتقد است: «در درجه اول برنامه‌هایی که برای ساعت بعد از مدرسه برای دانش‌آموزان در نظر گرفته می‌شود باید با علایق دانش‌آموزان همخوان باشد».

مجید متقیان کارشناس ارشد سازمان دانش‌آموزی با اشاره به این‌که جامعه دانش‌آموزی خاستگاه هرگونه حرکتی در جامعه است، می‌گوید: «تنظیم برنامه‌ای کارشناسی شده و دقیق برای دانش‌آموزان احتیاج به همت و علاقه دارد که تاکنون از سوی نهادها و دستگاه‌های مربوطه دیده نشده است. به نظر ما کلیه متولیان کشور باید انتظارات خود را از جامعه مشخص کنند و آن را در قالب برنامه‌ای کارشناسی شده به بدنه دانش‌آموزی کشور وارد کنند. برای جلب مشارکت سازمان‌ها و نهادها به سمت آموزش و پرورش باید آن‌ها را متوجه سازیم که دانش‌آموز خاستگاه تمامی مسائل جامعه است».

رضا توسلی کارشناس امور تربیتی می‌گوید: «ساعات بعد از مدرسه فقط گنجاندن تفریح و سرگرمی برای دانش‌آموزان نیست، بلکه ضرورتی است که باعث خلاقیت و شکوفایی این قشر پرشور می‌شود. برای این‌که بتوانیم ساعات پس از مدرسه دانش‌آموزان را ساماندهی کنیم، باید سیاستی روشن و منسجم و مدون تنظیم کنیم، اما باید توجه داشت بدون اقدام هماهنگ و برنامه‌ریزی مشترک نمی‌توان برنامه‌های بعد از مدرسه را در کشور اجرا کرد».

در مصاحبه‌هایی که با والدین دانش‌آموزان به وسیله محققین به عمل آمده است بیش‌تر پدران و مادران دانش‌آموزان انتظار دارند که بچه‌ها بعد از اتمام مدرسه فوراً وارد برنامه‌ای ساماندهی و زمان‌بندی شده آموزشی شوند، به شرطی که دانش‌آموزان خود رشته آموزشی یا هنری را انتخاب کرده باشند، مانند زبان، کامپیوتر، خط، طراحی، موسیقی و ...

سید سهیل رضایی^۱ مدیر مرکز توسعه توان‌های فردی می‌گوید: «در نظام آموزش و پرورش دنیا، تلقی از آموزش به مفهوم انتقال اطلاعات آموزش، نظام اشتغال به افراد به عنوان ابزاری برای درک بهتر هستی است و کلمه پرورش نمادی از فردی کردن آموزش‌های دریافت شده است، به گونه‌ای که فرد از طریق پرورش بتواند به شخصی کردن اطلاعات دست بزند. حال چنانچه مدرسه موفق به باروری کامل ابعاد نشود باید فعالیت‌های بعد از مدرسه به گونه‌ای تدوین شود که

دانش‌آموز را در این مسیر کمک کند، برای مثال بچه‌ها معمولاً بعد از بازگشت از باشگاه شاداب و سرحال هستند، زیرا فرصت مناسبی برای دستیابی به خواسته‌های خود می‌یابند.

محمد قدمی کارشناس علوم اجتماعی و یکی از والدین دانش‌آموزان «با تأکید بر لزوم برنامه‌ریزی در خصوص ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان چنین بیان می‌کند: «متأسفانه تاکنون از امکانات و نیروی انسانی متبخر جامعه درخصوص ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان استفاده نشده است. باید یک بررسی همه‌جانبه در تمامی دستگاه‌های مسئول صورت گیرد و ارزیابی دقیقی از امکانات و مراکز فرهنگی و پتانسیل‌های موجود انجام گیرد. بی‌تردید با یک برنامه‌ریزی اصولی از هرز رفتن این همه ساعات تلف شده دانش‌آموزان می‌توان جلوگیری کرد».

تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که دانش‌آموزان به خصوص در فصل تابستان بیشتر وقت خود را به بطالت یا حضور در مکان‌های نامناسب می‌گذرانند، در نتیجه به آسیب‌های اجتماعی گرفتار می‌شوند.

برگزاری اردو و برنامه‌هایی نظیر آن راهحل مشکلات ساعات آزاد دانش‌آموزان نیست؛ بلکه باید به آن‌ها آموزش داد که چگونه خودشان ساعات پس از مدرسه را پر کنند.

آمارها نشان می‌دهد که پنج درصد دانش‌آموزان می‌توانند از برنامه‌های آموزش و پرورش یا سایر نهادها استفاده کنند، پس باید به بقیه دانش‌آموزان آموزش داد که چگونه ساعات آزاد خود را به صورت مطلوب پر کنند.

باید دانش‌آموزان و فرزندان ما یاد گیرند که چگونه با مطالعه یک کتاب یا با مشاهده یک برنامه خوب تلویزیون می‌توان از آن استفاده کرد و لذت برد.

خانواده در غنی‌سازی ساعات پس از مدرسه دانش‌آموز نقش مهمی دارد و علاوه بر نام‌نویسی فرزندان در کلاس‌های آموزشی، سرگرمی و تفریحی، خانواده می‌تواند با آموزش‌های فکری، فشار بی‌برنامه‌گی دانش‌آموزان را کم کند.

متأسفانه ارگان‌های مختلف از جمله سازمان دانش‌آموزی، سازمان ملی جوانان، سازمان تبلیغات و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت آموزش و پرورش و برخی از نهادهای غیردولتی همگی کار فرهنگی می‌کنند، اما فعالیت آن‌ها به هم اتصال داده نمی‌شود.

به اعتقاد نویسنده، مجلس شورای اسلامی باید با تدوین قانون **فعالیت‌های فرهنگی کشور** به خصوص در بخش دانش‌آموزی را سامان دهد و ضمن اتصال بخش‌های فرهنگی کشور، حدود وظایف آن‌ها را مشخص و از تداخل فعالیت‌ها جلوگیری کند.

۳. دیدگاه اندیشمندان

ساعات بعد از مدرسه تعاریف گوناگون دارد؛ عده‌ای از صاحب‌نظران آن را آزادی از تکالیف مدرسه می‌دانند، در حالی که برخی آن را نوعی عامل و ابزار کنترل اجتماعی تلقی کرده‌اند. از تمام این تعاریف می‌توان چنین استنباط کرد، اوقات بعد از مدرسه مجموعه فعالیت‌هایی است که در خارج از مدرسه و بدون اعمال فشار، به وسیله دانش‌آموزان انجام می‌گیرد و با اهداف مدرسه و منویات خانواده همسو بوده و باعث رفع نیاز و رضایتمندی دانش‌آموز می‌شود و در نهایت زندگی دانش‌آموز را هدفمند و منظم می‌کند. برنامه‌های بعد از مدرسه برنامه‌ای خارج از تکالیف مدرسه و خانه است که در آن دانش‌آموز به میل و رغبت و اختیار به آنچه موجبات انبساط خاطر و رضایت او را فراهم می‌کند، می‌پردازد. با این حال بررسی آرای فلاسفه و اندیشمندان و محققان برای شناخت گسترده‌تر ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان ضروری است.

- افلاطون در مدینه فاضله برای گذراندن وقت آزاد تأکید زیادی بر موسیقی و ورزش دارد.

- اگوست کنت^۱ معتقد است وقت‌های آزاد لحظات امکان توسعه و پیشرفت انسان است.

- مارکس^۲ وقت آزاد را در حقیقت فضای رشد و پیشرفت انسان تعریف می‌کند.

- برتراند راسل^۳ معتقد است فنون جدید این امکان را فراهم کرده است که وقت آزاد تا حدودی

از چارچوب امتیازات طبقه ممتاز خارج شده و میان تمام افراد سرشکن شود.

- جرج دی باتلر^۴ در کتاب «مقدمه تفریحات سالم و بازی در جامعه» اشاره کرده است که

تفریحات سالم و بازی نقش بسیار اثرگذاری در زندگی دارد.

چارلز رایت میل^۵ می‌گوید: انسان در یک سال ۸۷۶۰ ساعات زمان در اختیار دارد که به این

طریق سپری می‌شود در هر شبانه‌روز ۸ ساعت برای خواب ۸ ساعت برای درس خواندن ۴ ساعت

رفت و آمد و ۲ ساعت خورد و خوراک ۱ ساعت برای پوشیدن و تعویض لباس، با انجام این

محاسبات برای یک سال، ملاحظه می‌شود که در هر سال ۱۹۳۰ ساعت وقت آزاد برای هر فرد

وجود دارد که ۲۲ درصد عمر متوسط یک انسان است.

باتومور^۶ جامعه‌شناس معاصر می‌گوید: ^۷ در جوامع مدرن بسیاری از ارزشمندترین وسایل

آسایش و تفریح خصوصی فقط از طریق اقدامات دولتی و عمومی قابل حصول و دوام است، افراد

1. August Cont

2. Marx

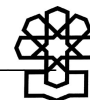
3. Bertranrasel

4. Jorge Debater

5. Chars right mill

6. Batomor

۷. باتومور، تی بی، طبقات اجتماعی در جوامع جدید، ترجمه اکبر مجدالدین، تهران، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، ۱۳۶۷ ص ۹۲.

به طور انفرادی از عهده ایجاد راه‌های خوب تسهیلات ورزشی و سرگرمی، و ایجاد محیطی جالب و مناسب بر نمی‌آیند.

آنتونی گیدنز:^۱ به طور متوسط کودک تا سن ۱۸ سالگی وقت خود را بیش از هر فعالیت دیگر غیر از خوابیدن صرف تماشای تلویزیون می‌کند.^۲

۴. هشت سال تحصیل، چهار سال تعطیل

دانش‌آموزان ایرانی در مدت ۱۲ سال تحصیلی، فقط ۸ سال به مدرسه می‌روند و بقیه اوقات یعنی حدود چهار سال دیگر تعطیل هستند.

بنابراین برای پرکردن ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان باید چاره‌ای اساسی اندیشید، زیرا این چهار سال جزء بهترین ایام دوران زندگی یعنی دوره پرورش علمی، اخلاقی، حرفه‌ای و دینی آن‌هاست.

به گفته کارشناسان و متخصصان تعلیم و تربیت در حال حاضر اکثر برنامه‌هایی که از سوی سازمان‌ها و نهادهای مختلف برای پر کردن ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان کشور ارائه می‌شود، سرگرم‌کننده و سطحی و جنبه فعالیت‌های فوق برنامه دارند و نتایج عمیقی در پرورش رشد شخصیت بچه‌ها ندارند. این در شرایطی است که ساعات بیکاری یا به اصطلاح ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان کشور زیاد است و نیازمند یک برنامه ملی و اساسی برای پر کردن ساعت بعد از مدرسه دانش‌آموزان می‌باشد. به گونه‌ای که آن‌ها با همه مسائل زندگی آینده خود به خصوص مسائل حرفه‌ای اجتماعی و اقتصادی آشنا شوند. در یک کلام درس زندگی که در مدارس ما به صورت ضعیف ارائه می‌شود باید در این مدت آموزش داده شود.

میزان تعطیلات مدارس کشور ما به اندازه‌ای نیست که بتوان با کارهای فوق برنامه همه این ساعات را پوشش داد. مدارس ما علاوه بر این که سه ماه در فصل تابستان تعطیل هستند، بیش از شصت روز دیگر نیز در ایام تحصیل، تعطیل می‌شوند. پرکردن تمام ساعات آزاد و بدون برنامه، کار آسانی نیست.

از طرف دیگر اگر چنین کاری هم با برنامه‌های موجود امکان‌پذیر باشد، فایده زیادی نخواهد داشت. زیرا اکثر برنامه‌هایی که برای پر کردن ساعات اضافی دانش‌آموزان اعلام می‌شود بیش‌تر سرگرم‌کننده و تکراری است و تأثیر آموزشی و پرورشی آن‌ها اندک است.

یکی از اهداف مهم و اصلی تعلیم و تربیت در جهان امروز آموزش زندگی و آشنا کردن

1. Antonia Giddens

۲. گیدنز آنتونی، جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی، ۱۳۷۳، ص ۴۷۶.

دانش‌آموزان با مسائل گوناگون زندگی است. این هدفی است که اکثر متخصصان تعلیم و تربیت بر آن توافق دارند، اما متأسفانه هنوز در نظام آموزش و پرورش ما این هدف به خوبی طراحی و اجرا نشده است و اگر دقت کنیم متوجه خواهیم شد که اکثر دانش‌آموزان ما حتی بعد از گرفتن مدرک دیپلم برای حضور در صحنه زندگی آمادگی ندارند و از این لحاظ خیلی ضعیف هستند. به همین دلیل یکی از کارها و برنامه‌هایی که وزارت آموزش و پرورش به عنوان متولی اصلی و سایر سازمان‌ها و نهادهای مسئول باید به آن توجه داشته باشند، آشنا کردن دانش‌آموزان با مسائل زندگی مانند کار، اشتغال و کسب درآمد، و راه‌های پیدا کردن استقلال و کسب هویت اجتماعی و... با روش‌های گوناگون است.

در پژوهشی که در فرانسه در سال ۱۹۶۵^۱ بر روی دانش‌آموزان ۱۴ ساله انجام شد معلوم گردید ۷۹ درصد از دانش‌آموزان وقت گذرانی‌های خارج از خانه را بر وقت گذرانی‌های داخل خانه ترجیح می‌دهند و فقط ۲۱ درصد در خانه ماندن را به گردش ترجیح می‌دهند. از این تعداد ۵۶ درصد هنگام ماندن در منزل مطالعه می‌کنند، ۵ درصد گرامافون گوش می‌دهند، ۲۱ درصد تلویزیون تماشا می‌کنند و ۳ درصد به رادیو گوش می‌سپردند. نتایج تحقیقات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۶ نشان می‌دهد که ۷۰ درصد دانش‌آموزان دبیرستانی در روزهای تعطیل به رادیو گوش می‌کنند. میانگین تعداد بینندگان تلویزیون در روزهای تعطیل بر حسب سن (ابتدایی، راهنمایی، دبیرستان) تقریباً یکسان است (۸۷ درصد).

نتایج تحقیقی که در سال ۱۳۷۰ درباره نحوه گذراندن وقت آزاد کارمندان اداره‌های آموزش و پرورش شهر تهران انجام شد، نشان داد بعضی از کارمندان در اوقات فراغت خود چندین کار را انجام می‌دادند. به طور مثال ضمن رسیدگی به امور خانواده، تلویزیون تماشا می‌کردند و بعد از تماشای تلویزیون ورزش می‌کردند و آمار اوقات فراغت آنان به این صورت است:

رسیدگی به امور خانواده	۵۵ درصد
شغل دوم	۳۴ درصد
تماشای تلویزیون	۳۲ درصد
ورزش	۳۸ درصد

از نتایج تحقیق چنین استنباط می‌شود که مشکلات عمده کارکنان اداره‌های آموزش و پرورش شهر تهران مسائل و مشکلات اقتصادی بوده است و بیش‌تر آنان در حقیقت وقت آزاد بسیار کمی دارند. برنامه‌ریزی برای ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان - که یک سوم جمعیت کشور^۲ را به خود

1. www.lssi.ir/pages

2. www.maito.ifo@javandaily.com

اختصاص داده‌اند - امری حیاتی و پیش‌زمینه‌ای برای رشد خلاقیت و نوآوری و بهترین زمان برای یادگیری مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان است.

عبدالرضا مصری عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی می‌گوید: «برنامه‌ریزی نامناسب برای ساعات آزاد و فراغت میلیون‌ها دانش‌آموز در فصل تابستان موجب شده که اکثر بچه‌ها روزهای خود را به بطالت بگذرانند».

بررسی پرونده‌های قضائی و همچنین گزارش‌های پلیس نشان می‌دهد که بیش‌ترین جرم و جنایت و ده‌ها تخلف و بزه در ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان اتفاق می‌افتد. ضمن این‌که اکثریت این قشر جامعه نیز از وضعیت مطلوب اقتصادی برخوردار نیستند که بتوانند برنامه‌هایی مطابق با نیازها و خواسته‌های فرزندانشان تدارک و برنامه‌ریزی کنند. همین مسأله موجب شده که بچه‌های خانواده‌های کم درآمد راهی جز گذراندن ساعات بعد از مدرسه در کوچه و خیابان و بعضاً محیط‌های ناامن نداشته باشند. مقصود از محیط‌های ناامن مکان ویژه و خاصی نیست، بلکه عدم نظارت بر این قبیل اماکن از سوی والدین و مسئولین منجر به این امر شده که امروزه برخی از اماکن عمومی برای تردد دانش‌آموزان امن و مناسب نباشد.

۵. ضرورت تعدیل تعطیلی مدارس

مدارس ایران سه ماه در فصل تابستان و بیش از دو ماه در طول سال تحصیلی تعطیل هستند و دانش‌آموزان بیکار در کوچه و خیابان‌ها می‌گردند. اگر چه اکثر دانش‌آموزان و معلمان از تعطیلی مدارس خرسند و خشنود می‌شوند، ولی باید توجه داشت که تعطیلات طولانی مدت زیان‌های جبران‌ناپذیری برای کشور و دانش‌آموزان دارد، زیرا اتلاف وقت دانش‌آموزان و عدم استفاده صحیح از نیروی توانمند این قشر علاوه بر این‌که موجب خسارات اقتصادی بر کشور خواهد شد، سبب تنبلی و تن‌پروری و پرتوقعی، راحت‌طلبی، خودخواهی، وابستگی به والدین و عدم رشد اعتماد به نفس و عدم استقلال دانش‌آموزان خواهد شد. فراموش نکنیم که اگر تمام امکانات کشور را بسیج کنیم قادر نخواهیم بود که پنج سال از عمر دانش‌آموزان را درست و اصولی بپیماییم بنابراین یکی از کارهای بسیار ضروری، بررسی و مطالعه میزان ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان و راه‌های تعدیل آن است.

۶. ضرورت بازنگری در برنامه‌ها

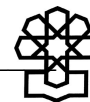
برنامه‌ریزان آموزش و پرورش کشور باید در برنامه‌ریزی و تعیین اهداف آموزش و پرورش بازنگری جدی کنند. در حال حاضر اکثر برنامه‌های غیردرسی دانش‌آموزان سرگرم‌کننده و تفریحی است، در حالی که دانش‌آموزان در این سنین نیاز به تشویق برای تلاش و کوشش، نظم و انضباط، احترام و ادب و آینده‌نگری و توجه به زندگی واقعی و مشکلات و راهکارهای برون‌رفت از این مشکلات دارند. که برنامه‌های فعلی خالی از این وجه است. به همین دلیل دست‌اندرکاران امور باید برنامه‌ریزی لازم را برای اردوهای سازندگی، تحقیقی و... مدنظر قرار دهند.

اکثر دستگاه‌ها و سازمان‌ها اعلام می‌کنند که ۲/۵ میلیون دانش‌آموز را در فصل تابستان تحت پوشش قرار داده‌اند. اگر کسی اطلاع نداشته باشد فکر می‌کند که این سازمان برای ۹۳ روز فصل تابستان دانش‌آموزان برنامه دارد، در صورتی که آن‌ها برای دو یا سه روز در هفته و آن هم برای چند ساعت محدود برنامه دارند و اگر دانش‌آموزان به اردو اعزام می‌شوند، حداکثر برای یک هفته است. به عبارت دیگر با همه تلاش‌ها و هزینه‌هایی که انجام می‌شود، این سازمان‌ها فقط می‌توانند بخشی از ساعات دانش‌آموزان را آن هم برای چند روز از فصل تابستان پرکنند و اکثر دانش‌آموزان بیکار و بدون برنامه هستند. از سوی دیگر برنامه‌هایی که در حال حاضر برای ساعات آزاد دانش‌آموزان اجرا می‌شود منظم و مفید نیست، بلکه بیش‌تر سلیقه‌ای و برای گذراندن اوقات است.

۷. اهداف برنامه‌های بعد از مدرسه

با توجه به گستردگی مشکلات کودکان و نوجوانان، برنامه‌های بعد از مدرسه با اهداف کلی نظارت بر کودکان و نوجوانان، حل مسائل و مشکلات آنان و پیشگیری در نظر گرفته شده است. در تعیین هدف‌های برنامه، نخستین قدم شناخت ویژگی‌ها و نیازهای گروه‌هایی است که برنامه برای آنان طراحی شده است. برنامه‌های بعد از مدرسه باید با هدف رشد شخصیت دانش‌آموزان طراحی شوند. این برنامه‌ها باید صفات مناسب شخصیت مانند مسئولیت‌پذیری، خودکنترلی، همکاری در فعالیت‌های گروهی، احترام به حقوق دیگران، قدردانی کلامی و عملی و انتقاد کردن را به دانش‌آموزان آموزش دهند.

مهم‌ترین هدف برنامه‌های بعد از مدرسه مبارزه با بزهکاری دانش‌آموزان است. برنامه‌های

بعد از مدرسه بیشترین تأثیر را بر نوجوانان بزهکار دارد در مطالعه دو گروه از نوجوانان بزهکار^۱ از نظر متغیرهای سن، جنسیت، پایه تحصیلی، نژاد، موقعیت اقتصادی - اجتماعی خانواده و نوع جرم هم‌تاسازی و بررسی شدند. برنامه‌های بعد از مدرسه در مورد یک گروه به عنوان گروه آزمایشی روزی سه ساعت و به مدت نه ماه اجرا شد. این برنامه با هدف ایجاد تغییر در شناخت نوجوانان نسبت به بزهکاری به اجرا درآمد. بنابر نتایج این مطالعه میزان ارتکاب جرم در گروه آزمایشی نسبت به گروه کنترل کم‌تر شد، همچنین در گروه آزمایشی رفتارهایی مانند خود کنترلی بهبود یافت.

و یکی دیگر از مهم‌ترین اهداف برنامه‌های بعد از مدرسه، آموزش و مهارت‌های حل تعارض، حل مسائل و مقابله با پرخاشگری در خانه، مدرسه و جامعه است.^۲

به عقیده برخی از پژوهشگران ارتقای تجارب یادگیری و آموزش مهارت‌های یادگیری باید از اهداف اصلی برنامه‌های بعد از مدرسه باشند. نظارت بر چگونگی فعالیت‌های آموزشی و مطالعه در اختیار دانش‌آموز قرار گیرد.^۳ در ضمن این گونه برنامه‌ها باید با تأکید بر ایجاد مهارت‌های اجتماعی و تحصیلی دانش‌آموزان طراحی شوند.

در جمع‌بندی نظریات و پژوهش‌های مختلف در زمینه برنامه‌های بعد از مدرسه می‌توان اهداف زیر را برای این برنامه‌ها برشمرد:

۱. نظارت بر شیوه‌های ابراز هیجان دانش‌آموزان و فرصت به آنان برای تخلیه هیجانی خود با در نظر گرفتن ارزش‌ها و معیارهای جامعه ایران اسلامی،
۲. انجام تکلیف شب تحت نظارت افراد متخصص برای رفع مشکلات درسی دانش‌آموزان،
۳. تقویت مهارت‌های یادگیری به وسیله آموزش راهبردهای شناختی لازم برای موفقیت تحصیلی،
۴. زمینه برای انجام فعالیت‌های مناسب با برانگیختن حس کنجکاوی دانش‌آموزان،
۵. زمینه برای انجام فعالیت‌های جسمانی و خلاق برای مهیا ساختن زمینه برای تخلیه انرژی دانش‌آموزان به صورت سازمان یافته و نظارت شده،
۶. زمینه برای آگاهی به دانش‌آموزان درباره مسائل اجتماعی از طریق تجارب زنده،
۷. آشنایی دانش‌آموزان با مشاغل مختلف برای کمک به آن‌ها در شناخت استعدادها و مشاغل مورد علاقه خود،
۸. جبران ضعف دانش‌آموزان در دروس مختلف،

1. Barker 1998

2. Gardner 1997

3. Brighous & Woods 2000

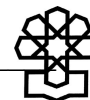
۹. کاهش ساعات تنهایی کودکان در منزل برای حفظ امنیت آنان،
۱۰. آموزش مهارت حمایت از خود،
۱۱. رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموز،
۱۲. ارتقای مهارت‌های تصمیم‌گیری و کفایت درون فردی،
۱۳. ارتقای آگاهی‌های فرهنگی کودکان و خانواده‌های آنان،
۱۴. رشد حس خود ارزشمندی و استقلال در دانش‌آموزان به وسیله ایجاد زمینه برای فعالیت‌های متناسب با سن آنان،
۱۵. افزایش نگرش منفی نسبت به رفتارهای ضد اجتماعی،
۱۶. آموزش مسائل اخلاقی،
۱۷. از بین بردن پیامدهای فقر و ایجاد شرایط مناسب برای رشد شناختی، عاطفی و هیجانی دانش‌آموزان خانواده‌های کم درآمد،
۱۸. آموزش کامپیوتر و فناوری جدید،
۱۹. آمادگی برای ورود به دانشگاه در سال‌های پایانی دبیرستان،
۲۰. آموزش زبان انگلیسی، عربی و قرآن و...،
۲۱. آموزش شیوه‌های حفظ بهداشت روانی و آشنایی دانش‌آموزان با مؤسسات ارائه دهنده خدمات بهداشت روانی.

۸. محتوای برنامه‌های بعد از مدرسه

نظام آموزشی که از دبستان تا دانشگاه بچه‌ها را تربیت می‌کند نظامی کاملاً جدی است. بچه‌ها در این نظام آموزشی بار سنگینی را حمل می‌کنند. درس خواندن همگام با مفهوم تکلیف است و این امر فشار زیادی را بر دانش‌آموزان وارد می‌کند و مرتب به آن‌ها یادآوری می‌کنند که وقتی کلاس تمام شد (and fun) آزادید که هر کاری که می‌خواهید انجام دهید. یعنی ساعت بعد از مدرسه به معنای خنده و بازی است که هیچ محتوایی ندارد.

ساعات بعد از مدرسه از نظر بودجه زمانی بر حسب سال، دیگر مفهومی ندارد. یعنی سه ماه تابستان نیز دانش‌آموزان باید به کارهای فرهنگی و آموزشی هدفمند مشغول باشند.

چرا بچه‌ها همیشه مترصد اتمام کلاس درس هستند، گویی در سر کلاس درس محکوم به یادگیری و مناسبات کلاس هستند و خودشان را احساس نمی‌کنند و به محض اتمام درس گویی از زندان فرار می‌کنند، اگر دقت کنید بچه‌ها بعد از اتمام مدرسه در کوچه و خیابان مرتب داد و فریاد

می‌کنند. به نظر نویسنده درست نیست که فقط در فصل تابستان به فکر پر کردن ساعات بیکاری دانش‌آموزان باشیم. چرا نظام آموزشی را طوری طراحی نکنیم که آمیخته به بازی باشد. البته نه بازی بی‌هدف، بلکه بازی با اهداف تعلیم و تربیتی. به نظر نویسنده بچه‌های ۶ ساله که هنوز مدرسه نرفته‌اند با بچه‌هایی که یکی دو سال از مدرسه آن‌ها می‌گذرد، بسیار متفاوت هستند. بچه‌های زیر ۷ سال، شاد، کنجکاو و سرحال هستند و به خوبی با دیگران ارتباط برقرار می‌کنند در حالی که وقتی وارد نظام آموزشی کاملاً خشک و جدی می‌شوند، منزوی می‌شوند و قادر به ارتباط برقرار کردن با دیگران نیستند. بنابراین تا زمانی که پیوندی میان ساعات آموزش و ساعات بعد از آموزش برقرار نکنیم، نمی‌توانیم دستاوردهای خوبی به دست آوریم.

مدیران و کارشناسان آموزشی باید برنامه‌هایی را برای دانش‌آموزان طراحی کنند که هم جنبه آموزشی داشته باشد و هم جنبه تفریحی؛ یعنی باید نوعی تعامل میان این دو بخش ایجاد شود. مثلاً برای آموزش درس جغرافیا فیلم ویدیویی آب و هوای مناطق مختلف نمایش داده شود یا حتی تورهایی در سراسر ایران گذاشته شود تا بچه‌ها به صورت عینی با درس جغرافیا آشنا شوند، از آب و هوا گرفته تا آداب و رسوم و صنایع مناطق مختلف ایران را می‌توان بدین طریق به دانش‌آموزان آموزش داد. شاید این تورها فقط یک بار در سال انجام گیرد، ولی همان یک بار هم می‌تواند بسیار مفید باشد.

می‌توان با بهره‌گیری از امکانات کمک آموزشی در درون مدرسه و هنگام تدریس، بچه‌ها را به صورت عملی و عینی با مسائل روز آشنا کرد به طوری که فضایی ایجاد شود که دانش‌آموزان در عین تعامل و ارتباط با هم، موارد آموزشی را نیز فراگیرند.

به عبارتی بخش کاملاً جدی و بخش خنده و شوخی به صورتی منطقی به هم بپیوندند، برای مثال معلم می‌تواند همراه دانش‌آموزان به کوه برود و بسیاری از نکات آموزشی درسی را با تعامل دانش‌آموزان و در جای مناسبی در یک پروژه جمعی مطرح کند. یا برخی از درس‌ها با توجه به موضوع در فضای باز و با نوعی مدیریت قوی برگزار شود. معمولاً در نظام آموزشی تصور براین است که مدرسه جای آموزش و بیرون از مدرسه جای شوخی و خنده و بازی است. این تصور تصور اشتباهی است. در ساعات مدرسه و بعد از مدرسه می‌توان به نوعی دانش‌آموزان آموزش داد که موجب بارور و متعالی شدن ساعات مدرسه و بعد از مدرسه دانش‌آموزان شود.

بچه‌ها از مدرسه بیرون می‌آیند بدون این‌که رعایت حق تقدم، احترام به حقوق دیگران و مسئولیت مدنی را بشناسند، زیرا با قوانین اجتماعی آشنا نیستند و به منافع جمعی تعلق ندارند. بیش‌تر به دنبال منافع فردی خود هستند. دانش‌آموزان ما دانش دبیرستانی خوبی دارند، ولی در جمع قادر به اظهار نظر نیستند، این نشان می‌دهد که نوع کار و آموزش ما همراه با آموزش مدنی نیست.

۹. ویژگی‌های برنامه‌های بعد از مدرسه

مهم‌ترین موضوع در برنامه‌های بعد از مدرسه توجه به ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان در هر گروه سنی است. برنامه جامع باید امکان فعالیت‌های متناسب با سن و نیازهای تحولی کودکان و نوجوانان را فراهم آورد و آنان را در محیطی مناسب و تحت نظارت سازمان یافته به فعالیت وادارد. در چنین برنامه‌ای کودکان و نوجوانان ضمن کسب مهارت در زمینه‌های مختلف مسئولیت‌پذیر نیز می‌شوند به صورتی که حتی برخی از آنان می‌توانند دانش‌آموز کوچک‌تر از خود را آموزش دهند.

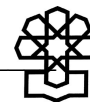
هدف اصلی برنامه‌های بعد از مدرسه، حفظ امنیت کودک در ساعات بعد از تعطیلی مدارس با هدف جلوگیری از بروز احساس ترس و نگرانی به دلیل تنهایی و حفظ سلامت جسمانی و روانی کودک است. در این برنامه‌ها کمک و نظارت بر نحوه انجام تکلیف شب، رفع مشکلات درسی و همچنین برنامه‌های غیردرسی مانند بازی و ورزش از اهمیت بسیاری برخوردار است. در مورد نوجوانان به دلیل بحرانی بودن این دوران، برنامه‌ها از نظر عمق و گستردگی، با دقت بیشتری طراحی می‌شوند تا به خوبی پاسخگوی نیازهای نوجوانان باشند و زمینه‌های ولگردی، بزهکاری، مصرف مواد مخدر و غیره را از بین ببرد به ویژه در شهرهای بزرگ به دلیل پیچیده بودن مشکلات و مسائل نوجوانان، برنامه‌های بعد از مدرسه باید با توجه خاصی تدوین و تهیه شوند.

دومین ویژگی برنامه‌های بعد از مدرسه بافت یا زمینه‌ای است که برنامه در آن اجرا می‌شود. این برنامه‌ها باید با توجه به نیازها و ویژگی‌های افراد در استان‌های مختلف کشور و شرایط منطقه‌ای طراحی شوند. پس از نیازسنجی و بررسی مشکلات هر منطقه آموزشی، اهداف برنامه اولویت‌بندی شود و براساس آن، برنامه مناسب طراحی و اجرا شود. این نوع برنامه‌ریزی علاوه بر این که به حل مشکلات منطقه کمک می‌کند، جنبه پیشگیرانه نیز دارد؛ زیرا زمینه‌های بروز مشکل را از بین می‌برد.

برای ارتقای مهارت‌های یادگیری هر مدرسه با توجه به نقاط ضعف دانش‌آموزان خود، مواد درسی لازم دانش‌آموزان را در برنامه‌های بعد از مدرسه می‌گنجاند. این بخش از برنامه باید به گونه‌ای طراحی شود که به نحوی بر یادگیری دانش‌آموزان نظارت داشته باشد.

ملاک‌های و ویژگی‌های برنامه‌های بعد از مدرسه به صورت زیر تقسیم‌بندی می‌شوند:

۱. در طراحی برنامه‌های بعد از مدرسه باید قبل از اجرا آموزش والدین را در جریان گذاشت و شرایط را به نحوی فراهم آورد که همکاری آن‌ها با مسئولان اجرایی بیش‌تر شود.
۲. برنامه‌ها باید متناسب با سن و نیازهای دانش‌آموزان طراحی شود.

۳. برنامه‌های بعد از مدرسه باید احساس شادی و شغف و امنیت در دانش‌آموزان ایجاد کند، به طوری که آن‌ها مشتاقانه منتظر شروع برنامه باشند و برنامه از جایی شروع شود که مورد علاقه دانش‌آموزان است.

۴. در طراحی برنامه‌های بعد از مدرسه چگونگی ارزشیابی برنامه‌ها نیز باید به صورت عینی مشخص شود و در حین اجرا و در پایان برنامه، مورد ارزشیابی قرار گیرد.

۵. برنامه‌های بعد از مدرسه باید به رشد مهارت‌های اجتماعی، مراقبت از خود و احترام به فرهنگ اسلامی کمک کند، به طوری که دانش‌آموز احساس استقلال نیز داشته باشد.

۶. برنامه باید زمینه را برای انجام فعالیت‌های فردی برای رشد عزت نفس در دانش‌آموزان فراهم آورد.

۱۰. انواع برنامه‌های بعد از مدرسه

تقسیم‌بندی برنامه‌های بعد از مدرسه با توجه به محتوای این برنامه‌ها انجام می‌شود. این برنامه‌ها به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۱. علمی، فرهنگی

۲. تفریحی

۳. جبرانی

۱۰-۱. برنامه‌های علمی، فرهنگی

این برنامه‌ها با هدف ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان و آشنا کردن آنان با فرهنگ اسلامی جامعه ایرانی صورت می‌گیرد. برخی از این برنامه‌ها عبارتند از:

(الف) آموزش کامپیوتر و فناوری جدید

(ب) آموزش زبان انگلیسی، عربی، قرآن و...

(ج) بازدید از موزه‌ها و بناهای تاریخی و معماری اسلامی برای آشنایی با فرهنگ و تمدن کشورمان

(د) بردن دانش‌آموز به آزمایشگاه و انجام دادن آزمایش‌های علمی در رابطه با دروس هر پایه تحصیلی

(ه) بازدید از رصدخانه‌ها برای مشاهده ستارگان و اجرام آسمانی

(و) بازدید دانش‌آموزان از مرکز قانونگذاری و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی برای

آشنا کردن دانش‌آموزان با قانون و قانونگذار و ضرورت رعایت قانون

ز) آموزش چگونگی برخورد مناسب با خشم و حل تعارض‌های درون فردی و بین فردی

ح) آموزش مهارت‌های مراقبت از خود و حفظ بهداشت و سلامت فردی

ط) تشکیل گروه‌های سه تا پنج نفره برای مطالعه و بحث درباره موضوع مورد مطالعه

ی) آشنا کردن دانش‌آموزان با نهادها و سازمان‌های اجتماعی و وظایف آن‌ها از طریق تشکیل

گروه‌های بحث و بررسی و بردن دانش‌آموزان به محل‌های مذکور و صحبت کردن با مسئولان این

سازمان‌ها در حضور دانش‌آموزان و ایجاد فرصت برای دانش‌آموزان برای طرح سئوالات خود

ک) ارائه اطلاعات درباره مشاغل مختلف از طریق بحث‌های گروهی و ایجاد زمینه برای کسب

تجربه در این زمینه

ل) آموزش شیوه‌های فرزند پروری به نوجوانان و جوانان

- بررسی امکان آموزش از طریق بازی‌های رایانه‌ای - کارآفرینی از راه بازی

در آینده ۸۵ درصد آموزش از طریق بازی‌های رایانه‌ای خواهد بود. در کشور برنامه منسجم و

مشخصی برای هدایت بازی‌های رایانه‌ای وجود ندارد و این موضوع حتی در زمینه تولید بازی‌های

رایانه‌ای و استفاده از برنامه‌ای مشخص نیز صدق می‌کند.^۱

ما همیشه دنبال عاملی بازدارنده برای غلبه بر احساسات خود هستیم، به صورتی که بعضی از

نهادهای مسئولیت‌جویی و از بین بردن این نوع مسائل را دارند و به بهانه‌های مختلف می‌کوشند

که این مسأله را نامناسب نشان دهند.

موضوع بازی‌های رایانه‌ای تا روستاهای کشور نیز رفته است و همواره سیل مشتاقان خود را

دارد. بازی‌های رایانه‌ای به یکی از کاربردهای اساسی در منازل تبدیل شده است؛ اگر بتوان این

موضوع را به صورت روش علمی هدایت کرد و به صورت صحیح آموزش داد، موفقیت‌آمیز خواهد

بود. در غیر این صورت دانش‌آموزان غرق در بازی‌های اکشن، غیرمفید، سرگرم‌کننده و بدون بار

علمی و فنی خواهند شد و وضعی را به وجود خواهند آورد که هم اکنون در کشور ما وجود دارد.

برخورد با گسترش بازی‌های رایانه‌ای، کار اشتباهی است، این بازی‌ها حتی در جنگ‌ها و نظام

دفاعی و بسیاری از مسائل دیگر نیز نقش تعیین‌کننده‌ای دارند این بازی‌ها می‌توانند فضایی را به

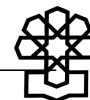
وجود آورند که انسان از تخیل خود استفاده کند. بنا به گفته انیشتن، تخیل بالاتر از دانش است.

بازی‌های رایانه‌ای مسبب خواهد شد که انسان بتواند تخیل خود را به عمل تبدیل کند و دانش

خود را متناسب با زمان بالا ببرد و در نتیجه کارآفرینی کند، یکی از شعارهای کارآفرینی تبدیل رویا

به واقعیت است.

۱. مصاحبه دکتر علی اکبر جلالی (استاد دانشگاه) با مدیر اجرایی گزارش.

در مسابقات المپیک سال ۲۰۰۸ چین، بازی‌های رایانه‌ای یکی از ورزش‌هایی است که با نام E-Sport در کنار فوتبال و والیبال و بقیه ورزش‌ها به عرصه رقابت راه پیدا کرده است. مسأله در حالی صورت می‌گیرد که در کشور ما نه سازمانی برای این کار وجود دارد و نه افرادی که از آن‌ها حمایت جدی به عمل آورند. برگزاری مسابقات رایانه‌ای میان مدارس از روش‌های توسعه و فرهنگ‌سازی، در این رابطه است. و علاوه بر آموزش، سبب گذراندن ساعات بعد از مدرسه نیز می‌شود. چینی‌ها اصطلاحی دارند که می‌گویند وقتی باد می‌وزد، عده‌ای مقابل آن دیوار می‌سازند و عده‌ای آسیاب؛ متأسفانه ما سعی می‌کنیم در مقابل باد دیوار بسازیم اما نمی‌دانیم که شدت باد به قدری زیاد است که بعد از مدتی دیوار را بر روی ما خراب خواهد کرد و همه چیز را از ما خواهد گرفت. در چشم‌انداز برنامه بیست ساله نظام و برنامه توسعه پنج‌ساله چهارم کشور، شرط، دانایی محوری است، پس چگونه می‌توانیم با روش‌های برخوردی در مقابل توسعه گیم نت‌ها بایستیم، با هدایت درست دانش‌آموزان مشتاق می‌توانیم از این فرصت استفاده کنیم و این مراکز را به مراکز آموزشی و تفریحی مبدل سازیم. تهیه قوانین و مقررات و حمایت‌های مناسب از طرف دولت، می‌تواند به گسترش منطقی این مراکز و پر کردن ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان کمک کند. از مراکز و مکان‌هایی که بیش‌تر از سایر اماکن عمومی توجه نسل جوان را به خود جلب کرده، مراکز گیم نت و استفاده از بازی‌های رایانه‌ای است به طوری که بررسی‌ها نشان می‌دهد که قریب به اتفاق دانش‌آموزان اوقات بعد از مدرسه خود را با حضور در چنین مکان‌هایی سپری می‌کنند. تحقیقات نشان داده کودکانی که ساعات زیادی از تلویزیون و بازی‌های کامپیوتری و ویدئو استفاده می‌کنند، با کاهش شدید بهره‌وری در مدرسه و خانواده مواجه می‌شوند به گونه‌ای که رشد و ترقی نوجوانان در مدرسه به تعویق می‌افتد.^۱

۲-۱۰. برنامه‌های تفریحی

هدف این برنامه‌ها ایجاد بستری مناسب برای تخلیه هیجانی دانش‌آموزان و شادابی آنان، ایجاد احساس خود ارزشمندی و فراهم آوردن زمینه برای تعامل مناسب با همسالان است. برخی از این برنامه‌ها عبارتند از:

- ورزش

- آموزش حرفه‌وفن

- آموزش هنرهای تجسمی، و ایجاد زمینه برای انجام فعالیت‌های هنری مانند، نقاشی،

بازیگری، مجسمه‌سازی، عکاسی و ...

- آموزش آشپزی به دانش‌آموزان علاقمند و امکانات برای پختن غذاهای ابتکاری
- آزاد گذاشتن دانش‌آموزان در ساختن وسایل ابتکاری با استفاده از وسایلی که در اختیار دارند مانند: ماشین‌های چوبی، وسایل آزمایشگاه و نظایر آن
- بردن دانش‌آموزان به پارک‌ها
- ترغیب دانش‌آموزان به شرکت در بازی‌های گروهی برای ارتقای مهارت‌های ارتباطی و حل تعارض‌ها

الف) ورزش

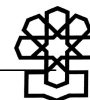
ورزش علاوه بر آن‌که به عنوان وسیله‌ای مفید و مفرح در ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان نقش مهمی دارد، در حفظ سلامتی، شادابی و بازسازی بدنی و روانی نیز مؤثر است. فعالیت‌های ورزشی تأثیر فراوانی در سالم‌سازی روابط انسانی و اجتماعی جوانان دارد و سبب تقویت روحیه آنان نیز می‌شود. بنابراین می‌توان گفت که ورزش در سلامت تن و روان افراد جامعه به خصوص دانش‌آموزان نقش اساسی دارد. تأثیر ورزش در زندگی دانش‌آموزان را هم‌پراز آموزش علم دانسته‌اند. به عبارت دیگر تحصیل دانش بدون پرورش تن و روان ناقص است. آموزش باید فراتر از افزایش آگاهی و علم جوانان باشد و در حقیقت باید آنان را برای زندگی مفید و سودمند آماده کند. به همین دلیل بازسازی فیزیکی و روانی که عمدتاً به کمک ورزش صورت می‌گیرد باید جزء مهمی از فعالیت‌های علمی و آموزشی هر مدرسه و آموزشگاه باشد.

ورزش می‌تواند بسیاری از مشکلات ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان را حل کند. دانش‌آموزان باید بیاموزند که چگونه، چه وقت و چرا ورزش کنند و علاوه بر نقش تفریحی، با سایر فواید ورزش آشنا شوند.

توجه به این نکته لازم است که علاقمندی فقط با آموزش صحیح استمرار می‌یابد. بیش‌تر افراد هنگامی به فعالیت‌های ورزشی تمایل پیدا می‌کنند که در رابطه با آن تعلیم مناسب و مستمری داشته باشند، در غیر این صورت پس از مدتی از علاقه آنان کاسته شده و یا حداکثر گرایش به تماشای مسابقات ورزشی جای ورزش را می‌گیرد. به همین دلیل باید آموزش و پرورش تأکیدی قوی برای برنامه‌ریزی صحیح آموزشی فعالیت‌های ورزشی مدارس داشته باشد. ترغیب دانش‌آموزان به فعالیت‌های ورزش در ساعات بعد از مدرسه محاسن فراوانی دارد که به بعضی از آن‌ها در ذیل اشاره می‌شود:

۱. احساس نشاط که حاصل افزایش کاتِه کولامین^۱ در بدن است.
۲. حفظ سلامت جسمانی و تأمین رشد جسمانی مناسب به دلیل سوخت و ساز (متابولیسم)^۲

1. Cateculomine
2. Metabolism

به صورت مطلوب.

۳. صرف انرژی‌های فراوانی در دانش‌آموزان در جهت مطلوب و سازنده.
۴. دفع مواد زاید بدن به همراه تعرق ناشی از فعالیت‌های بدنی
۵. احساس اقتدار و قدرتمندی و کسب قوت جسمانی (که معمولاً از آن به روآمدن بدن یاد می‌کنند).
۶. کسب آمادگی برای انجام دیگر فعالیت‌ها به دلیل نداشتن خمودگی و برخورداری از شادی و نشاط.

۷. هدایت تمایلات پرخاشگرانه در مسیرهای قابل قبول برای اجتماع (به عنوان مثال وقتی دانش‌آموزی پرخاشگر است، این پرخاشگری را به سوی همکلاسی‌های خود سوق می‌دهند، بردن دانش‌آموزان پرخاشگر به باشگاه ورزشی و آموختن کشتی که به لحاظ اجتماعی نیز پسندیده است، برای تخلیه انرژی او مفید است و در صورتی که او در یک مسابقه کشتی بر حریف خویش فائق آید نه تنها کسی او را مذمت نمی‌کند، بلکه مورد تحسین نیز قرار می‌گیرد).
۸. همراه فراگیری ورزش - با توجه به سوابق فرهنگی و اعتقادی که در کشور ما حاکم بوده است دانش‌آموز درس جوانمردی و فداکاری را نیز فرا می‌گیرند. معرفی الگوهای ورزشی در این زمینه مطلوب خواهد بود و کسانی مانند پوریای ولی و مرحوم تختی می‌توانند مدنظر باشند.
۹. سرگرم کردن دانش‌آموزان و مانع شدن از این که آن‌ها به کژروی‌های اجتماعی روی آورند.

برای حفظ سلامت دانش‌آموزان توصیه‌های زیر ضروری به نظر می‌رسد:

۱. تلاش برای انتخاب ورزشی که متناسب با روحیات دانش‌آموز باشد که وی را دچار استرس و فشار روانی نکند.
۲. به دانش‌آموزان توصیه شود که به اندازه مطلوب و متعادل به فعالیت ورزشی بپردازند زیرا زیاده‌روی در ورزش موجب خستگی و عصبانیت آنان می‌شود.
۳. ورزش‌هایی انتخاب شوند که انجام آن‌ها سبب عوارض و ضایعات جسمانی شدید و جبران‌ناپذیر نشود.
۴. فضای ورزشی و نحوه برخورد مربی اضطراب‌زا نباشد.
۵. تسلط و مدیریت باشگاه و فضای ورزشی به گونه‌ای باشد که دانش‌آموزان برای یکدیگر مشکلات جدی فراهم نیاورند.
۶. حتی‌الامکان پس از اتمام ورزش به شست‌وشوی بدن و استحمام توجه شود تا با برطرف شدن مواد زاید دفع شده بر روی پوست، منافذ سطحی پوست از کارایی بهتر برخوردار شوند.

ب) آموزش حرفه‌ای و شغل

براساس نظرسنجی از دانش‌آموزان، گردشگری، مشارکت‌های اجتماعی، فعالیت‌های ورزشی، هنری، قرآنی، دینی، فرهنگی، مطالعه و کتابخوانی، مهارت آموزی، آموزش زبان و آموزش رایانه مهم‌ترین درخواست‌های آنان برای ساعات آزاد بوده است.

ج) آموختن نقاشی

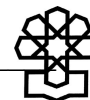
فراگیری نقاشی برای دانش‌آموزان و حتی نوجوانان و سالمندان از جذابیت خاصی برخوردار است. پس از خلق یک اثر هنری، که متناسب با سن و امکانات و آموزش است به دانش‌آموزان احساس شغف و شادمانی دست می‌دهد و احساس سازندگی می‌کنند. برای دانش‌آموزان می‌توان فضاسازی کرد و آثار نقاشان معروف را در معرض دید آن‌ها قرار داد تا هم با آن آثار آشنا بشوند و هم بتوانند از زیبایی‌های آن‌ها لذت ببرند. پس می‌توانیم در ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزانی که استعداد فراگیری نقاشی دارند، به سوی کلاس‌های نقاشی سوق دهیم و از آثاری که پدید می‌آورند تقدیر کنیم تا شوق بیشتری در آنان برانگیخته شود.

فراگیری رایانه و امکان استفاده از آن برای خانواده‌های برخوردار میسر است می‌توان با استفاده از نرم‌افزارها و برنامه‌هایی که در زمینه آموزش نقاشی و گرافیک طراحی شده‌اند، فرزندان این خانواده‌ها را به سمت فراگیری نقاشی و حتی نقاشی به وسیله رایانه سوق داد. نقاشی بعد از ساعات مدرسه میل به زیبایی را در آن‌ها تعالی می‌بخشد و ظرفیت دانش‌آموزان را در درک اثر هنری بیشتر می‌کند، به طوری که برای افراد عادی رنگ‌ها تیره و روشن هستند، اما برای یک نقاش پرده‌های مختلف یک رنگ از دیگری قابل تشخیص است. پس نقاشی می‌تواند موجب رشد استعداد هنری دانش‌آموزان شود، علاقمندی آن‌ها را به زیبایی فزونی بخشد، ساعات بعد از مدرسه آنان را پرکند و خلاقیت و سازندگی آن‌ها را شکوفا سازد.

۳-۱۰. برنامه‌های جبرانی

یکی از مهم‌ترین این برنامه‌ها، تشکیل گروه‌های تکلیف شب است. دانش‌آموزان گروه‌بندی می‌شوند و تحت نظارت یک فرد متخصص تکالیف خود را انجام می‌دهند و در صورت بروز مشکل می‌توانند از مسئول گروه کمک بگیرند، در این گروه‌ها راهبردهای مناسب برای انجام تکلیف شب به دانش‌آموزان ارائه می‌شود.

آموزش راهبردهای شناختی و فراشناختی بخش دیگری از برنامه‌های بعد از مدرسه است. در این برنامه‌ها چگونگی یادگیری بهتر از طریق آموزش راهبردهای نهایی مانند طبقه‌بندی، تکرار، تمرین و بسط معنایی به دانش‌آموزان آموزش داده می‌شود همچنین، راهبردهای تقویت حافظه و تثبیت یادگیری را در این برنامه‌ها می‌گنجانند.

بخش دیگری از برنامه‌های جبرانی به آموزش دانش‌آموزانی می‌پردازد که در یک یا چند درس مشکل دارند. پس از آن که مشکلات درسی دانش‌آموزان بررسی شد، آنان را براساس نیازهایشان به گروه‌های کوچک تقسیم می‌کنند و با استفاده از وسایل کمک آموزشی و شیوه‌های نوین تدریس، ضعف درسی آنان را جبران می‌کنند. این برنامه‌ها فرصت بحث و تبادل نظر، مطالعه، کسب مهارت‌های اساسی زندگی و تحکیم یادگیری را برای دانش‌آموزان ایجاد می‌کند. این فرصت‌ها موجب بالا رفتن انگیزه و عزت نفس آنان می‌شود این امر بر یادگیری مؤثر و پیشرفت دانش‌آموزان نیز تأثیر به سزایی دارد.

باید توجه داشت که برنامه‌های انتخابی برای هر گروه سنی باید متناسب با مشکلات منطقه و سن دانش‌آموز باشد، به عنوان مثال در برخی از مناطق می‌توان برای پر کردن ساعات بعد از مدرسه دانش‌آموزان از برنامه‌های کتابخانه‌ای استفاده کرد و از کارکنان نیمه وقت کتابخانه برای کمک به دانش‌آموزان در انجام دادن تکالیف مدرسه یاری گرفت. می‌توان دانش‌آموزان را به گروه‌های کوچک تقسیم کرد که در صورت مواجه با مشکل با مسئول گروه مشورت می‌کنند. در مناطقی که امکان جابه‌جایی دانش‌آموزان وجود ندارد مجریان برنامه سعی کنند زمینه را برای انجام فعالیت‌های آموزشی و تفریحی در داخل محیط مدرسه فراهم کنند. لازم به ذکر است که برنامه‌هایی که بعد از مدرسه و در مدرسه و با استفاده از امکانات مدرسه اجرا می‌شود در مقایسه با دیگر انواع برنامه‌ها هزینه کم‌تری دارند و تعداد دانش‌آموزانی که از آن برنامه‌ها استفاده خواهند کرد بیش‌تر خواهد بود.

۱۱. امکانات لازم برای برنامه‌های بعد از مدرسه

سازماندهی فعالیت‌های بعد از مدرسه نقش بسزایی در موفقیت این برنامه‌ها دارد. روش‌ها، خط‌مشی‌ها، تسهیلات و امکانات باید به خوبی سازماندهی شوند تا حداکثر استفاده در فرایند اجرای برنامه را داشته باشند. بدین منظور باید امکانات محیطی به خوبی شناسایی شود و برای کاهش هزینه از امکانات موجود حداکثر استفاده را به عمل آورد. به طور کلی امکانات و وسایل مورد نیاز به چند دسته تقسیم می‌شود:

- مکان‌های لازم برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه،
- مواد آموزشی،
- وسایل ورزشی،
- وسایل نقلیه.

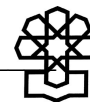
الف) مکان‌های لازم

برای اجرای برنامه می‌توان از امکانات مدارس استفاده کرد. از آن‌جا که این برنامه‌ها در ساعاتی اجرا می‌شود که مدارس یا هنوز شروع به کار نکرده‌اند یا تعطیل‌اند، می‌توان از امکانات مدارس به خوبی سود جست. ساعت اجرای این برنامه‌ها معمولاً ۳/۵ تا ۶ بعدازظهر است و البته در برخی موارد برای کودکانی که والدین آن‌ها زودتر از ساعات شروع مدرسه از منزل خارج می‌شوند برنامه‌هایی با عنوان برنامه‌های قبل از مدرسه با همان کیفیت و محتوای برنامه‌های بعد از مدرسه به اجرا در می‌آید. در هر صورت هم در برنامه‌های قبل و هم در برنامه‌های بعد از مدرسه بهترین امکانات در مدارس وجود دارند. علاوه بر مدارس از کتابخانه‌ها، مساجد، اداراتی که در ساعات اجرای برنامه تعطیل‌اند و ورزشگاه‌ها نیز می‌توان استفاده کرد.

برای اجرای برنامه‌های مطالعاتی و تشکیل گروه‌های انجام تکلیف شب، کتابخانه‌ها از جمله مکان‌های مناسب هستند. برای احترام به قانون و حقوق دیگران و آموزش مسائل اخلاقی مساجد محیط مناسبی هستند. همچنین برنامه‌های ورزشی را می‌توان با هماهنگی با مکان‌های ورزشی در ساعاتی معین اجرا کرد. از آزمایشگاه‌ها، موزه‌ها و دیگر امکانات شهر نیز می‌توان برای ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان بهره گرفت. در این مسیر حتی می‌توان از امکانات دانشگاه‌ها، به ویژه در تابستان برای پر کردن ساعات آزاد دانش‌آموزان بیش‌ترین استفاده را به عمل آورد. در ضمن در صورت شناسایی امکانات خانواده‌ها می‌توان از این امکانات نیز برای پیشبرد برنامه بهره برد؛ برای مثال ممکن است خانواده‌ای منزلی مازاد بر نیاز داشته باشد که بتوان از آن برای اجرای برنامه‌هایی نظیر آموزش آشپزی و ساختن وسایل ابتکاری استفاده کرد.

گاهی نیز مؤسسات خصوصی مجری این برنامه‌ها مکان‌های خاصی را برای اجرای این نوع برنامه‌ها تدارک می‌بینند و اغلب امکانات یاد شده را در آنجا جمع می‌کنند، ولی به دلیل بالا بودن هزینه اجرای این نوع برنامه‌ها فقط عده معدودی از دانش‌آموزان قادر به استفاده از آن امکانات هستند.

یکی از مزایای استفاده از این امکانات این است که دانش‌آموز مجبور نیست برای رسیدن به محل اجرای برنامه مسافتی طولانی را طی کند. از سوی دیگر از معایب استفاده از مدارس محلی این است که چون تغییر محیطی برای دانش‌آموزان ایجاد نمی‌شود، ممکن است احساس کنند مدت زمان بسیار طولانی را در مدرسه گذرانده‌اند و دچار خستگی شوند. مکان‌هایی که برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه در نظر گرفته می‌شوند باید زیبا، تمیز و شادی‌برانگیز باشد تا دانش‌آموز در آنجا احساس راحتی کند. برای اجرای این‌گونه برنامه‌ها باید صرف حداقل هزینه و فراهم آوردن حداکثر منابع لازم برای اجرای برنامه را مدنظر داشت در ضمن مکان‌ها باید با توجه به نیاز دانش‌آموزان و خانواده‌ها انتخاب شوند.

ب) مواد آموزشی

مواد آموزشی بیشترین کاربرد را در برنامه‌های جبرانی دارند. کتاب‌های کمک درسی، وسایل کمک آموزشی، وسایل نقاشی و کامپیوتر از مواد آموزشی لازم در برنامه‌های جبرانی و هنری هستند. همچنین برای آموزش حرفه‌وفن وسایلی از قبیل ابزارآلات، چوب و آهن باید در دسترس دانش‌آموزان قرار گیرد. برای پرورش خلاقیت دانش‌آموزان نیز وسایلی از قبیل خمیر مجسمه‌سازی، گچ و میخ لازم است.

ج) وسایل ورزشی

در صورتی که برنامه‌های ورزشی در ورزشگاه‌ها اجرا شوند از امکانات این‌گونه مکان‌ها می‌توان بهره گرفت در غیر این صورت برای استفاده از مکان‌هایی نظیر پارک‌ها و مدارس باید وسایل ورزشی از قبیل توپ، راکت، تور و میز تنیس به وسیله مجریان برنامه تهیه شود.

د) وسایل نقلیه

امکانات لازم برای اجرای برنامه‌های متنوع، گسترده و در سطح شهر پراکنده‌اند، باید برای جابه‌جایی دانش‌آموزان وسایل نقلیه ایمن فراهم شود. زیرا استفاده از وسایل نقلیه عمومی مستلزم صرف نیروی انسانی بیش‌تر برای مراقبت از دانش‌آموزان است.

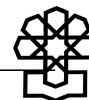
گاهی مسئولان اجرای برنامه برای دسترسی به برخی از اهداف مانند اکتشاف و جستجو در محیط اطراف لازم می‌دانند دانش‌آموزان را به مکان‌های مختلف در سطح شهر ببرند یا برای آشنایی آنان با مشاغل و حرفه‌های مختلف از کارخانه‌ها بازدید کنند. برای دستیابی به این هدف‌ها وسایل نقلیه مناسب لازم است. پژوهش‌ها نشان‌دهنده این نکته‌اند که گردش‌های علمی - فرهنگی و تفریحی به کاهش جرائم نوجوانان و ارتقای مهارت‌های تحصیلی دانش‌آموزان کمک بسیار می‌کند.

فصل سوم - یافته‌های توصیفی

مقدمه

در این فصل به متغیرهای مؤثر بر برنامه‌های بعد از مدرسه به صورت جداگانه پرداخته می‌شود. به بیان دیگر در این فصل به منظور تعیین فراوانی پاسخ‌ها و میزان درصد آن‌ها و مشخص نمودن اندازه تمایل مرکزی (میانگین) از آمار توصیفی استفاده می‌گردد. همچنین برای تسهیل در تجزیه و تحلیل داده‌ها، از نمودار (ستونی) برای نمایش گرافیکی تفاوت بین آن‌ها استفاده می‌شود. متغیرهایی که در این پژوهش به آن پرداخته شده است عبارتند از: جنس، سن، کلاس، رشته تحصیلی، تحصیلات پدر، تحصیلات مادر، شغل پدر، شغل مادر، مناطق محل سکونت، تعداد افراد خانوار، میزان درآمد خانوار به ماه، میزان وقت آزاد دانش‌آموزان، تمایل به گذراندن وقت در منزل یا بیرون از منزل، میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی، میزان پرداختن به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی، در اختیار داشتن اماکن مناسب جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه، در اختیار داشتن مواد آموزشی مناسب، عمده‌ترین مشکلات تهیه مواد آموزشی، میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز، میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی، میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز، میزان رضایت از برنامه‌های رادیویی، میزان مطالعه روزنامه و مجله در طول هفته، میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته، داشتن رایانه در منزل، دسترسی به اینترنت، محل استفاده از اینترنت، میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای، میزان رفتن به سینما، علاقه به نوع فیلم (ایرانی و خارجی) علاقه نوع فیلم به لحاظ محتوایی، میزان رفتن به تئاتر، رفتن به اردو در سال گذشته، میزان مفید بودن اردوها، میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه، عمده‌ترین مشکلات برنامه‌های بعد از مدرسه و عمده‌ترین پیشنهادات جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه.

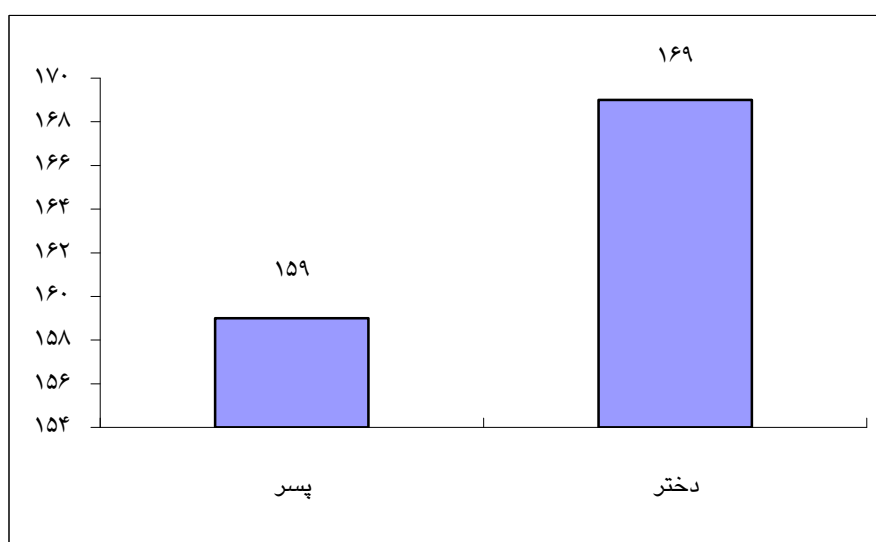

جدول ۱. جنس

جنس	تعداد	درصد
پسر	۱۵۹	۴۸/۵
دختر	۱۶۹	۵۱/۵
جمع	۳۲۸	۱۰۰

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه می‌گردد ۴۸/۵ درصد از پاسخگویان را دانش‌آموزان پسر دبیرستانی و ۵۱/۵ درصد نیز دختران دبیرستانی شهر تهران می‌باشند.

نمودار ۱. جنس

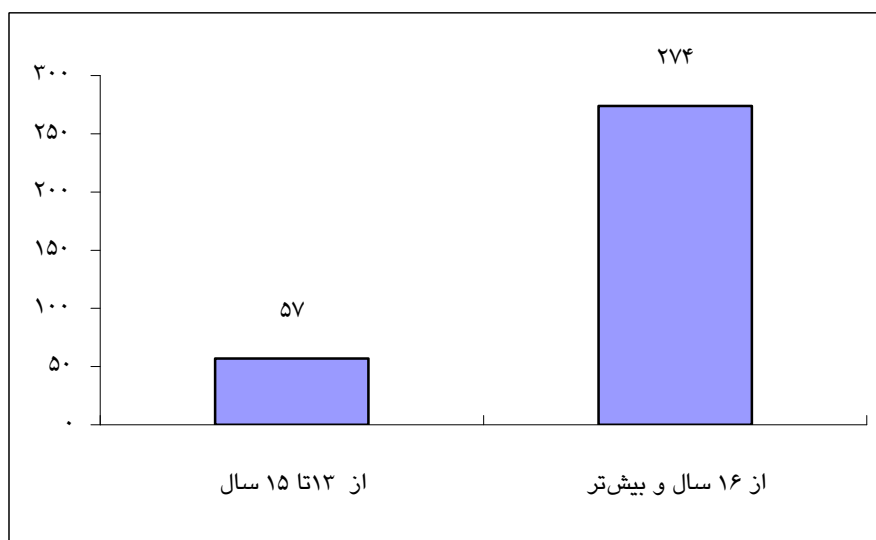

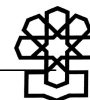
جدول ۲. سن

سن	تعداد	درصد
از ۱۳ تا ۱۵ سال	۵۷	۱۷/۲
از ۱۶ سال و بالاتر	۲۷۴	۸۲/۸
جمع	۳۳۱	۱۰۰

به لحاظ سن پاسخگویان می‌توان گفت که ۱۷/۲ درصد از آن زیر ۱۶ سال و ۸۲/۷ درصد نیز بالای ۱۶ سال می‌باشند.

نمودار ۲. سن

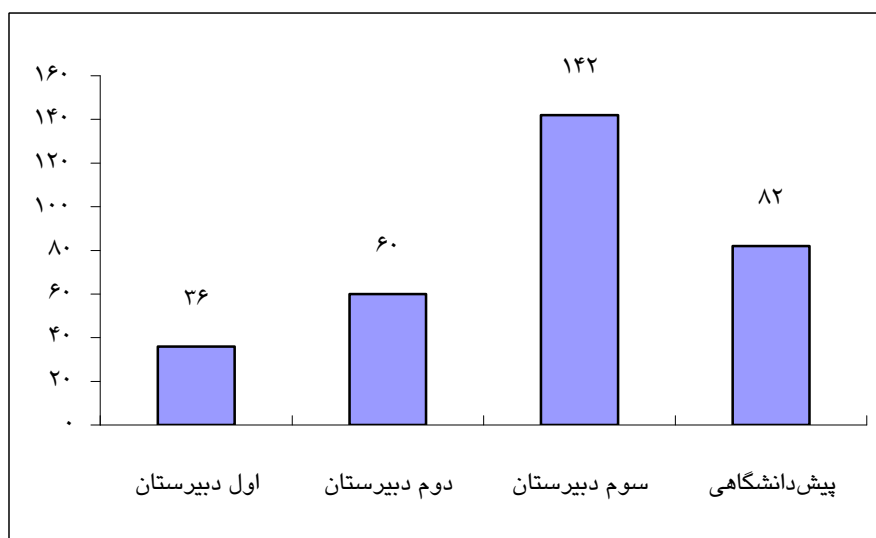

جدول ۳. کلاس

کلاس	تعداد	درصد
اول دبیرستان	۳۶	۱۱/۳
دوم دبیرستان	۶۰	۱۸/۸
سوم دبیرستان	۱۴۲	۴۴/۴
پیش‌دانشگاهی	۸۲	۲۵/۵
جمع	۳۲۲	۱۰۰

براساس مطالعه انجام شده به لحاظ سطح کلاس ۱۱/۳ درصد از پاسخگویان کلاس اول دبیرستان، ۱۸/۸ درصد دوم، ۴۴/۴ درصد سوم دبیرستان و ۲۵/۵ درصد از پاسخگویان نیز در پیش‌دانشگاهی مشغول به تحصیل می‌باشند.

نمودار ۳. کلاس

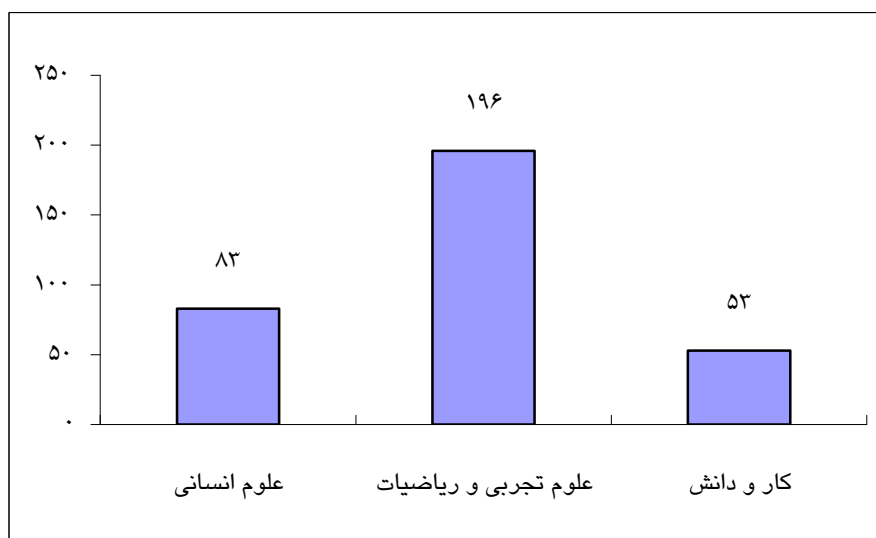

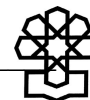
جدول ۴. رشته تحصیلی

رشته تحصیلی	تعداد	درصد
علوم انسانی	۸۳	۲۵
علوم تجربی و ریاضیات	۱۹۶	۵۹
کار دانش	۵۳	۱۶
جمع	۳۳۲	۱۰۰

براساس جدول فوق بیش‌تر پاسخگویان از دانش‌آموزان رشته علوم تجربی و ریاضیات با ۵۹ درصد می‌باشند و رشته علوم انسانی با ۲۵ درصد در رتبه دوم و دانش‌آموزان کارودانش با ۱۶ درصد در رتبه سوم قرار دارند.

نمودار ۴. رشته تحصیلی

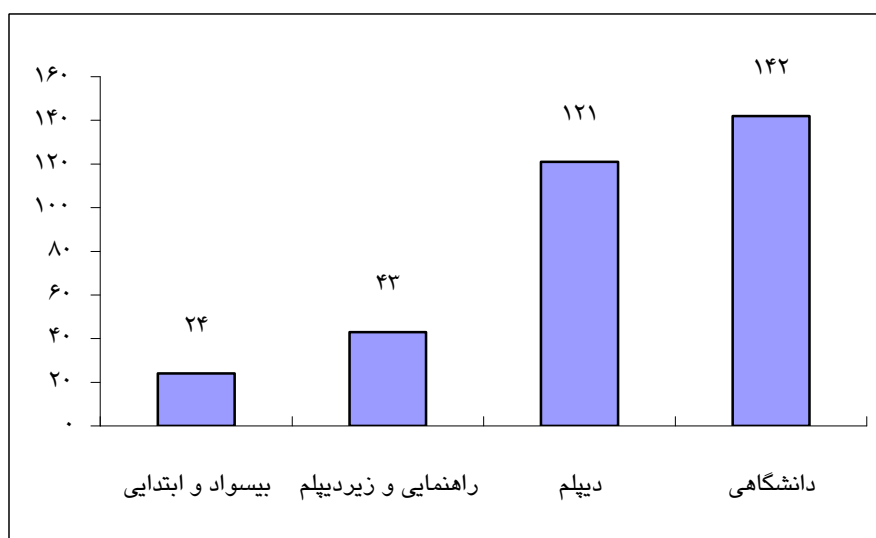

جدول ۵. تحصیلات پدر

سطح تحصیلات	تعداد	درصد
بیسواد و ابتدایی	۲۴	۷/۳
راهنمایی و زیردیپلم	۴۳	۱۳
دیپلم	۱۲۱	۳۶/۷
دانشگاهی	۱۴۲	۴۳
جمع	۳۳	۱۰۰

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌گردد سطح تحصیلات ۷/۳ درصد از پدران پاسخگویان در سطح ابتدایی و بیسواد، ۱۳ درصد راهنمایی و زیر دیپلم، ۳۶/۷ درصد دیپلم و ۴۳ درصد از پدران نیز دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند و فراوانی افراد دانشگاهی بیش از سایر گروه‌های تحصیلی است و افراد دیپلم نیز در رتبه دوم قرار دارند به عبارت دیگر در مقابل هر شش فرد دانشگاهی یک فرد بیسواد یا باسواد ابتدایی وجود دارد. که این مسأله می‌تواند در اجرای بهتر برنامه‌های بعد از مدرسه عاملی کمک‌کننده باشد.

نمودار ۵. تحصیلات پدر

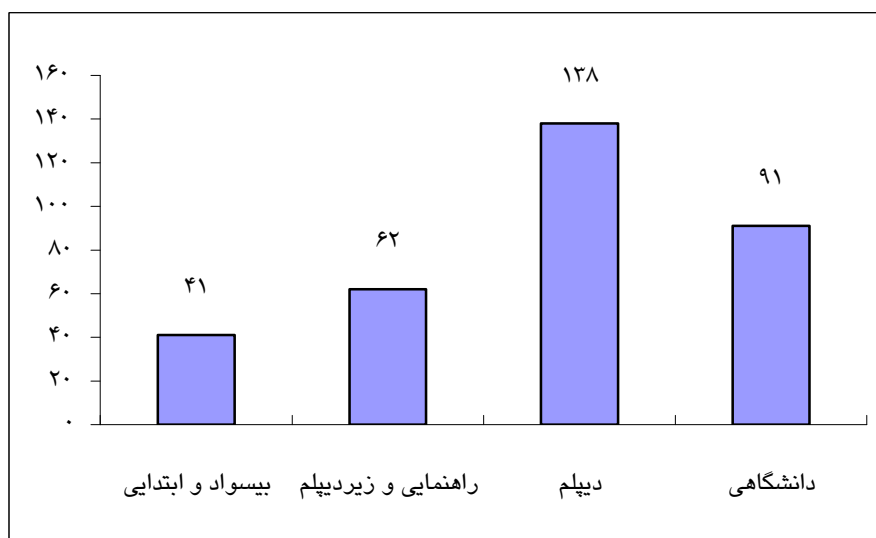
جدول ۶. تحصیلات مادر

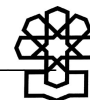
درصد	تعداد	تحصیلات مادر
۱۲/۳	۴۱	بیسواد و ابتدایی
۱۸/۷	۶۲	راهنمایی و زیردیپلم
۴۱/۶	۱۳۸	دیپلم
۲۷/۴	۹۱	دانشگاهی
۱۰۰	۳۳۲	جمع

طبق جدول ۶، سطح تحصیلات ۱۲/۳ درصد از مادران دانش‌آموزان مورد مطالعه ابتدایی و بیسواد بوده و ۱۸/۷ درصد در سطح راهنمایی و زیردیپلم، ۴۱/۶ درصد دیپلم و ۲۷/۴ درصد نیز دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند. براساس نتایج به دست آمده بیش‌ترین فراوانی مربوط به افراد دیپلم می‌باشد و افراد دانشگاهی از این نظر در رتبه دوم قرار دارند و از طرف دیگر کم‌ترین فراوانی به افرادی با سطح تحصیلات ابتدایی و بیسواد مربوط می‌گردد.

نکته قابل توجه آن است که پدران ۱۵/۶ درصد بیش‌تر از مادران دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند.

نمودار ۶. تحصیلات مادر

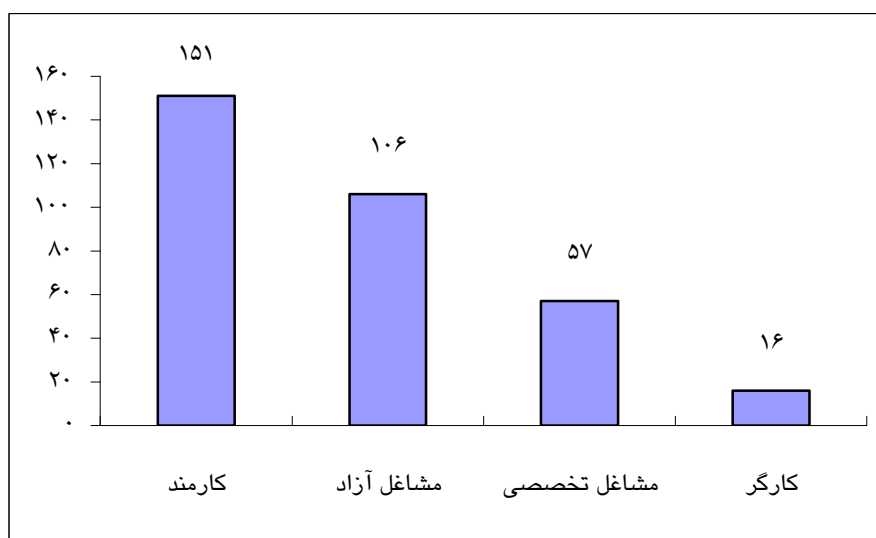

جدول ۷. شغل پدر

شغل	تعداد	درصد
کارمند	۱۵۱	۴۵/۸
مشاغل آزاد	۱۰۶	۳۲/۱
مشاغل تخصصی	۵۷	۱۷/۳
کارگر	۱۶	۴/۸
جمع	۳۳۰	۱۰۰

براساس جدول فوق ۴۵/۸ درصد پدر دانش‌آموزان مورد مطالعه کارمند هستند و ۳۲/۱ درصد نیز دارای مشاغل آزاد و ۱۷/۳ درصد نیز دارای مشاغل تخصصی مثل پزشکی، مهندسی و تنها ۴/۸ درصد کارگر می‌باشند. به عبارت دیگر کارمندان دارای بیش‌ترین فراوانی و کارگران دارای کم‌ترین فراوانی می‌باشند.

نمودار ۷. شغل پدر

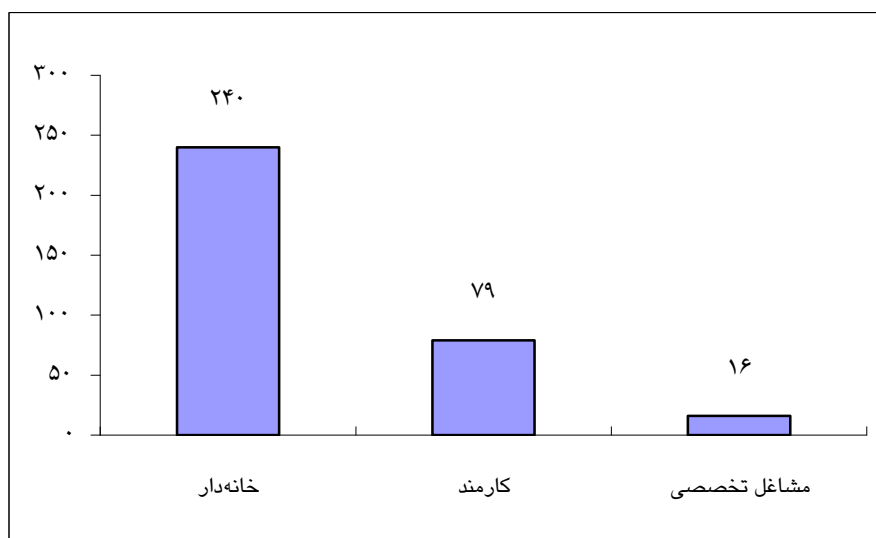

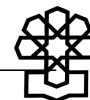
جدول ۸. شغل مادر

شغل	تعداد	درصد
خانه‌دار	۲۴۰	۷۱/۶
کارمند	۷۹	۲۳/۶
مشاغل تخصصی	۱۶	۴/۸
جمع	۳۳۵	۱۰۰

طبق جدول ۸، ۷۱/۶ درصد مادران خانه‌دار ۲۳/۶ درصد کارمند و تنها ۴/۸ درصد دارای مشاغل تخصصی می‌باشند. به عبارت دیگر ۲۸/۶ درصد از مادران شاغل و ۷۱/۶ درصد خانه‌دار هستند. همچنین می‌توان گفت در مقابل هر ۵ مادر خانه‌دار ۲ مادر شاغل هستند.

نمودار ۸. شغل مادر

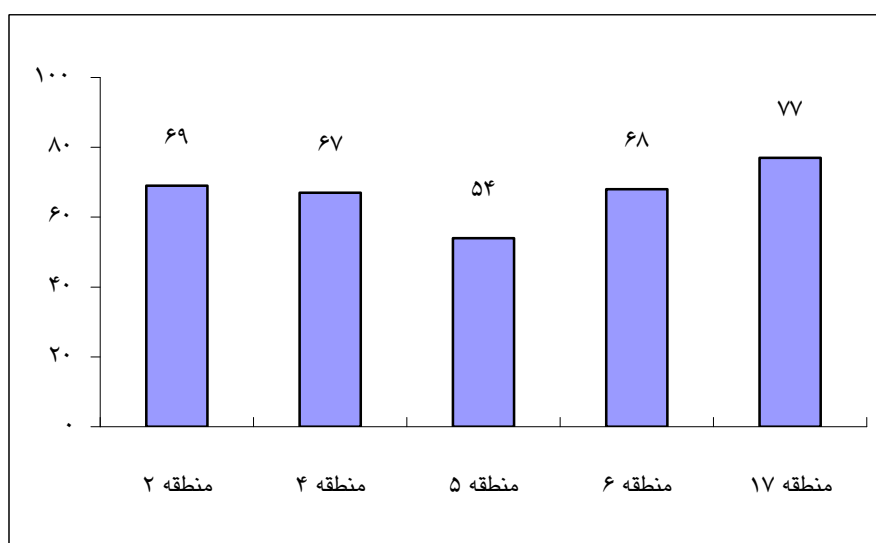

جدول ۹. مناطق محل سکونت

درصد	تعداد	مناطق محل سکونت
۲۰/۶	۶۹	منطقه ۲
۲۰	۶۷	منطقه ۴
۱۶/۱	۵۴	منطقه ۵
۲۰/۳	۶۸	منطقه ۶
۲۳	۷۷	منطقه ۱۷
۱۰۰	۳۳۵	جمع

طبق جدول ۹، ۲۰/۶ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه در منطقه ۲، ۲۰ درصد در منطقه ۴، ۱۶/۱ درصد در منطقه ۵، ۲۰/۳ درصد در منطقه ۶ و ۲۳ درصد نیز در منطقه ۱۷ سکونت دارند. پراکندگی مناطق فوق به‌گونه‌ای است که شمال، شرق، غرب، مرکز و جنوب شهر تهران را تحت پوشش قرار می‌دهد که در واقع هر یک از مناطق شهر تهران به لحاظ امکانات بعد از مدرسه از بضاعت متفاوتی برخوردار می‌باشند.

نمودار ۹. مناطق محل سکونت

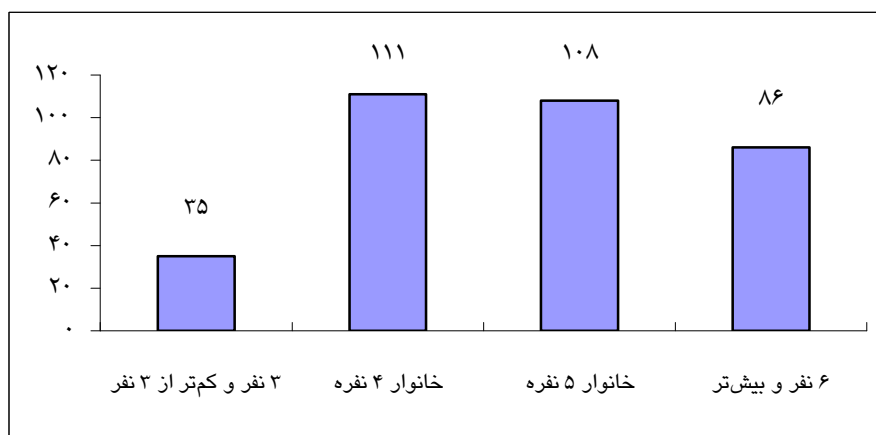

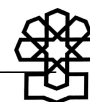
جدول ۱۰. تعداد افراد خانوار

درصد	تعداد	تعداد افراد خانوار
۹	۳۰	سه نفر و کمتر
۳۳/۱	۱۱۱	خانوار ۴ نفره
۳۲/۲	۱۰۸	خانوار ۵ نفره
۲۵/۷	۸۶	شش نفر و بیشتر
۱۰۰	۳۳۵	جمع

براساس مطالعه انجام شده ۳۳/۱ درصد از دانش آموزان در خانوارهای ۴ نفره و ۳۲/۲ درصد نیز در خانوارهای ۵ نفره زندگی می کنند و تنها ۹ درصد از دانش آموزان اظهار کردند که اعضای خانوار آنان ۳ نفر و کمتر هستند و ۲۵/۷ درصد هم بیان کردند که اعضای خانوار آنان ۶ نفر و بیشتر می باشد. به عبارت دیگر خانوار ۴ نفر دارای بیشترین فراوانی و خانوار ۳ نفر دارای کمترین فراوانی می باشد.

نمودار ۱۰. تعداد افراد خانوار

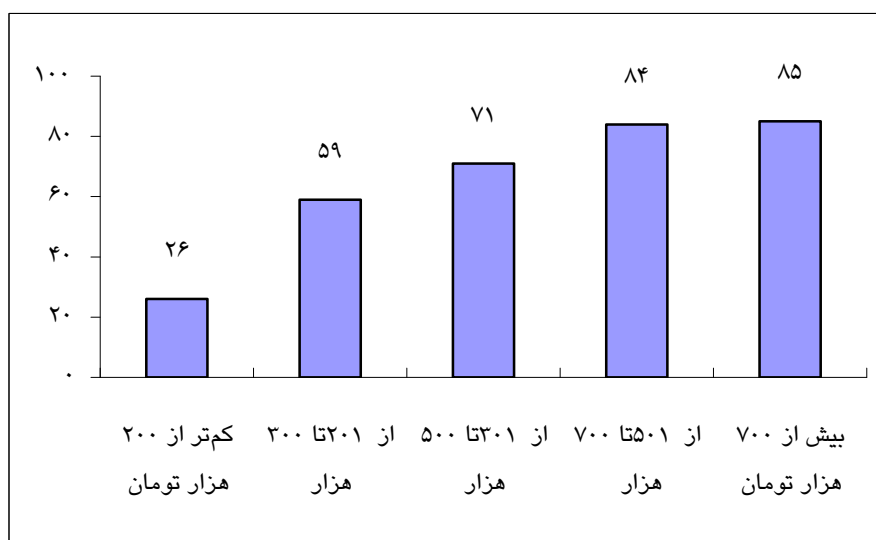

جدول ۱۱. میزان درآمد خانوار به ماه

درصد	تعداد	میزان درآمد خانوار به ماه
۸	۲۶	کمتر از ۲۰۰ هزار تومان
۱۸/۲	۵۹	از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان
۲۱/۸	۷۱	از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان
۲۵/۸	۸۴	از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان
۲۶/۲	۸۵	بیش از ۷۰۰ هزار تومان
۱۰۰	۳۲۵	جمع

پژوهش حاضر نشان می‌دهد که ۲۶/۲ درصد از دانش‌آموزان اظهار داشتند که خانوار آنان در ماه بیش از ۷۰۰ هزار تومان درآمد دارند و ۲۵/۸ درصد نیز درآمد ماهیانه خانوار خود را بین ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان بیان نمودند و ۲۱/۸ درصد درآمد ماهانه را ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان اعلام کردند و ۱۸/۲ درصد گفتند که خانوار آن بین ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان در ماه درآمد دارند و تنها ۸ درصد گفتند که مجموع درآمدشان در ماه کمتر از ۲۰۰ هزار تومان می‌باشد. به عبارت دیگر درآمد ۵۲ درصد از خانوارهای دانش‌آموزان در ماه بیش از ۵۰۰ هزار تومان و ۴۸ درصد کمتر از ۵۰۰ هزار تومان می‌باشد.

نمودار ۱۱. میزان درآمد خانوار به ماه

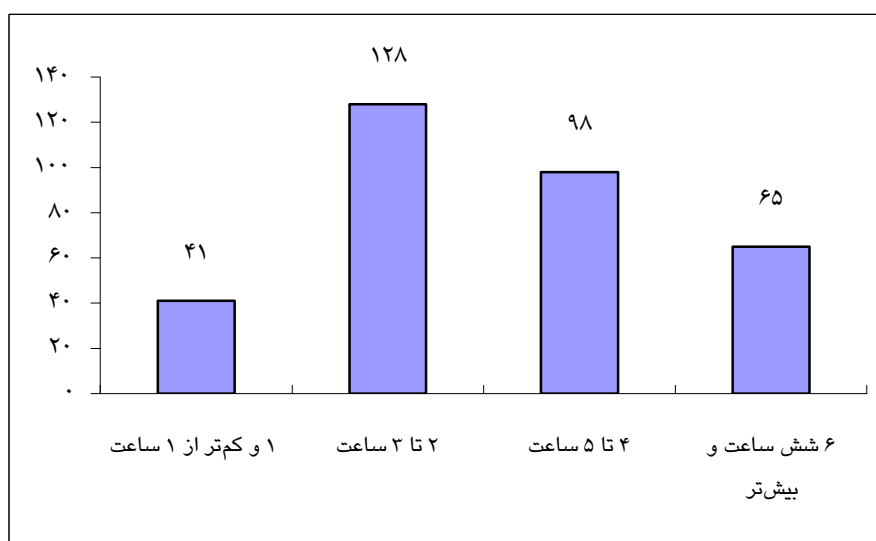

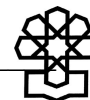
جدول ۱۲. میزان وقت آزاد دانش‌آموزان در روز

میزان وقت آزاد	تعداد	درصد
۱ و کمتر از ۱ ساعت	۴۱	۱۲/۳
۲ تا ۳ ساعت	۱۲۸	۳۸/۶
۴ تا ۵ ساعت	۹۸	۲۹/۵
بیش از ۶ ساعت	۶۵	۱۹/۶
جمع	۳۳۲	۱۰۰

همان‌طور که در جدول ۱۲ ملاحظه می‌شود ۱۹/۶ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه بیش از ۶ ساعت در روز وقت آزاد دارند و ۲۹/۵ درصد نیز اظهار نمودند که در روز ۴ تا ۵ ساعت وقت آزاد دارند به بیان دیگر ۴۹/۱ درصد (تقریباً نیمی از دانش‌آموزان) بیش از ۴ ساعت در روز وقت آزاد دارند و ۳۸/۶ درصد نیز بیان کردند که در روز ۲ تا ۳ ساعت وقت آزاد دارند و تنها ۱۲/۳ درصد از دانش‌آموزان معتقدند که در روز حدود یک ساعت وقت آزاد دارند.

نمودار ۱۲. میزان وقت آزاد دانش‌آموزان

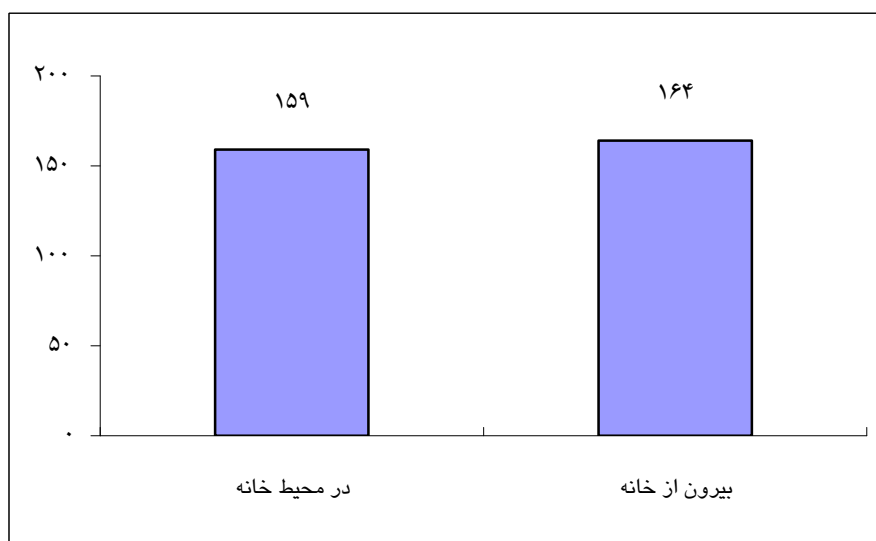

جدول ۱۳. دوست دارید بعد از مدرسه وقت خود را بیشتر کجا بگذرانید؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
در محیط خانه	۱۵۹	۴۹/۲
بیرون از خانه	۱۶۴	۵۰/۸
جمع	۳۲۳	۱۰۰

طبق جدول فوق ۴۹/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه دوست دارند بعد از مدرسه وقت خود را در محیط خانه بگذرانند و ۵۰/۸ درصد نیز اظهار داشتند که تمایل دارند بعد از مدرسه وقت خود را بیشتر در بیرون از محیط خانه بگذرانند. با توجه به این‌که بیش از نیمی از دانش‌آموزان تمایل دارند بیشتر وقت بعد از مدرسه خود را در بیرون از خانه سپری کنند نیازمند برنامه‌ریزی دقیق برای این ساعات دانش‌آموزان با توجه به تأمین امنیت آنان می‌باشد که در ادامه به آن پرداخته می‌شود.

نمودار ۱۳. دوست دارید بعد از مدرسه وقت‌تان را کجا سپری کنید

عمده فعالیت‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان را می‌توان به سه بخش تقسیم نمود: فعالیت‌های علمی و فرهنگی، فعالیت‌های تفریحی و ورزشی و فعالیت جبرانی و تقویتی که در زیر میزان پرداختن به هریک از فعالیت‌ها توسط دانش‌آموزان توضیح داده می‌شود.

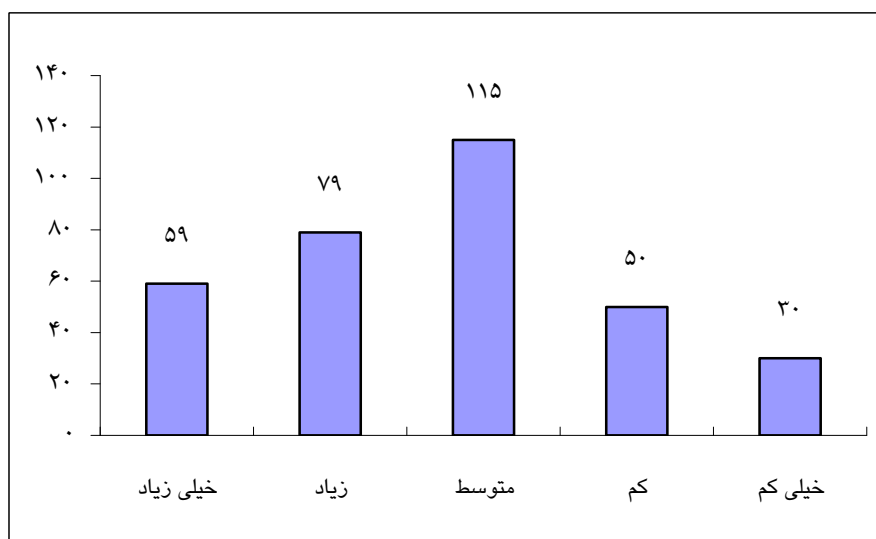

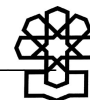
جدول ۱۴. میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۵۹	۱۷/۷
زیاد	۷۹	۲۳/۷
متوسط	۱۱۵	۳۴/۵
کم	۵۰	۱۵
خیلی کم	۳۰	۹
جمع	۳۳۳	۱۰۰

همان‌طور که ملاحظه می‌شود ۴۱/۴ درصد از دانش‌آموزان در حد زیاد و خیلی زیاد از وقت بعد از مدرسه به فعالیت‌های علمی و فرهنگی می‌پردازند و ۳۴/۵ درصد نیز در حد متوسط به فعالیت‌های علمی و فرهنگی می‌پردازند و تنها ۲۴ درصد از دانش‌آموزان بیان داشتند که وقت بعد از مدرسه خود را در حد کم و خیلی کم به فعالیت‌های علمی و فرهنگی اختصاص می‌دهند. به بیان دیگر در مقابل هر سه نفر تنها یک دانش‌آموز اظهار داشته است که وقت کمی به این امر اختصاص می‌دهند. همچنین براساس میانگین محاسبه شده (۳/۲۶) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۳) می‌توان گفت که دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه به فعالیت‌های علمی و فرهنگی بیش از حد متوسط تمایل دارند و به آن می‌پردازند.

نمودار ۱۴. میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی

جدول ۱۵. میزان پرداختن به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۶۲	۱۸/۷
زیاد	۸۸	۲۶/۵
متوسط	۱۱۰	۳۳/۱
کم	۴۲	۱۲/۷
خیلی کم	۳۰	۹
جمع	۳۳۲	۱۰۰

براساس یافته‌های پژوهش حاضر ۴۵/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه در حد زیاد و خیلی زیاد وقت بعد از مدرسه خود را به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی می‌پردازند و ۳۳/۱ درصد نیز وقت بعد از مدرسه خود را در حد متوسط به این امر اختصاص می‌دهند و تنها ۲۱/۷ درصد نیز اظهار داشتند که وقت بعد از مدرسه خود را در حد کم و خیلی کم صرف فعالیت‌های تفریحی و ورزشی می‌کنند. با توجه به میانگین محاسبه شده (۳/۳۳) که بیش از میانگین مورد انتظار (۳) می‌باشد می‌توان گفت که دانش‌آموزان دبیرستانی بیش از حد متوسط به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی می‌پردازند.

نمودار ۱۵. میزان پرداختن به فعالیت‌های تفریحی

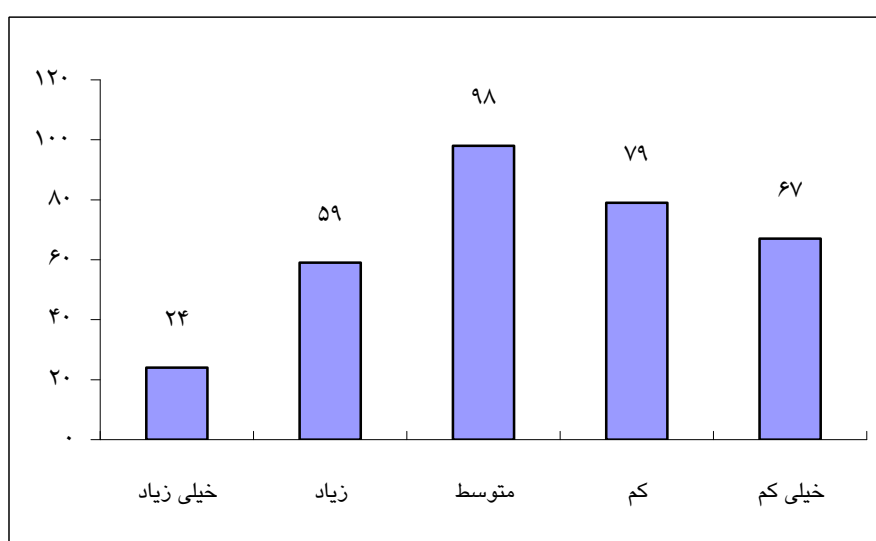

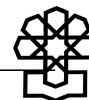
جدول ۱۶. میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۲۴	۷/۳
زیاد	۵۹	۱۸
متوسط	۹۸	۳۰
کم	۷۹	۲۴/۲
خیلی کم	۶۷	۲۰/۵
جمع	۳۲۷	۱۰۰

همان‌طوری که در جدول ۱۶ ملاحظه می‌گردد ۲۵/۳ درصد از دانش‌آموزان اظهار کردند که وقت بعد از مدرسه خود را در حد زیاد و خیلی زیاد به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی اختصاص می‌دهند و ۳۰ درصد نیز اعلام نمودند که در وقت بعد از مدرسه در حد متوسط به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی می‌پردازند اما در مقابل ۴۴/۷ درصد نیز اظهار داشتند که در وقت بعد از مدرسه در حد کم و بسیار کم به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی می‌پردازند. با توجه به میانگین محاسبه شده (۲/۶) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۳) می‌توان گفت که دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه کم‌تر از حد متوسط به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی درسی به‌عنوان فعالیت‌های بعد از مدرسه می‌پردازند و همچنین با توجه به میانگین‌های به دست آمده سه فعالیت بیان شده، دانش‌آموزان به فعالیت‌های تفریحی و ورزشی نسبت به سایر فعالیت‌های بعد از مدرسه تمایل بیشتری دارند.

نمودار ۱۶. میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی

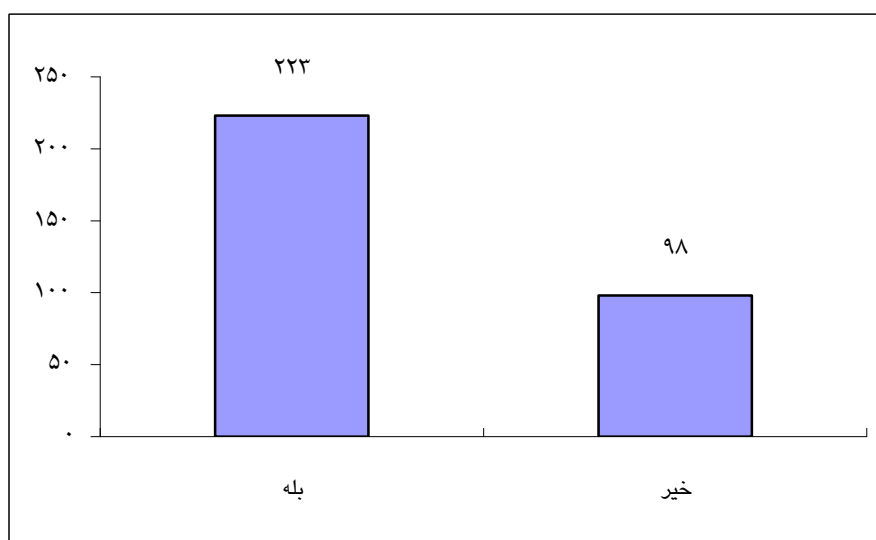

جدول ۱۷. آیا جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه مکان‌های مناسب در اختیار دارید؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
بله	۲۲۳	۶۹/۵
خیر	۹۸	۳۰/۵
جمع	۳۲۱	۱۰۰

۶۹/۵ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار داشتند که جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه فضا و مکان‌های مناسب در اختیار دارند و در مقابل ۳۰/۵ درصد نیز نظر مقابل این دیدگاه را داشتند به عبارت دیگر تقریباً در مقابل هر سه نفر یک نفر مخالف این نظر بودند.

نمودار ۱۷. در اختیار داشتن اماکن مناسب جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه

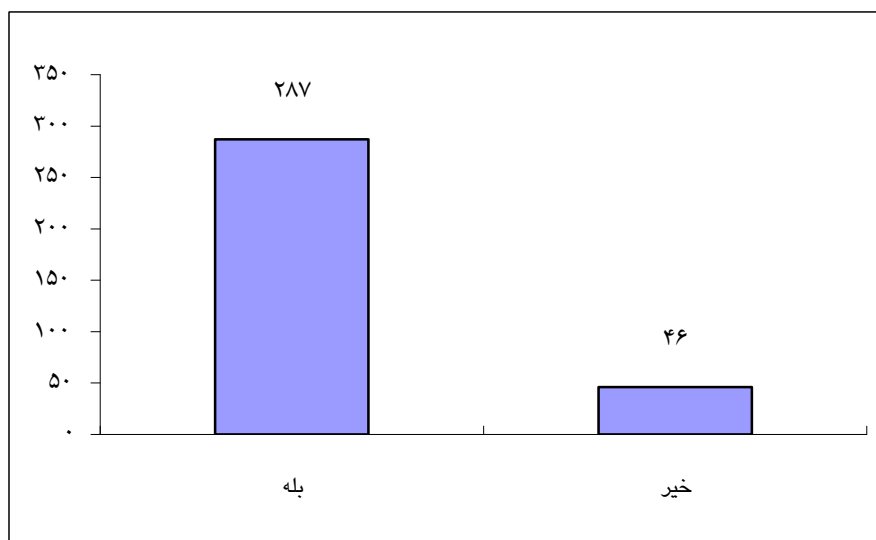

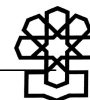
جدول ۱۸. آیا مواد آموزشی مناسب در حد لازم در اختیار شما می‌باشد؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
بله	۲۸۷	۸۶/۲
خیر	۴۶	۱۳/۸
جمع	۳۳۳	۱۰۰

براساس جدول فوق ۸۶/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه معتقدند که مواد آموزشی مناسب در حد لازم در اختیار می‌باشد و تنها ۱۳/۸ درصد اظهار کردند که مواد آموزشی موجود مناسب بوده یا در حد لازم نبوده است. به عبارت دیگر در مقابل هر ۶ دانش‌آموز موافق یک دانش‌آموز نقطه نظر مخالف این دیدگاه را دارند.

جدول ۱۸. در اختیار داشتن مواد آموزشی در حد لازم

جدول ۱۹. عمده‌ترین مشکلات تهیه مواد آموزشی

درصد	تعداد	عمده‌ترین مشکلات
۶۶/۹	۲۱۸	هزینه بالای مواد آموزشی
۱۲/۶	۴۱	عدم دسترسی آسان
۱۵/۳	۵۰	عدم آشنایی با مراکز عرضه‌کننده
۵/۲	۱۷	کمبود خود مواد آموزشی مناسب
۱۰۰	۳۲۶	جمع

براساس یافته‌های پژوهش حاضر ۶۶/۹ درصد از دانش‌آموزان مهم‌ترین مشکل تهیه منابع و مواد آموزشی را هزینه بالای آن می‌دانند و ۱۲/۶ درصد نیز عدم دسترسی آسان و ۱۵/۳ درصد نیز عدم آشنایی با مراکز معتبر عرضه‌کننده این مواد آموزشی را مهم‌ترین مشکل می‌دانند و تنها ۵/۲ درصد نیز اظهار داشتند که به‌طور کلی مواد آموزشی از کیفیت مناسب برخوردار نبوده و از این لحاظ دچار کمبود هستند.

نمودار ۱۹. عمده‌ترین مشکلات تهیه مواد آموزشی

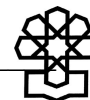
جدول ۲۰. میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز

میزان استفاده از تلویزیون	تعداد	درصد
کمتر از ۱ ساعت	۷۴	۲۲/۲
۱ تا ۲ ساعت	۱۲۷	۳۸
۳ تا ۴ ساعت	۱۰۳	۳۰/۸
بیش از ۴ ساعت	۳۰	۹
جمع	۳۳۴	۱۰۰

همان‌طوری که در جدول ۲۰ ملاحظه می‌گردد ۲۲/۲ درصد از دانش‌آموزان اظهار داشتند که در شبانه‌روز کمتر از یک ساعت از برنامه‌های تلویزیونی استفاده می‌کنند و ۳۸ درصد نیز عنوان نمودند که یک تا دو ساعت تلویزیون تماشا می‌کنند و ۳۰/۸ درصد از دانش‌آموزان هم گفتند که در شبانه‌روز بین سه تا چهار ساعت پای تلویزیون هستند و تنها ۹ درصد هم بیان کردند که در شبانه‌روز بیش از ۴ ساعت از وقت خود را پای تلویزیون می‌گذرانند.

نمودار ۲۰. میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز

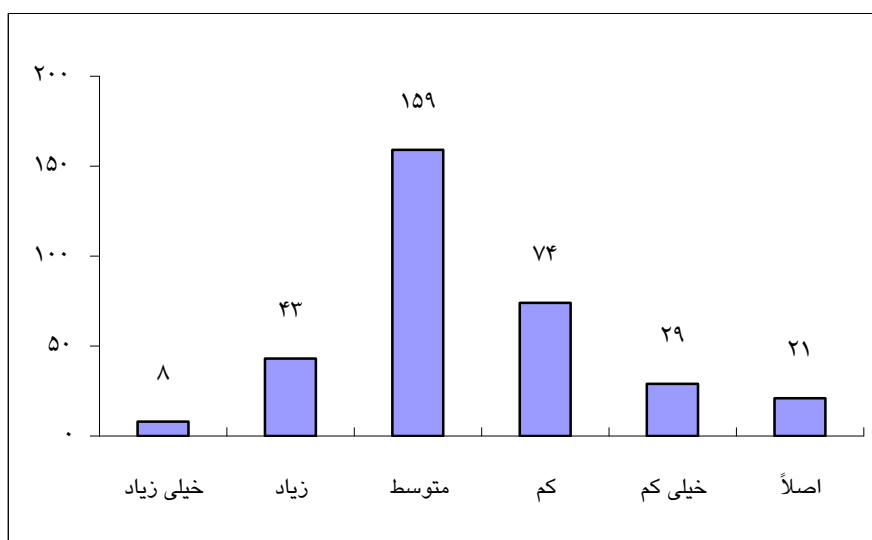

جدول ۲۱. میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۸	۲/۴
زیاد	۴۳	۱۲/۹
متوسط	۱۵۹	۴۷/۶
کم	۷۴	۲۲/۳
خیلی کم	۲۹	۸/۷
اصلاً	۲۱	۶/۲
جمع	۳۳۴	۱۰۰

تنها ۱۵/۳ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه از برنامه‌های تلویزیونی در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند و ۴۷/۶ درصد در حد متوسط اعلام رضایت نمودند و ۳۱ درصد نیز اظهار داشتند که از برنامه‌های تلویزیونی رضایت کم و خیلی کمی دارند و ۶/۲ درصد نیز اظهار داشتند که از برنامه‌های تلویزیونی اصلاً رضایت ندارند به عبارت دیگر ۳۷/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه از برنامه‌های تلویزیونی رضایت ندارند یا رضایت کمی دارند. با توجه به میانگین مورد انتظار (۲/۵) و میانگین محاسبه شده (۲/۶) می‌توان گفت که میزان رضایت دانش‌آموزان مورد مطالعه از برنامه‌های تلویزیونی در حد متوسط می‌باشد.

نمودار ۲۱. میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی

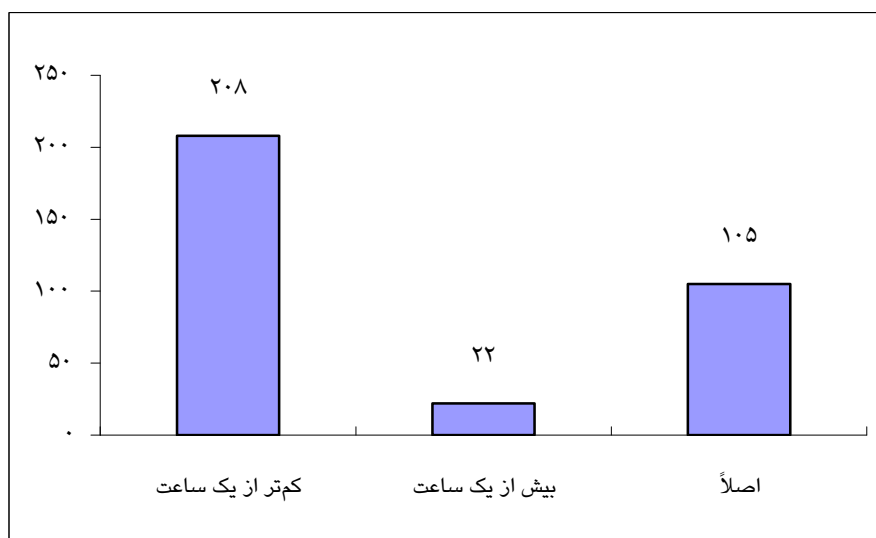

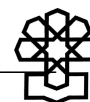
جدول ۲۲. میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز

گزینه‌ها	تعداد	درصد
کمتر از یک ساعت	۲۰۸	۶۲/۱
بیش از یک ساعت	۲۲	۶/۶
اصلاً رادیو گوش نمی‌کنم	۱۰۵	۳۱/۳
جمع	۳۳۵	۱۰۰

براساس جدول فوق ۶۲/۱ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه در شبانه‌روز کمتر از یک ساعت و ۶/۶ درصد نیز در بیش از یک ساعت به رادیو گوش می‌دهند و ۳۱/۳ درصد اصلاً رادیو گوش نمی‌کنند. به عبارت دیگر در مقابل هر دو دانش‌آموز یک نفر اصلاً رادیو گوش نمی‌کند.

نمودار ۲۲. میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز

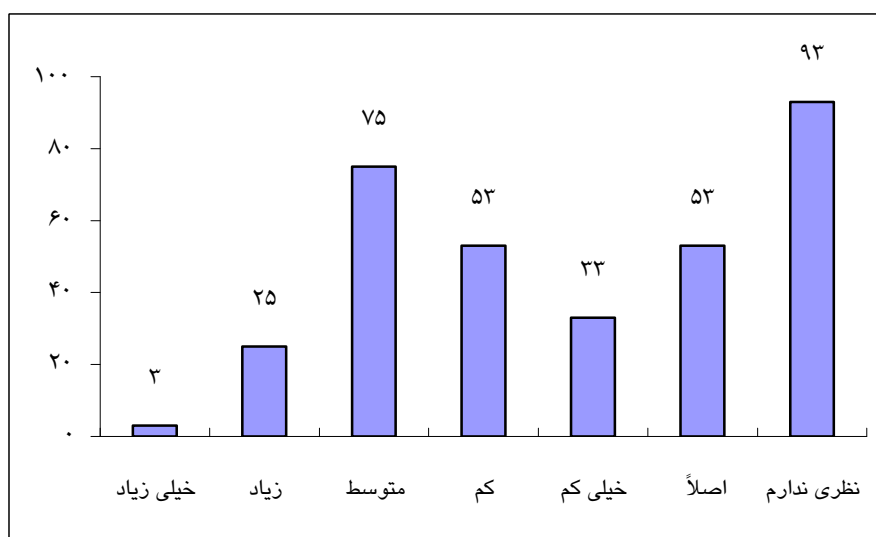

جدول ۲۳. میزان رضایت از برنامه‌های رادیویی

درصد	تعداد	گزینه‌ها
۰/۹	۳	خیلی زیاد
۷/۵	۲۵	زیاد
۲۲/۴	۷۵	متوسط
۱۵/۸	۵۳	کم
۹/۹	۳۳	خیلی کم
۱۵/۸	۵۳	اصلاً
۲۷/۸	۹۳	نظری ندارم
۱۰۰	۳۳۵	جمع

طبق جدول ۲۳، ۱۰/۵ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه از برنامه‌های رادیویی در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند و ۲۲/۴ درصد نیز اظهار داشتند که از برنامه‌های رادیویی در حد متوسط رضایت دارند و ۴۱/۵ درصد از دانش‌آموزان نیز از برنامه‌های رادیویی رضایت کمی داشتند یا اصلاً رضایت نداشتند و ۲۷/۸ درصد نیز اعلام کردند که در مورد برنامه‌های رادیویی نظری ندارند. همچنین با توجه به میانگین محاسبه شده (۱/۹۵) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت میزان رضایت دانش‌آموزان از برنامه‌های رادیویی پایین‌تر از حد متوسط می‌باشد و از میزان رضایت بسیار پایینی برخوردار می‌باشد.

نمودار ۲۳. میزان رضایت از برنامه‌های رادیویی

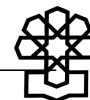
جدول ۲۴. میزان مطالعه روزنامه و مجله در طول هفته

گزینه‌ها	تعداد	درصد
یک و کمتر از یک ساعت	۱۵۴	۴۷
دو تا سه ساعت	۱۲۱	۳۶/۹
بیش از چهار ساعت	۵۳	۱۶/۲
جمع	۳۲۸	۱۰۰

۴۷ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار داشتند که در طول هفته کمتر از یک ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند و ۳۶/۹ درصد نیز بیان کردند که در طول هفته دو تا سه ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند و ۱۶/۲ درصد هم گفتند که در هفته بیش از چهار ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند. براساس میانگین محاسبه شده (۱/۷) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲) می‌توان گفت که سطح مطالعه روزنامه و مجله در دانش‌آموزان پایین‌تر از حد متوسط می‌باشد.

نمودار ۲۴. میزان مطالعه روزنامه و مجله در طول هفته

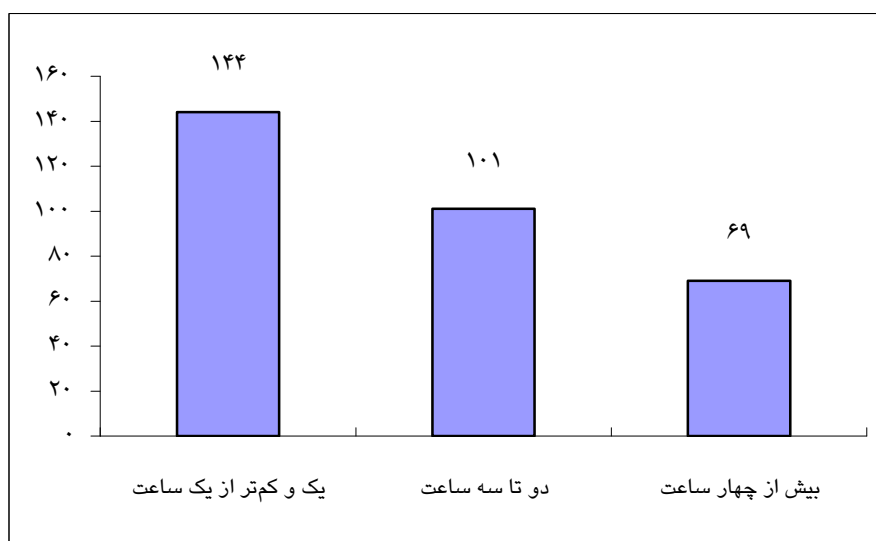

جدول ۲۵. میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته

گزینه‌ها	تعداد	درصد
یک و کمتر از یک ساعت	۱۴۴	۴۵/۹
دو تا سه ساعت	۱۰۱	۳۲/۲
بیش از چهار ساعت	۶۹	۲۲
جمع	۳۱۴	۱۰۰

براساس جدول فوق ۴۵/۹ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه در طول هفته یک و کمتر از یک ساعت کتاب‌های غیردرسی مطالعه می‌کنند و ۳۲/۲ درصد نیز اظهار داشتند که در طول هفته دو تا سه ساعت به مطالعه کتاب‌های غیردرسی می‌پردازند و ۲۲ درصد هم بیان کردند که بیش از ۴ ساعت در طول هفته کتاب‌های غیردرسی می‌خوانند. با توجه به میانگین محاسبه شده (۱/۵) که کمتر از میانگین مورد انتظار (۲) می‌باشد می‌توان گفت که میزان مطالعه غیردرسی دانش‌آموزان مورد مطالعه کمتر از حد متوسط می‌باشد و به بیان دیگر دانش‌آموزان مورد مطالعه در حد ضعیفی مطالعه غیردرسی دارند.

نمودار ۲۵. میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته

جدول ۲۶. آیا در منزل خود رایانه دارید؟

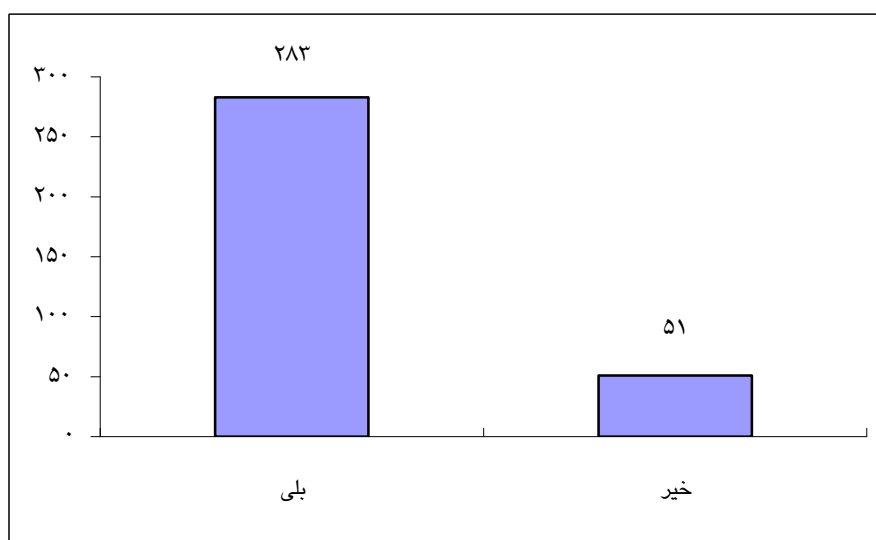
گزینه‌ها	تعداد	درصد
بلی	۲۸۳	۸۴/۷
خیر	۵۱	۱۵/۳
جمع	۳۳۴	۱۰۰

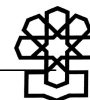
همان‌طوری که ملاحظه می‌شود ۸۴/۷ درصد از دانش‌آموزان در منزل خود رایانه دارند و تنها

۱۵/۳ درصد اظهار داشتند که در منزل خود رایانه شخصی ندارند. به عبارت دیگر در مقابل هر ۱۱

دانش‌آموز تنها دو نفر رایانه شخصی ندارند.

نمودار ۲۶. آیا در منزل خود رایانه دارید؟

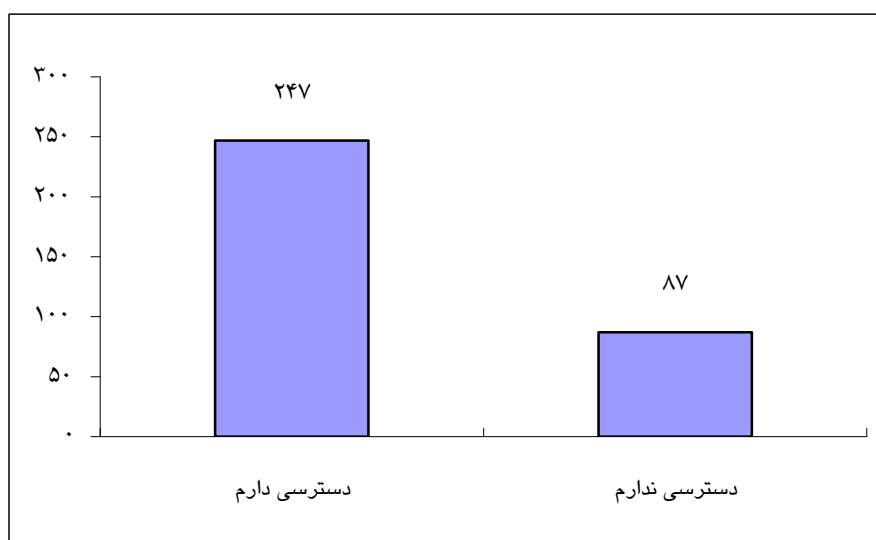

جدول ۲۷. آیا به اینترنت دسترسی دارید؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
به اینترنت دسترسی دارم	۲۴۷	۷۴
به اینترنت دسترسی ندارم	۸۷	۲۶
جمع	۳۳۴	۱۰۰

براساس جدول فوق ۷۴ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار کردند که به اینترنت دسترسی دارند و تنها ۲۶ درصد اعلام کردند که به اینترنت دسترسی ندارند. به عبارت دیگر تقریباً در مقابل هر سه دانش‌آموز دبیرستانی مورد مطالعه یک نفر به اینترنت دسترسی ندارد.

نمودار ۲۷. آیا به اینترنت دسترسی دارید؟

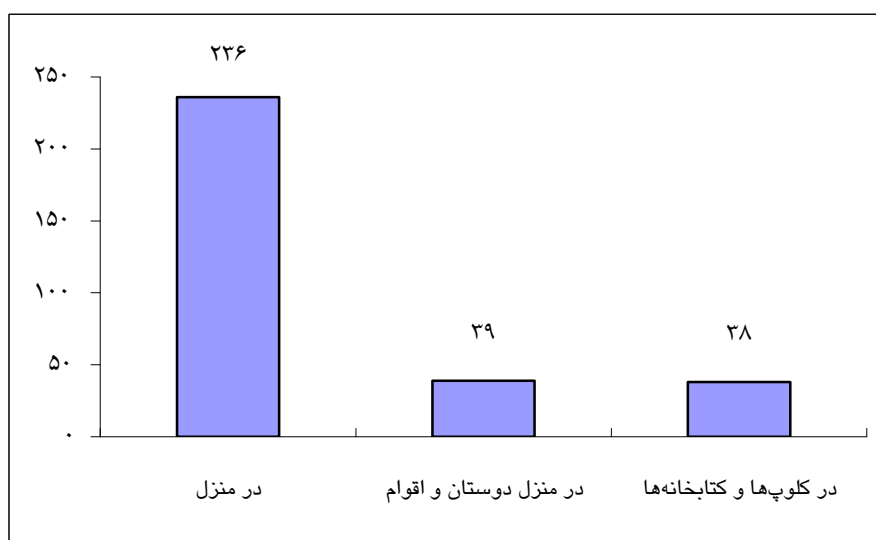

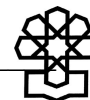
جدول ۲۸. محل استفاده از اینترنت

درصد	تعداد	گزینه‌ها
۷۵/۴	۲۳۶	در منزل
۱۲/۵	۳۹	در منزل دوستان و اقوام
۱۲/۱	۲۸	کلپ و کافی‌نت
۱۰۰	۳۱۳	جمع

۷۵/۴ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار داشتند که در منزل خودشان به اینترنت دسترسی دارند ۱۲/۵ درصد در منزل دوستان یا اقوام به اینترنت دسترسی دارند و ۱۲/۱ درصد نیز در کلپ‌ها و کافی‌نت‌ها از اینترنت استفاده می‌کنند. به عبارت دیگر ۲۴/۶ درصد دانش‌آموزان مورد مطالعه در خارج از منزل از اینترنت استفاده می‌کنند.

نمودار ۲۸. محل استفاده از اینترنت

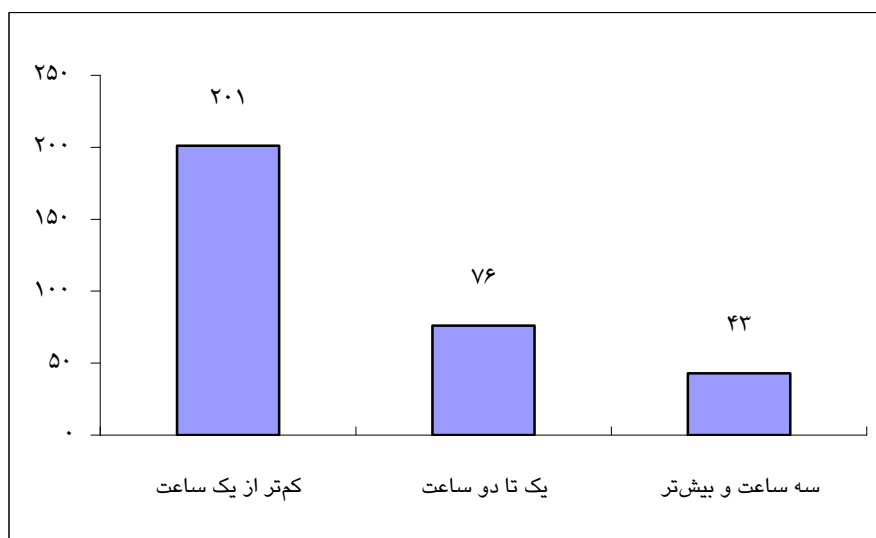

جدول ۲۹. میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز

گزینه‌ها	تعداد	درصد
کمتر از یک ساعت	۲۰۱	۶۲/۸
یک تا دو ساعت	۷۶	۲۳/۸
سه ساعت و بیشتر	۴۳	۱۳/۴
جمع	۳۲۰	۱۰۰

طبق جدول فوق ۶۲/۸ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه کمتر از یک ساعت در شبانه‌روز به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند و ۲۳/۸ درصد بین یک تا دو ساعت و ۱۳/۴ درصد نیز بیش از سه ساعت در شبانه‌روز وقت خود را با بازی‌های رایانه‌ای سپری می‌کنند.

نمودار ۲۹. میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز

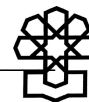
جدول ۳۰. تعداد دفعات رفتن به سینما

گزینه‌ها	تعداد	درصد
هر ماه	۸۹	۲۶/۸
هر چند ماه یک بار	۱۵۸	۴۷/۶
سالی یک بار	۴۹	۱۴/۸
هر چند سال یک بار	۳۶	۱۰/۸
جمع	۳۳۲	۱۰۰

براساس پژوهش حاضر ۲۶/۸ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه هر ماه و ۴۷/۶ درصد هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند و ۱۴/۸ درصد از دانش‌آموزان نیز اظهار داشتند که سالی یک بار و ۱۰/۸ درصد نیز بیان کردند هر چند سال یک بار به سینما می‌روند. به عبارت دیگر با توجه به میانگین محاسبه شد (۲/۹) نسبت به میانگین مورد انتظار می‌توان گفت که دانش‌آموزان مورد مطالعه تا حدی بیش از حد متوسط به سینما می‌روند.

نمودار ۳۰. تعداد دفعات رفتن به سینما

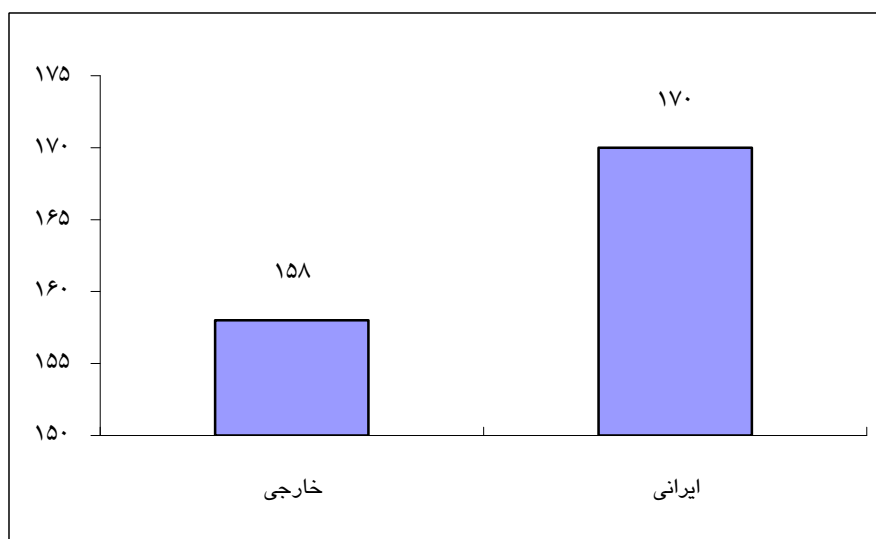

جدول ۳۱. به چه فیلم‌هایی علاقه دارید؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خارجی	۱۵۸	۴۸/۲
ایرانی	۱۷۰	۵۱/۸
جمع	۳۲۸	۱۰۰

۴۸/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه فیلم‌های خارجی را ترجیح می‌دهند و ۵۱/۸ درصد نیز به فیلم‌های ایرانی علاقه بیشتری دارند.

نمودار ۳۱. به چه فیلم‌هایی علاقه دارید؟

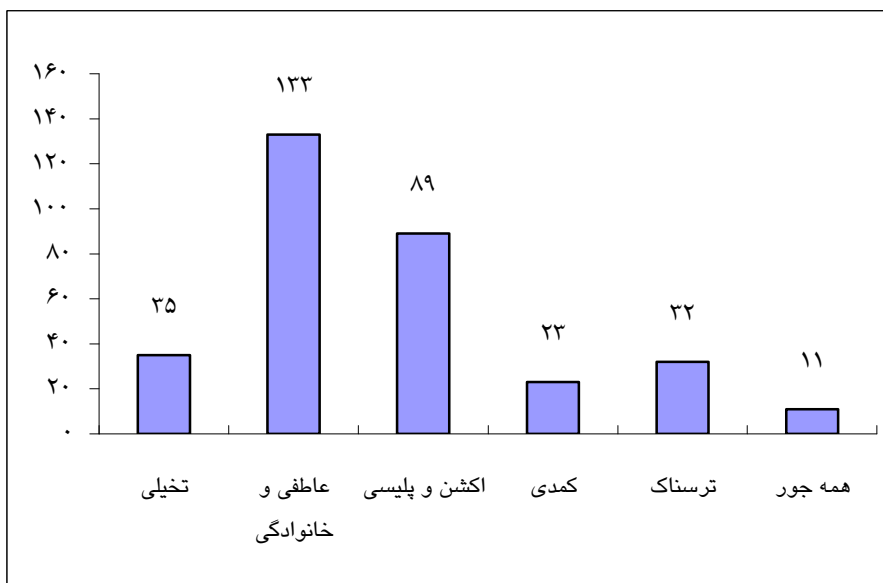

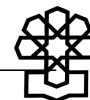
جدول ۳۲. به لحاظ محتوایی چه نوع فیلم‌هایی را بیش‌تر دوست دارید؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
تخیلی	۳۵	۱۰/۸
عاطفی و خانوادگی	۱۳۳	۴۱/۶
اکشن و پلیسی	۸۹	۲۷/۶
کمدی	۲۳	۷/۱
ترسناک	۳۲	۹/۹
همه‌جور	۱۱	۳/۴
جمع	۳۲۳	۱۰۰

براساس جدول فوق دانش‌آموزان مورد مطالعه به فیلم‌های عاطفی و خانوادگی (۴۱/۶ درصد) بیش از سایر فیلم‌ها علاقه دارند و فیلم‌های اکشن و پلیسی از این لحاظ در رتبه دوم (۲۷/۶ درصد)، فیلم‌های تخیلی (۱۰/۸ درصد) در رتبه سوم، فیلم‌های ترسناک (۹/۹ درصد) در رتبه چهارم و فیلم‌های کمدی (۷/۱ درصد) در رتبه پنجم قرار دارند.

نمودار ۳۲. به لحاظ محتوایی چه نوع فیلم‌هایی را بیش‌تر دوست دارید؟

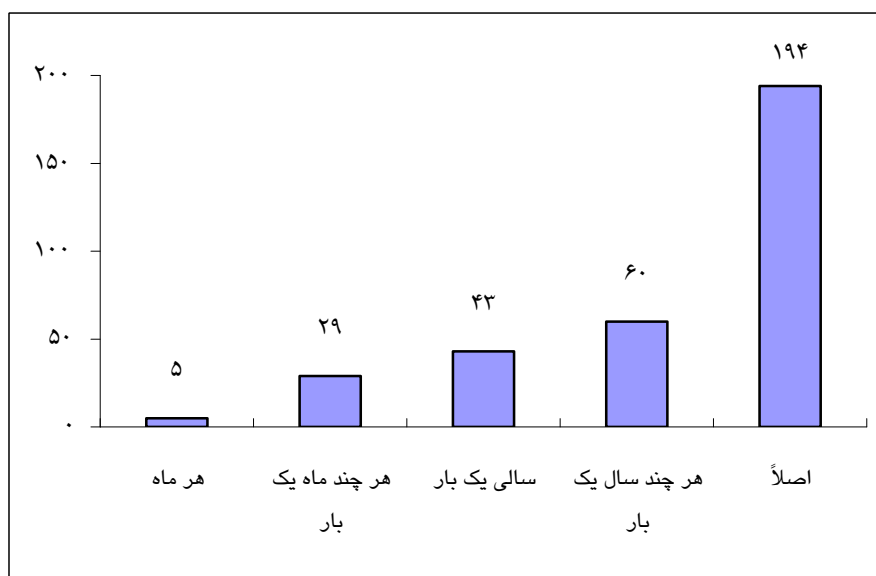

جدول ۳۳. تعداد دفعات رفتن به تئاتر

گزینه‌ها	تعداد	درصد
هر ماه	۵	۱/۵
هر چند ماه یک بار	۲۹	۸/۸
سالی یک بار	۴۳	۱۳
هر چند سال یک بار	۶۰	۱۸/۱
اصلاً	۱۹۴	۵۸/۶
جمع	۳۳۱	۱۰۰

براساس جدول فوق ۵۸/۶ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اصلاً به تماشای تئاتر نمی‌روند و ۱۸/۱ درصد هر چند سال یک بار، ۱۳ درصد سالی یک بار، ۸/۸ درصد هر چند ماه یک بار و تنها ۱/۵ درصد هر ماه به دیدن تئاتر می‌روند. به عبارت دیگر در مقابل هر چهار دانش‌آموزی که اصلاً به دیدن تئاتر نمی‌روند یک نفر اظهار داشته که هر ماه به تماشای تئاتر می‌رود. به بیانی دیگر از آنجایی که میانگین محاسبه شده (۱/۸) خیلی از میانگین مورد انتظار (۳) کوچک‌تر است می‌توان گفت استقبال از تماشای تئاتر از سوی دانش‌آموزان مورد مطالعه بسیار ضعیف است و این هنر در برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان از جایگاه مناسبی برخوردار نیست.

نمودار ۳۳. تعداد دفعات رفتن به تئاتر

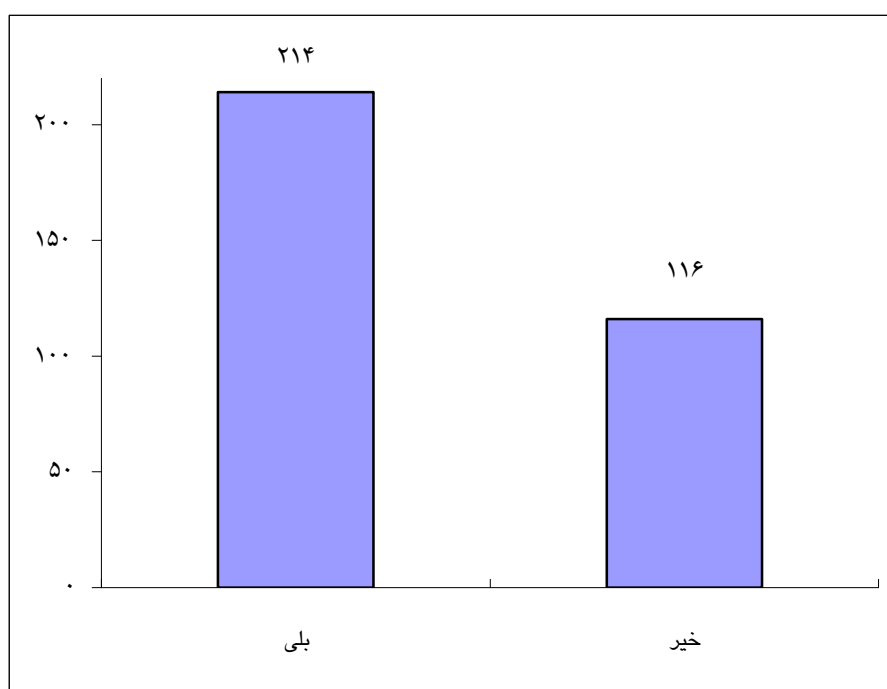

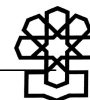
جدول ۳۴. آیا سال گذشته به اردو رفتید؟

گزینه‌ها	تعداد	درصد
بله	۲۱۴	۶۴/۸
خیر	۱۱۶	۳۵/۲
جمع	۳۳۱	۱۰۰

براساس جدول فوق ۶۴/۸ درصد از دانش‌آموزان در سال گذشته به اردو و گردش علمی رفتند و در مقابل ۳۵/۲ درصد هم اظهار داشتند که در سال گذشته به هیچ اردو یا گردش علمی نرفته‌اند.

نمودار ۳۴. آیا سال گذشته به اردو رفتید؟

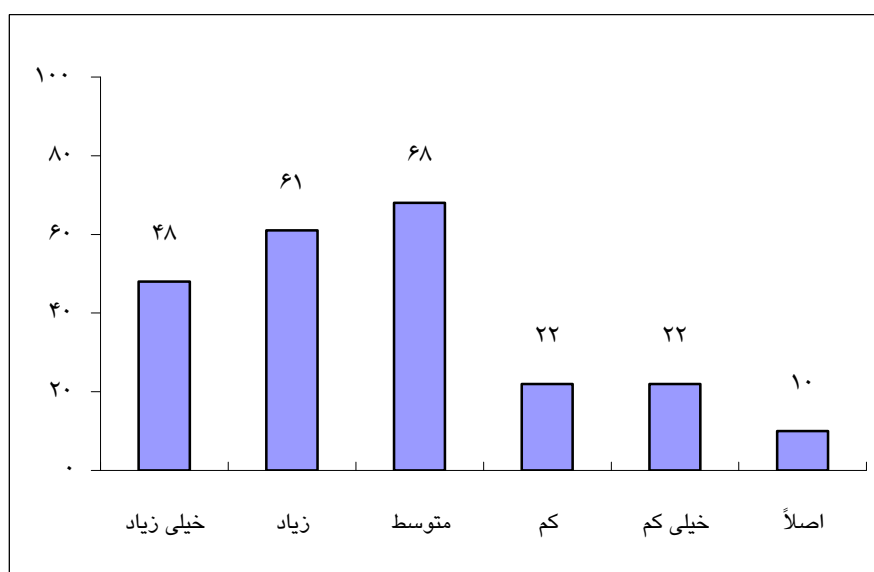
جدول ۳۵. میزان مفید بودن اردوها و گردش‌های علمی

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۴۸	۲۰/۸
زیاد	۶۱	۲۶/۴
متوسط	۶۸	۲۹/۴
کم	۲۲	۹/۵
خیلی کم	۲۲	۹/۵
اصلاً	۱۰	۴/۳
جمع	۲۳۱	۱۰۰

براساس جدول فوق ۴۷/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار داشتند که اردوها و گردش‌های علمی بر آنان در حد زیاد و خیلی زیادی مفید بوده و ۲۹/۴ درصد نیز میزان مفید بودن این اردوها در حد متوسط ارزیابی کردند و ۱۹ درصد نیز بیان کردند که این اردوها در حد کم و خیلی کم مفید بوده است و تنها ۴/۳ درصد عنوان کردند که این اردوها و گردش‌های علمی هیچ فایده‌ای نداشته است.

به عبارت دیگر براساس میانگین محاسبه شده (۳/۳) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت دانش‌آموزان بیش از حد متوسط و تا حد زیادی این برنامه‌ها را مفید می‌دانند و از آن رضایت دارند.

نمودار ۳۵. میزان مفید بودن اردوها و گردش‌های علمی

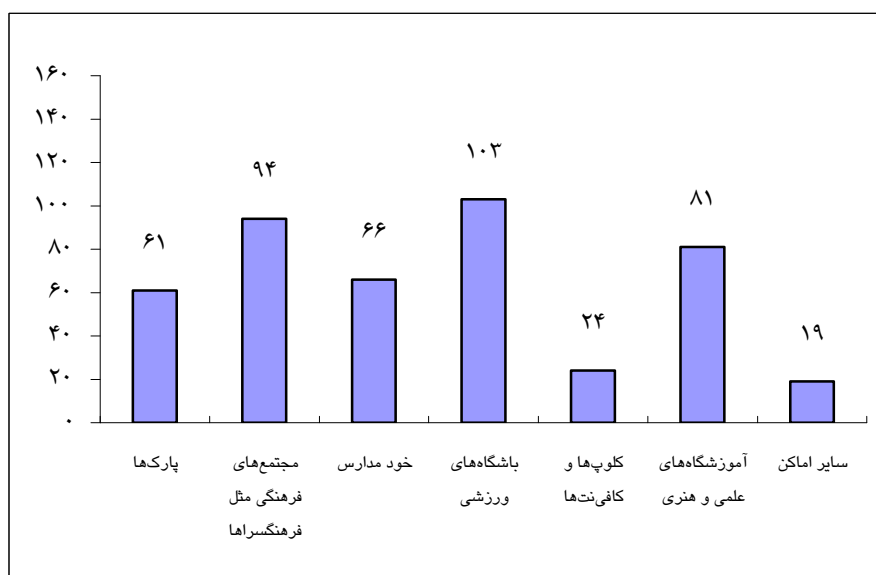

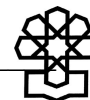
جدول ۳۶. استفاده از اماکن مختلف برای برنامه‌های بعد از مدرسه

گزینه‌ها	فراوانی براساس پاسخ‌ها	درصد
پارک‌ها	۶۱	۱۳/۶
مجتمع‌های فرهنگی مثل فرهنگسرا	۹۴	۲۱
خود مدارس	۶۶	۱۴/۷
باشگاه‌های ورزشی	۱۰۳	۲۳
کلپ‌ها و کافی‌نت‌ها	۲۴	۵/۴
آموزشگاه‌های علمی و هنری	۸۱	۱۸
سایر اماکن	۱۹	۴/۳
جمع	۴۴۸	۱۰۰

همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد دانش‌آموزان مورد مطالعه بیش‌تر برنامه‌های بعد از مدرسه خود را به ترتیب در باشگاه‌های ورزشی (۲۳ درصد)، مجتمع‌های فرهنگی مثل فرهنگسراها، خانه فرهنگ و ... (۲۱ درصد)، آموزشگاه‌های علمی و هنری (۱۸ درصد)، خود مدارس (۱۴/۷ درصد)، پارک‌ها (۱۳/۶ درصد)، کلپ‌ها و کافی‌نت‌ها (۵/۴ درصد) و سایر اماکن (۴/۳ درصد) می‌گذرانند.

نمودار ۳۶. استفاده از اماکن مختلف برای برنامه‌های بعد از مدرسه

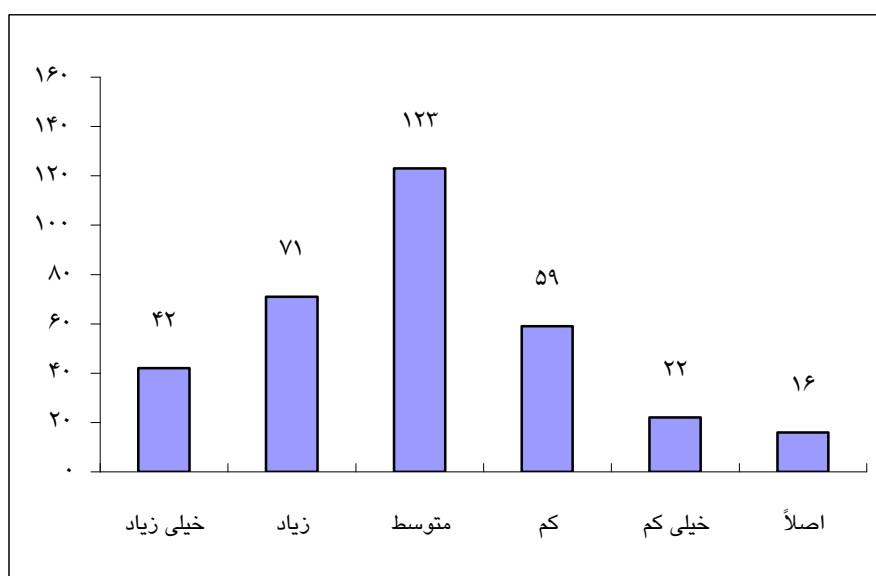

جدول ۳۷. میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه

درصد	تعداد	گزینه‌ها
۱۲/۶	۴۲	خیلی زیاد
۲۱/۴	۷۱	زیاد
۳۶/۸	۱۲۳	متوسط
۱۷/۷	۵۹	کم
۶/۶	۲۲	خیلی کم
۵	۱۷	اصلاً
۱۰۰	۳۳۴	جمع

۳۴ درصد از دانش‌آموزانی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند از برنامه‌های بعد از مدرسه خود در حد زیاد و خیلی زیاد رضایت دارند و ۳۶/۸ درصد نیز اعلام کردند که در حد متوسط از برنامه‌های بعد از مدرسه خود راضی هستند و ۲۴/۳ درصد از دانش‌آموزان هم گفتند که از برنامه‌های بعد از مدرسه خود حد کم و خیلی کم راضی هستند و تنها ۵ درصد نیز اظهار داشتند که از این برنامه‌ها اصلاً راضی نیستند. با توجه به میانگین محاسبه شده (۳) که بیش از میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت که دانش‌آموزان بیش از حد متوسط از برنامه‌های بعد از مدرسه خود رضایت دارند. البته اگرچه این میزان از رضایت بیش از حد متوسط می‌باشد اما تا رسیدن به وضعیت مطلوب فاصله زیادی دارد که در ادامه به عمده‌ترین مشکلات این برنامه‌ها از دیدگاه دانش‌آموزان پرداخته می‌شود.

نمودار ۳۷. میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه

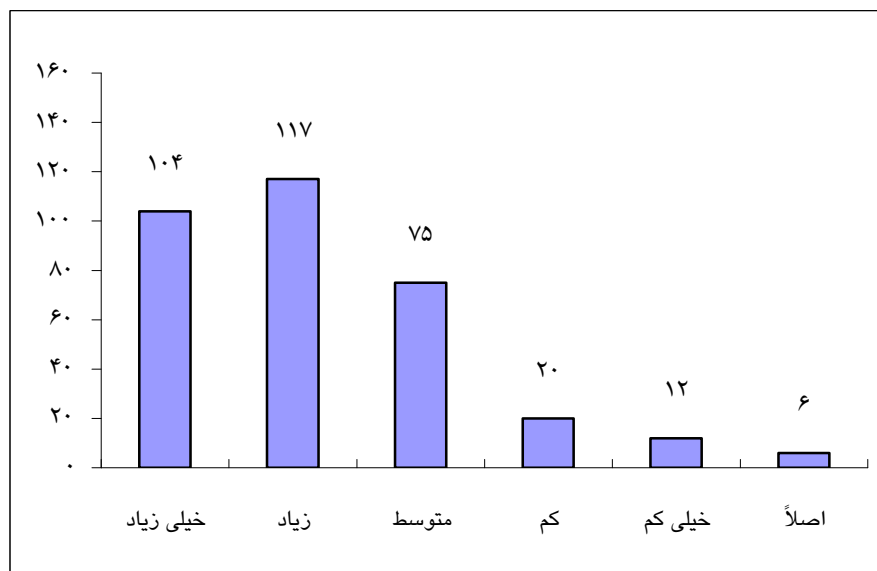

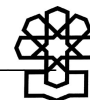
جدول ۳۸. میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه

گزینه‌ها	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۱۰۴	۳۱/۱
زیاد	۱۱۷	۳۵
متوسط	۷۵	۲۲/۵
کم	۲۰	۶
خیلی کم	۱۲	۳/۶
اصلاً	۶	۱/۸
جمع	۳۳۴	۱۰۰

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۶۶/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اعتقاد دارند که نظارت زیاد و خیلی زیاد از سوی والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان اعمال می‌شود و ۲۲/۵ درصد این نظارت را در حد متوسط ارزیابی می‌نمایند و تنها ۹/۶ درصد اظهار داشتند که والدین آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان نظارت کم و خیلی کمی دارند و در نهایت ۱/۸ درصد هم گفتند که والدین آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آن‌ها هیچ‌گونه نظارتی ندارند. براساس میانگین محاسبه شده (۳/۸) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت که نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان در حد مطلوبی می‌باشد.

نمودار ۳۸. میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه

جدول ۳۹. عمده‌ترین مشکلات برنامه‌های بعد از مدرسه

گزینه‌ها	فراوانی	درصد
کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی	۱۶۰	۳۳
بالا بودن هزینه‌ها و تعرفه‌های برنامه‌های آموزشی و تفریحی	۱۳۴	۲۷/۶
عدم امنیت کافی در پارک‌ها و اماکن تفریحی	۷۱	۱۴/۶
عدم اطلاع‌رسانی و برنامه‌ریزی مناسب	۹۵	۱۹/۵
کمبود مشاور مناسب برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها	۲۶	۵/۳
جمع	۴۸۶	۱۰۰

براساس پژوهش حاضر «کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی» (۳۳ درصد) مهم‌ترین مشکل برنامه‌های بعد از مدرسه از دیدگاه دانش‌آموزان می‌باشد. «بالا بودن هزینه‌ها و تعرفه‌های برنامه‌های آموزشی و تفریحی» (۲۷/۶ درصد) در رتبه دوم، «عدم اطلاع‌رسانی و برنامه‌ریزی مناسب» (۱۹/۵ درصد) در رتبه سوم، عدم امنیت کافی در پارک‌ها و اماکن تفریحی و عدم نظارت مطلوب بر مؤسسات مختلف (۱۴/۶ درصد) در رتبه چهارم و کمبود مشاور متبحر برای دانش‌آموزان و خانواده در رتبه پنجم قرار دارد.

نمودار ۳۹. عمده‌ترین مشکلات برنامه‌های بعد از مدرسه

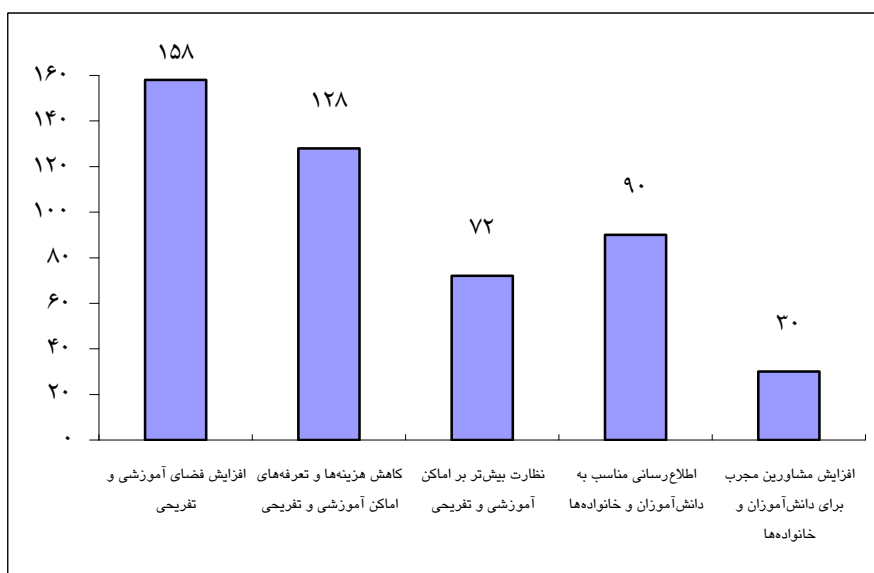
جدول ۴۰. عمده‌ترین پیشنهادات جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه

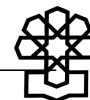
گزینه‌ها	فراوانی براساس پاسخ‌ها	درصد
افزایش فضای آموزشی و تفریحی	۱۵۸	۳۳
کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی	۱۲۸	۲۶/۸
نظارت بیشتر بر اماکن آموزشی و تفریحی	۷۲	۱۵/۱
اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌ها	۹۰	۱۸/۸
افزایش مشاورین مجرب برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها	۳۰	۶/۳
جمع	۴۷۸	۱۰۰

براساس جدول فوق دانش‌آموزان جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه خود موارد زیر به ترتیب اولویت بیان نمودند:

۱. افزایش فضا و امکانات آموزشی و تفریحی (۳۳ درصد)،
۲. کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های آموزشی و تفریحی (۲۶/۸ درصد)،
۳. اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌ها در مورد برنامه‌های بعد از مدرسه (۱۸/۸ درصد)،
۴. نظارت بیشتر بر اماکن آموزشی و تفریحی (۱۵/۱ درصد)،
۵. افزایش مشاورین مجرب برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها (۶/۳ درصد).

نمودار ۴۰. عمده‌ترین پیشنهادات جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه

فصل چهارم - یافته‌های استنباطی

مقدمه

در این فصل به منظور استنباط و تحلیل آزمون‌های بی‌پارامتری از مجذورکای (X^2) استفاده می‌شود تا معنی‌دار بودن تفاوت‌ها مورد بررسی قرار گیرد. به عبارت دیگر در این فصل علاوه بر ارائه جداول تقاطعی متغیرهای زمینه‌ای مثل جنس، سن، کلاس، رشته، مناطق محل سکونت، میزان درآمد خانوار، تعداد افراد خانوار، شغل و سواد والدین با سایر متغیرها و شاخص‌های برنامه‌های بعد از مدرسه سنجیده می‌شود تا با لحاظ این متغیرها تفاوت مشخص گردد.

جنس

اولین متغیر زمینه‌ای که در این پژوهش با سایر متغیر به صورت تقاطعی سنجیده می‌شود متغیر جنسیت می‌باشد که در ذیل به آن پرداخته می‌شود.

جدول ۴۱. جنس - وقت آزاد در روز

جمع	بیش از شش ساعت	چهار تا پنج ساعت	دو تا سه ساعت	یک و کمتر از یک ساعت	وقت آزاد در روز / جنس
۱۵۷ ٪۱۰۰	۲۲ ٪۱۴	۳۴ ٪۲۱/۷	۶۴ ٪۴۰/۸	۳۷ ٪۲۳/۶	پسر
۱۶۹ ٪۱۰۰	۴۳ ٪۲۵/۴	۶۰ ٪۳۵/۵	۶۳ ٪۳۷/۳	۳ ٪۱/۸	دختر
۳۲۶ ٪۱۰۰	۶۵ ٪۱۹/۹	۹۴ ٪۲۸/۸	۱۲۷ ٪۳۹	۴۰ ٪۱۲/۳	جمع

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۴۲/۵$$

$$V = ۰/۳۶$$

به لحاظ جنسیت و میزان وقت آزاد در روز در میان دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معناداری وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۳۵/۷ درصد از پسران بیش از ۴ ساعت در روز وقت آزاد دارند و این میزان برای دختران ۶۰/۹ درصد می‌باشد. البته با توجه به میزان ضریب همبستگی می‌توان گفت که شدت آن در متوسط می‌باشد.

جدول ۴۲. جنس - میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز

جنس	یک و کمتر از یک ساعت	دو تا سه ساعت	چهار تا پنج ساعت	بیش از شش ساعت	جمع
پسر	۵۶ ٪۳۵/۲	۵۹ ٪۳۷/۱	۴۱ ٪۲۵/۸	۳ ٪۱/۹	۱۵۹ ٪۱۰۰
دختر	۱۷ ٪۱۰/۱	۶۵ ٪۳۸/۷	۵۹ ٪۳۵/۱	۲۷ ٪۱۶/۱	۱۶۸ ٪۱۰۰
جمع	۳۰ ٪۹/۲	۱۰۰ ٪۳۰/۶	۱۲۴ ٪۳۷/۹	۷۳ ٪۲۲/۳	۳۲۷ ٪۱۰۰

 $sig = ۰/۰۰۰$
 $df = ۳$
 $X^2 = ۴۳/۳$
 $V = ۰/۳۶$

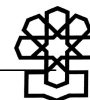
براساس داده‌های به‌دست آمده به لحاظ جنسیت و میزان تماشای تلویزیون در شبانه‌روز در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد و دختران بیش از پسران به تماشای تلویزیون می‌پردازند. همان‌طور که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد و ۵۱/۲ درصد از دختران دبیرستانی در شبانه‌روز بیش از سه ساعت تلویزیون تماشا می‌کنند در حالی که تنها ۲۷/۷ درصد از پسران در شبانه‌روز بیش از سه ساعت تلویزیون نگاه می‌کنند.

جدول ۴۳. جنس - میزان رضایت از تلویزیون

جنس	کم	متوسط	زیاد	جمع
پسر	۶۴ ٪۲۴/۴	۶۰ ٪۳۹/۷	۲۷ ٪۱۷/۹	۱۵۱ ٪۱۰۰
دختر	۳۷ ٪۲۳/۹	۹۵ ٪۶۱/۳	۲۳ ٪۱۴/۸	۱۵۵ ٪۱۰۰
جمع	۱۰۱ ٪۳۳	۱۵۵ ٪۵۰/۷	۵۰ ٪۱۶/۳	۳۰۶ ٪۱۰۰

 $sig = ۰/۰۰۰$
 $df = ۲$
 $X^2 = ۱۵/۴$
 $V = ۰/۲۲$

با توجه به این‌که دختران دبیرستانی بیش از پسران تلویزیون نگاه می‌کنند میزان رضایت آن بیش از پسران است طبق جدول فوق ۴۲/۴ درصد از پسران از برنامه‌های تلویزیونی رضایت کمی دارند در حالی که ۲۳/۹ درصد از دختران اظهار داشتند که از برنامه‌های تلویزیونی رضایت کمی دارند در حالی که ۶۱/۳ درصد از دختران در حد متوسط از تلویزیون اعلام رضایت نمودند و در

مقابل ۳۹/۷ درصد از پسران اعلام نمودند که از برنامه‌های تلویزیونی در حد متوسط راضی هستند همچنین ۱۷/۹ درصد از پسران گفتند که در حد زیاد از این برنامه‌ها رضایت دارند که در مقابل دختران درصد کمتری را به خود اختصاص دادند (۱۴/۸ درصد).

با توجه به توضیحات گفته شده و داده‌های آماری جدول فوق می‌توان گفت به لحاظ جنسیت و میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی در بین پاسخگویان تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. البته با توجه به ضریب همبستگی (۰/۲۲) به دست آمده می‌توان گفت شدت این همبستگی ضعیف می‌باشد.

جدول ۴۴. جنس - میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز

جنس	میزان استفاده از رادیو	اصلاً	کم‌تر از یک ساعت	بیش از یک ساعت	جمع
پسر	۸۲	۵۱/۶٪	۷۰	۴۴٪	۱۵۹ ۱۰۰٪
دختر	۲۲	۱۳٪	۱۳۲	۸/۹٪	۱۶۹ ۱۰۰٪
جمع	۱۰۴	۳۱/۷٪	۲۰۲	۶/۷٪	۳۲۸ ۱۰۰٪

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۵۶/۳$$

$$V = ۰/۴۱$$

با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از رادیو در شبانه‌روز در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. داده‌ها نشان می‌دهد ۵۱/۶ درصد از پسران دبیرستانی اصلاً رادیو گوش نمی‌دهند ولی در مقابل تنها ۱۳ درصد از دختران دبیرستانی اظهار کردند که اصلاً رادیو گوش نمی‌کنند و با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۴۱) می‌توان گفت که شدت این همبستگی نسبتاً قوی می‌باشد. همچنین می‌توان گفت در مجموع چه از سوی دختران و چه از سوی پسران میزان اقبال از رادیو کم می‌باشد و تنها ۶/۷ درصد از دانش‌آموزان دبیرستانی اظهار داشتند که در شبانه‌روز بیش از یک ساعت رادیو گوش می‌دهند.

جدول ۴۵. جنس - میزان مطالعه روزنامه و مجله در طول هفته

جنس	میزان مطالعه روزنامه و مجله	یک و کمتر از یک ساعت	دو تا سه ساعت	بیش از چهار ساعت	جمع
پسر		۸۰ ٪۵۱/۹	۵۹ ٪۳۸/۳	۱۵ ٪۹/۷	۱۵۴ ٪۱۰۰
دختر		۷۱ ٪۴۲/۵	۵۸ ٪۳۴/۷	۳۸ ٪۲۲/۸	۱۶۷ ٪۱۰۰
جمع		۱۵۱ ٪۴۷	۱۱۷ ٪۳۶/۴	۵۳ ٪۱۶/۵	۳۲۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۲

 $X^2 = ۱۰/۲$

V = ۰/۱۸

داده‌های آماری به دست آمده نشانگر آن است که دختران دبیرستانی بیش از پسران در طول هفته روزنامه مطالعه می‌کنند. طبق جدول فوق ۲۲/۸ درصد از دختران در طول هفته بیش از ۴ ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند در حالی که ۹/۷ درصد از پسران اظهار نمودند که در طول هفته بیش از ۴ ساعت روزنامه و مجله می‌خوانند. به عبارت دیگر ۵۷/۵ درصد از دختران و ۴۸ درصد از پسران دبیرستانی در طول هفته بیش از دو ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند و از این لحاظ بین آنان تفاوت معناداری وجود دارد. قابل ذکر است بین جنسیت و میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۴۶. جنس - میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز

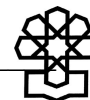
جنس	کمتر از یک ساعت	یک تا دو ساعت	سه ساعت و بیشتر	جمع
پسر	۷۸ ٪۵۱/۳	۴۸ ٪۳۱/۶	۲۶ ٪۷/۱	۱۵۲ ٪۱۰۰
دختر	۱۱۹ ٪۷۳/۹	۲۷ ٪۱۶/۸	۱۵ ٪۹/۳	۱۶۱ ٪۱۰۰
جمع	۱۹۷ ٪۶۲/۹	۷۵ ٪۲۴	۴۱ ٪۱۳/۱	۳۱۳ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۲

 $X^2 = ۱۷/۱۲$

V = ۰/۲۳

با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در میان پاسخگویان تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر پسران بیش از دختران به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند. داده‌ها نشان می‌دهد ۴۸/۷ درصد از پسران و در مقابل ۲۶/۱ درصد از دختران در شبانه‌روز بیش از یک ساعت به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند.

جدول ۴۷. جنس - تعداد دفعات رفتن به سینما

جنس	هر ماه	هر چند ماه یک بار	سالی یک بار	هر چند سال یک بار	جمع
پسر	۲۸ ٪۱۷/۶	۸۷ ٪۵۴/۷	۳۰ ٪۱۸/۹	۱۴ ٪۸/۸	۱۵۹ ٪۱۰۰
دختر	۵۹ ٪۳۵/۵	۶۶ ٪۳۹/۸	۱۹ ٪۱۱/۴	۲۲ ٪۱۳/۳	۱۶۶ ٪۱۰۰
جمع	۸۷ ٪۲۶/۸	۱۵۳ ٪۴۷/۱	۴۹ ٪۱۵/۱	۳۶ ٪۱۱/۱	۳۲۵ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۰$

$df = ۳$

$X^2 = ۱۸/۰۳$

$V = ۰/۲۴$

با لحاظ جنسیت و میزان رفتن به سینما در بین دختران و پسران دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد و دختران بیش از پسران به سینما می‌روند. براساس جدول فوق ۳۵/۵ درصد از دختران اظهار نمودند که هر ماه به سینما می‌روند و این درصد برای پسران تنها ۱۷/۶ بوده است البته پسران دبیرستانی که گفته‌اند هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند (۵۴/۷ درصد) بیش از دختران (۳۹/۸ درصد) بوده است با این حال در مجموع دختران بیش از پسران از سینما در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند. همچنین با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۲۴) می‌توان گفت شدت این همبستگی چندان قوی نیست.

جدول ۴۸. جنس - علاقه به نوع فیلم (ایرانی - خارجی)

جنس	علاقه به نوع فیلم		
	ایرانی	خارجی	جمع
پسر	۶۸ ٪۴۳/۶	۸۸ ٪۵۶/۴	۱۵۶ ٪۱۰۰
دختر	۹۸ ٪۵۹/۴	۶۷ ٪۴۰/۶	۱۶۵ ٪۱۰۰
جمع	۱۶۶ ٪۵۱/۷	۱۵۵ ٪۴۸/۳	۳۲۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۱

 $X^2 = ۸/۰۲$

V = ۰/۱۶

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ جنسیت و علاقه به نوع فیلم (ایرانی - خارجی) بین پاسخگویان تفاوت معناداری وجود دارد و دختران (۵۹/۴ درصد) بیش از پسران (۴۳/۶ درصد) به فیلم‌های ایرانی علاقه دارند البته قابل ذکر است با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۱۶) شدت همبستگی بین این دو متغیر بسیار ضعیف است.

جدول ۴۹. جنس - علاقه به انواع فیلم به لحاظ محتوایی

جنس	علاقه به نوع فیلم					
	تخیلی	عاطفی و خانوادگی	اکشن و پلیسی	کمدی	ترسناک	همه‌جور فیلم
پسر	۶ ٪۳/۸	۶۵ ٪۴۱/۷	۶۱ ٪۳۹/۱	۸ ٪۵/۱	۱۱ ٪۷/۱	۵ ٪۳/۲
دختر	۲۹ ٪۱۸	۶۶ ٪۴۱	۲۶ ٪۱۶/۱	۱۵ ٪۹/۳	۲۰ ٪۱۲/۴	۵ ٪۳/۱
جمع	۳۵ ٪۱۱	۱۳۱ ٪۴۱/۳	۸۷ ٪۲۷/۴	۲۳ ٪۷/۳	۳۱ ٪۹/۸	۱۰ ٪۳/۲

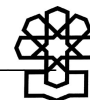
sig = ۰/۰۰۰

df = ۵

 $X^2 = ۳۳/۸۷$

V = ۰/۳۲

داده‌های به دست آمده نشان می‌دهد بین جنسیت و نوع فیلم از نظر محتوا بین پاسخگویان تفاوت کاملاً معناداری وجود دارد. براساس جدول فوق دختران فیلم‌های تخیلی، کمدی و ترسناک را بیش از پسران می‌پسندند و در مورد فیلم‌های عاطفی و خانوادگی نظر مشابه دارند و در مقابل پسران به فیلم‌های اکشن و پلیسی تمایل بیش‌تری دارند. همچنین با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۲۳) می‌توان گفت که شدت این همبستگی نسبتاً قوی می‌باشد و بیش‌ترین تمایل دو جنس به فیلم‌های عاطفی و خانوادگی می‌باشد (۴۱/۳ درصد).

جدول ۵۰. جنس - میزان تماشای تئاتر (رفتن به تئاتر)

جنس	هر ماه	هر چند ماه یک بار	سالی یک بار	هر چند سال یک بار	اصلاً	جمع
پسر	۳ ٪۱/۹	۹ ٪۵/۷	۲۱ ٪۱۳/۲	۱۹ ٪۱۱/۹	۱۰۷ ٪۶۷/۳	۱۵۹ ٪۱۰۰
دختر	۲ ٪۱/۲	۲۰ ٪۱۲/۱	۲۰ ٪۱۲/۱	۳۹ ٪۲۳/۶	۸۴ ٪۵/۰۹	۱۶۵ ٪۱۰۰
جمع	۵ ٪۱/۵	۲۹ ٪۹	۴۱ ٪۱۲/۷	۵۸ ٪۱۷/۹	۱۹۱ ٪۵۹	۳۲۴ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۴

 $X^2 = ۱۳/۹۶$

V = ۰/۲۱

با لحاظ جنسیت و میزان رفتن به تئاتر بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد و دختران بیش از پسران به تماشای تئاتر می‌روند. جدول فوق نشان می‌دهد ۶۷/۳ درصد از پسران اصلاً به دیدن تئاتر نمی‌روند و در مقابل نیز ۵۰/۹ درصد از دختران هم اظهار داشتند که اصلاً به تماشای تئاتر نمی‌روند و در مجموع ۵۹ درصد از پسران و دختران دبیرستانی اظهار داشتند که هیچ وقت به تماشای تئاتر نمی‌روند و با توجه به داده‌های فوق می‌توان گفت تماشای تئاتر در برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان از جایگاه مناسبی برخوردار نیست.

جدول ۵۱. جنس - رفتن به اردو و گردش‌های علمی در یک سال گذشته

جنس	رفتن به اردو	بله	خير	جمع
پسر		۸۹ ٪۵۷/۱	۶۷ ٪۴۲/۹	۱۵۶ ٪۱۰۰
دختر		۱۲۲ ٪۷۳/۱	۴۵ ٪۲۶/۹	۱۶۷ ٪۱۰۰
جمع		۲۱۱ ٪۶۵/۳	۱۱۲ ٪۳۴/۷	۳۲۳ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۲

df = ۱

 $X^2 = ۹/۱۲$

V = ۰/۱۷

دختران بیش از پسران دانش‌آموز دبیرستانی به اردو و گردش‌های علمی می‌روند و از این نظر تفاوت معناداری بین پسران و دختران دانش‌آموز وجود دارد طبق جدول فوق ۷۳/۱ درصد از دختران دبیرستانی در سال گذشته به اردو و گردش علمی رفتند و در مقابل ۵۷/۱ درصد از پسران

دبیرستانی اظهار کردند که در سال گذشته آن‌ها هم به اردو و گردش علمی رفته‌اند.

جدول ۵۲. جنس - میزان مفید بودن اردو و گردش علمی از نظر دانش‌آموزان

جمع	زیاد	متوسط	کم	مفید بودن اردوها جنس
۱۰۲ ٪۱۰۰	۵۸ ٪۵۵/۹	۳۳ ٪۳۲/۴	۱۲ ٪۱۱/۸	پسر
۱۲۶ ٪۱۰۰	۵۱ ٪۴۰/۵	۳۵ ٪۲۷/۸	۴۰ ٪۳۱/۷	دختر
۲۲۸ ٪۱۰۰	۱۰۸ ٪۴۷/۴	۶۸ ٪۲۹/۸	۵۲ ٪۲۲/۸	جمع

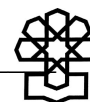
$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۳/۱$$

$$V = ۰/۲۴$$

اگرچه دختران بیش از پسران دبیرستانی به اردو و گردش علمی رفته‌اند ولی پسران دبیرستانی از این اردوها ابراز رضایت‌مندی بیشتری کردند و بیش از دختران آن را مفید ارزیابی نمودند. براساس جدول فوق ۵۵/۹ درصد از پسران دبیرستانی اظهار داشته‌اند که این اردوها در حد زیادی مفید بوده است و در مقابل ۴۰/۵ درصد از دختران این اردوها را تا حد زیادی مفید ارزیابی نمودند. به بیانی دیگر تنها ۱۱/۸ درصد از پسران دبیرستانی این اردوها را در حد کمی مفید ارزیابی کردند و در مقابل این درصد برای دختران ۳۱/۷ بوده است.

جدول ۵۳. جنس - میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

جنس	کم	متوسط	زیاد	جمع
پسر	۳۷ ٪۲۳/۶	۴۱ ٪۲۶/۱	۷۹ ٪۵۰/۳	۱۵۷ ٪۱۰۰
دختر	۴۳ ٪۲۵/۴	۷۱ ٪۴۲	۵۵ ٪۳۲/۵	۱۶۹ ٪۱۰۰
جمع	۸۰ ٪۲۴/۵	۱۱۲ ٪۳۴/۴	۱۳۴ ٪۴۱/۱	۳۲۶ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۲$

$df = ۲$

$X^2 = ۱۲/۳۶$

$V = ۰/۲۰$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد به عبارت دیگر پسران بیش از دختران دبیرستانی از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند براساس جدول فوق ۵۰/۳ درصد از پسران دبیرستانی اظهار نمودند که از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در حد زیادی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند و در مقابل ۳۲/۵ درصد از دختران چنین نظری دارند. همچنین قابل ذکر است با توجه به ضریب همبستگی محاسبه شده (۰/۲۰) می‌توان گفت شدت این همبستگی چندان قوی نیست.

جدول ۵۴. جنس - میزان استفاده از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در برنامه‌های بعد از مدرسه

جنس	کم	متوسط	زیاد	جمع
پسر	۳۳ ٪۲۱/۲	۳۹ ٪۲۵	۸۴ ٪۵۳/۸	۱۵۶ ٪۱۰۰
دختر	۳۸ ٪۲۲/۵	۶۷ ٪۳۹/۶	۶۴ ٪۳۷/۹	۱۶۹ ٪۱۰۰
جمع	۷۱ ٪۲۱/۸	۱۰۶ ٪۳۲/۶	۱۴۸ ٪۴۵/۵	۳۲۵ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۰$

$df = ۲$

$X^2 = ۹/۹۵$

$V = ۰/۱۷$

با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر

پسران دبیرستانی بیش از دختران از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند. طبق جدول فوق ۵۳/۸ درصد از پسران اظهار داشتند که از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در حد زیادی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌نمایند و در مقابل تنها ۳۷/۹ درصد از دختران چنین نظری دارند. همچنین با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۱۷) می‌توان گفت که شدت این همبستگی ضعیف می‌باشد.

از دیگر فعالیت‌هایی که دانش‌آموزان دبیرستانی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند فعالیت‌های جبرانی و تقویتی است که با لحاظ جنسیت تفاوت معناداری بین دختران و پسران دبیرستانی وجود ندارد و از این نظر دارای وضعیت مشابهی هستند.

جدول ۵۵. جنس - میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه از دیدگاه دانش‌آموزان

جنس	برنامه‌های بعد از مدرسه			
	کم	متوسط	زیاد	جمع
پسر	۴۴ ٪۲۷/۷	۴۵ ٪۲۸/۳	۷۰ ٪۴۴	۱۵۹ ٪۱۰۰
دختر	۵۳ ٪۳۱/۵	۷۳ ٪۴۲/۵	۴۲ ٪۲۵	۱۶۸ ٪۱۰۰
جمع	۹۷ ٪۲۹/۷	۱۱۸ ٪۳۶/۱	۱۱۲ ٪۳۴/۳	۳۲۷ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۱$

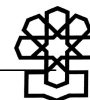
$df = ۲$

$X^2 = ۱۴/۲۴$

$V = ۰/۲۱$

داده‌های به دست آمده در پژوهش حاضر نشان می‌دهد با لحاظ جنسیت و میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. براساس جدول فوق ۴۴ درصد از پسران دبیرستانی از برنامه‌های بعد از مدرسه به‌طور کلی در حد زیادی رضایت داشتند و در مقابل تنها ۲۵ درصد از دختران دارای چنین نظری بودند. به عبارت دیگر ۳۱/۵ درصد از دختران دبیرستانی اظهار داشتند که از برنامه‌های بعد از مدرسه خود در حد کمی رضایت دارند و این درصد برای پسران ۲۷/۷ بوده است.

همچنین قابل ذکر است به لحاظ جنسیت و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود ندارد و دانش‌آموزان دختر و پسر در این مورد نظرات مشابهی دارند.

سن

از دیگر متغیرهای زمینه‌ای که در این پژوهش مورد توجه قرار گرفته است متغیر سن دانش‌آموزان دبیرستانی می‌باشد که در ذیل ارتباط این متغیر با سایر متغیرها نشان داده می‌شود.

جدول ۵۶. سن - میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در شبانه‌روز

سن	کمتر از یک ساعت	یک تا دو ساعت	سه ساعت و بیشتر	جمع
از ۱۵ سال و کمتر	۲۶ ٪۴۶/۴	۱۴ ٪۲۵	۱۶ ٪۲۸/۶	۵۶ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر	۱۷۴ ٪۶۶/۷	۶۱ ٪۲۳/۴	۲۶ ٪۱۰	۲۶۱ ٪۱۰۰
جمع	۲۰۰ ٪۶۳/۱	۷۵ ٪۲۳/۷	۴۲ ٪۱۳/۲	۳۱۷ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۵/۱$$

$$V = ۰/۲۲$$

با لحاظ متغیر سن و میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معنادار می‌باشد و دانش‌آموزانی که در گروه سنی ۱۵ سال و کمتر قرار دارند بیش از گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند. طبق جدول فوق ۲۸/۶ درصد از دانش‌آموزان ۱۵ ساله و کمتر اظهار داشتند که در شبانه‌روز بیش از سه ساعت به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند و در مقابل در گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر تنها ۱۰ درصد چنین اظهار نظری نمودند. همچنین می‌توان گفت نوع رابطه این دو متغیر معکوس می‌باشد یعنی هرچه از گروه سنی پایین به سمت گروه‌های سنی بالاتر حرکت کنیم از میزان پرداختن به بازی‌های رایانه کاسته می‌شود. ولی شدت همبستگی این دو متغیر نسبتاً (۰/۲۲) ضعیف می‌باشد.

جدول ۵۷. سن - میزان استفاده از مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه

سن	بله	خیر	جمع
۱۵ سال و کمتر	۱۹ ٪۳۳/۳	۳۸ ٪۶۶/۷	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر	۴۶ ٪۱۶/۸	۲۲۸ ٪۸۳/۲	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع	۶۵ ٪۱۶/۹	۲۶۶ ٪۸۰/۴	۳۳۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۵

df = ۱

 $X^2 = ۸/۱۸$

V = ۰/۱۶

با لحاظ سن و میزان استفاده از مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد و گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر بیش از گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر از مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. به‌طوری که در جدول فوق مشاهده می‌گردد گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر ۳۳/۳ درصد و گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر ۱۶/۸ درصد اظهار نمودند که از مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. همچنین قابل ذکر است استفاده از سایر اماکن شهر مثل ورزشگاه‌ها، کلپ‌ها و آموزشگاه‌ها بین گروه‌های سنی مختلف دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۵۸. سن - کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی

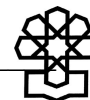
سن	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
۱۵ سال و کمتر	۱۸ ٪۳۱/۶	۱۲ ٪۲۱/۱	۲۷ ٪۴۷/۴	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر	۱۴۰ ٪۵۱/۱	۶۰ ٪۱۲/۹	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع	۱۵۸ ٪۴۷/۷	۷۲ ٪۲۱/۸	۱۰۱ ٪۳۰/۵	۳۳۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۶

df = ۲

 $X^2 = ۱۰/۱۹$

V = ۰/۱۷

داده‌ها نشان می‌دهد گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر از گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر روی کمبود امکانات و کمبود فضای تفریحی و آموزشی تأکید دارند و از این جهت تفاوت معناداری بین گروه‌های سنی دانش‌آموزان دبیرستانی وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق مشاهده می‌گردد گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر ۵۱/۱ درصد و گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر ۳۱/۶ درصد روی این مشکل تأکید داشتند. همچنین قابل ذکر است که نوع رابطه مستقیم می‌باشد به عبارت دیگر هرچه بر سن دانش‌آموزان افزوده می‌شود تأکید بیشتری بر روی کمبود امکانات دارند.

جدول ۵۹. سن - بالا بودن هزینه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی

سن	بالا بودن هزینه‌ها			
	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
۱۵ سال و کمتر	۱۴ ٪۲۴/۶	۱۶ ٪۲۸/۱	۲۷ ٪۴۷/۴	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر	۱۲۰ ٪۴۳/۸	۸۰ ٪۲۹/۲	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع	۱۳۴ ٪۴۰/۵	۹۶ ٪۲۹۲	۱۰۱ ٪۳۰/۵	۳۳۱ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۵$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۰/۷۴$$

$$V = ۰/۱۸$$

با لحاظ سن و بالا بودن هزینه‌های برنامه‌های آموزشی و تفریحی بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معنادار می‌باشد. براساس جدول فوق گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر ۴۳/۸ درصد و گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر ۲۴/۶ درصد تأکید دارند که یکی از مشکلات اساسی برنامه‌های بعد از مدرسه هزینه بالای برنامه‌های تفریحی و آموزشی می‌باشد.

جدول ۶۰. سن - عدم امنیت کافی در پارک‌ها و اماکن تفریحی

سن	عدم امنیت	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
۱۵ ساله و کمتر		۶ ٪۱۰/۵	۲۴ ٪۴۲/۱	۲۷ ٪۴۷/۴	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر		۶۲ ٪۲۲/۶	۱۳۸ ٪۵۰/۴	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع		۶۸ ٪۲۰/۵	۱۶۲ ٪۴۸/۹	۱۰۱ ٪۳۰/۵	۳۳۱ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۵$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۰/۴۳$$

$$V = ۰/۱۸$$

از دیگر مشکلاتی که با لحاظ سن در بین دانش‌آموزان تفاوت معنادار می‌باشد متغیر عدم امنیت کافی در پارک‌ها و اماکن تفریحی می‌باشد. گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر (۲۲/۶ درصد) بیش از گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر (۱۰/۵ درصد) اظهار نمودند که در پارک‌ها و اماکن تفریحی امنیت کافی وجود ندارد و هرچه سن دانش‌آموزان افزایش می‌یابد، این نگرانی نیز بیشتر می‌شود.

جدول ۶۱. سن - افزایش فضای آموزشی و تفریحی

سن	افزایش فضای آموزشی و تفریحی	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
۱۵ سال و کمتر		۱۸ ٪۳۱/۶	۹ ٪۱۵/۸	۳۰ ٪۵۲/۶	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر		۱۳۸ ٪۵۰/۴	۶۲ ٪۲۲/۶	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع		۱۵۶ ٪۴۷/۱	۷۱ ٪۲۱/۵	۱۰۴ ٪۳۱/۴	۳۳۱ ٪۱۰۰

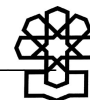
$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۴/۴۲$$

$$V = ۰/۲۱$$

با توجه به داده‌های به دست آمده با لحاظ سن و متغیر افزایش فضای آموزشی و تفریحی جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر (۵۰/۴ درصد) بیش از گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر روی این مسأله تأکید دارند و خواهان افزایش فضای آموزشی و تفریحی می‌باشند و همچنین از نظر شدت همبستگی با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده (۰/۲۱) می‌توان گفت که از شدت بالایی برخوردار نمی‌باشد.

جدول ۶۲. سن - کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی

سن	کاهش هزینه‌ها	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
۱۵ سال و کمتر		۱۰ ٪۱۷/۵	۱۷ ٪۲۹/۸	۳۰ ٪۵۲/۶	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر		۱۱۸ ٪۴۳/۱	۸۲ ٪۲۹/۹	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع		۱۲۸ ٪۳۸/۷	۹۹ ٪۲۹/۹	۱۰۴ ٪۳۱/۴	۳۳۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۲

 $X^2 = ۱۷/۸۱$

V = ۰/۲۳

براساس جدول می‌توان گفت با لحاظ سن و متغیر کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که گروه سنی ۱۶ سال و بیشتر (۴۳/۱ درصد) بیش از گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر (۱۷/۵ درصد) روی این نکته تأکید دارند که هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی باید کاهش یابد و این تعرفه‌ها برای دانش‌آموزان بالا می‌باشد.

جدول ۶۳. سن - نظارت بیشتر بر اماکن آموزشی و تفریحی

سن	نظارت بیشتر بر اماکن آموزش و تفریحی	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
۱۵ ساله و کمتر		۵ ٪۸/۸	۲۲ ٪۳۸/۶	۳۰ ٪۵۲/۶	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر		۶۴ ٪۲۳/۴	۱۳۶ ٪۴۹/۶	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع		۶۹ ٪۲۰/۸	۱۵۸ ٪۴۷/۷	۱۰۴ ٪۳۱/۴	۳۳۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۲

 $X^2 = ۱۵/۸۸$

V = ۰/۲۲

با لحاظ سن و متغیر نظارت بیشتر بر اماکن آموزشی و تفریحی جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری بین نظر پاسخگویان وجود دارد. به طوری که گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر (۲۳/۴ درصد) و گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر (۸/۸ درصد) روی این نکته تأکید دارند که

جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه باید نظارت بیشتری بر روی این نوع اماکن اعمال گردد.

جدول ۶۴. سن - اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌ها

سن	اطلاع‌رسانی	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
از ۱۳ تا ۱۵ سال		۹ ٪۱۵/۸	۱۸ ٪۳۱/۶	۳۰ ٪۵۲/۶	۵۷ ٪۱۰۰
از ۱۶ سال و بیشتر		۷۹ ٪۲۸/۸	۱۲۱ ٪۴۴/۲	۷۴ ٪۲۷	۲۷۴ ٪۱۰۰
جمع		۸۸ ٪۲۶/۶	۱۳۹ ٪۴۲/۲	۱۰۴ ٪۳۱/۴	۳۳۱ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۱$

$df = ۲$

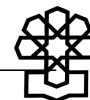
$X^2 = ۱۴/۶۶$

$V = ۰/۲۱$

از دیگر متغیرهایی که با لحاظ سن بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معنادار وجود دارد، اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌های آن جهت بهبود و ارتقای برنامه‌های بعد از مدرسه می‌باشد. به طوری که گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر (۲۸/۸ درصد) بیش از گروه سنی ۱۵ ساله و کم‌تر بر روی این نکته تأکید دارند که جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه باید اطلاع‌رسانی بهتری در این زمینه صورت گیرد تا دانش‌آموزان و خانواده در این رابطه بتوانند با اطلاعات کافی برنامه‌ریزی کنند. چرا که در خیلی از مواقع به دلیل عدم اطلاع‌رسانی مناسب از همین ظرفیت موجود نیز استفاده مناسب به عمل نمی‌آید.

کلاس

از دیگر متغیرهای زمینه‌ای در این پژوهش سطح کلاس دانش‌آموزان مورد مطالعه می‌باشد که در ذیل با سایر متغیرها سنجیده می‌شود.

جدول ۶۵. میزان وقت آزاد در روز

وقت آزاد کلاس	یک و کمتر از یک ساعت	دو تا سه ساعت	چهار تا پنج ساعت	شش ساعت و بیشتر	جمع
اول دبیرستان	۲ ٪۵/۷	۱۱ ٪۱۳/۴	۱۶ ٪۴۵/۷	۶ ٪۱۷/۱	۳۵ ٪۱۰۰
دوم دبیرستان	۳ ٪۵	۲۵ ٪۴۱/۷	۱۹ ٪۳۱/۷	۱۳ ٪۲۱/۷	۶۰ ٪۱۰۰
سوم دبیرستان	۱۸ ٪۱۲/۸	۵۷ ٪۴۰/۴	۴۶ ٪۳۲/۶	۲۰ ٪۱۴/۲	۱۴۱ ٪۱۰۰
پیش‌دانشگاهی	۱۶ ٪۱۹/۸	۳۱ ٪۳۸/۳	۱۱ ٪۱۳/۶	۲۳ ٪۲۸/۴	۸۱ ٪۱۰۰
جمع	۳۹ ٪۱۲/۳	۱۲۴ ٪۳۹/۱	۹۲ ٪۲۹	۶۲ ٪۱۹/۶	۳۱۷ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۳

df = ۹

 $X^2 = ۲۴/۵۷$

V = ۰/۱۶

با لحاظ سطح کلاس و میزان وقت آزاد دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معنادار

می‌باشد.

داده‌ها نشان می‌دهد کلاس‌های پایین‌تر وقت آزاد بیشتری دارند و نوع رابطه معکوس

می‌باشد. براساس جدول فوق دانش‌آموزان کلاس اول ۶۲/۸ درصد، کلاس دوم ۵۳/۴ درصد، کلاس

سوم ۴۶/۸ درصد و دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی ۴۲ درصد اظهار داشتند که در روز بیش از ۴

ساعت وقت آزاد دارند که می‌تواند صرف برنامه‌های بعد از مدرسه گردد.

جدول ۶۶. میزان استفاده از تلویزیون در شبانه‌روز

سن	میزان استفاده از تلویزیون	کمتر از یک ساعت	یک تا دو ساعت	سه تا چهار ساعت	بیش از چهار ساعت	جمع
اول دبیرستان	۹ ٪۲۵	۱۰ ٪۲۷/۸	۱۴ ٪۳۸/۹	۳ ٪۸/۳	۳۶ ٪۱۰۰	
دوم دبیرستان	۶ ٪۱۰	۱۹ ٪۳۱/۷	۲۸ ٪۴۶/۷	۷ ٪۱۱/۷	۶۰ ٪۱۰۰	
سوم دبیرستان	۲۷ ٪۱۹	۶۴ ٪۴۵/۱	۴۰ ٪۲۸/۲	۱۱ ٪۷/۷	۱۴۲ ٪۱۰۰	
پیش‌دانشگاهی	۳۰ ٪۳۷	۲۶ ٪۳۲/۱	۱۸ ٪۲۲/۲	۷ ٪۸/۶	۸۱ ٪۱۰۰	
جمع	۷۲ ٪۲۲/۶	۱۱۹ ٪۳۷/۲	۱۰۰ ٪۳۱/۳	۲۸ ٪۸/۸	۳۱۹ ٪۱۰۰	

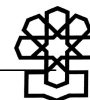
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۹$$

$$X^2 = ۲۵/۳۸$$

$$V = ۰/۱۶$$

داده‌ها نشان می‌دهد بین سطح کلاس و میزان استفاده از تلویزیون در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معنادار می‌باشد. به طوری که دانش‌آموزان کلاس اول دبیرستان ۴۷/۲ درصد، کلاس دوم ۵۸/۴ درصد، کلاس سوم ۳۵/۹ و دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی ۳۰/۸ درصد اظهار نمودند که در شبانه‌روز بیش از سه ساعت تلویزیون تماشا می‌کنند. ولی از لحاظ سطح کلاس و میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود ندارد و در این زمینه نظرات مشابهی دارند.

رشته تحصیلی

یکی دیگر از متغیرها زمینه‌ای که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته شد متغیر رشته تحصیلی می‌باشد که در ادامه به ارتباط این متغیر با سایر متغیرها پرداخته می‌شود.

جدول ۶۷. رشته تحصیلی - در دسترس بودن مواد آموزشی مناسب

رشته تحصیلی	در دسترس بودن مواد آموزشی		
	بله	خیر	جمع
علوم انسانی	۷۳ ٪۸۹	۹ ٪۱۱	۸۲ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات	۱۷۴ ٪۸۹/۲	۲۱ ٪۱۰/۸	۱۹۵ ٪۱۰۰
کارودانش	۳۸ ٪۷۱/۷	۱۵ ٪۲۸/۳	۵۳ ٪۱۰۰
جمع	۲۸۵ ٪۸۶/۴	۴۵ ٪۱۳/۶	۳۳۰ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۱/۵۳$$

$$V = ۰/۱۹$$

با لحاظ رشته تحصیلی و دسترس بودن مواد آموزشی مناسب بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. البته قابل ذکر است که بین نظر دانش‌آموزان رشته علوم انسانی (۸۹ درصد) و علوم تجربی و ریاضیات (۸۹/۲ درصد) نظرات مشابه می‌باشد و این تفاوت مربوط به رشته کارودانش (۷۱/۷ درصد) می‌باشد. البته قابل ذکر است که با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده (۰/۱۹) میزان این همبستگی ضعیف می‌باشد.

جدول ۶۸. رشته تحصیلی - داشتن رایانه در منزل

رشته تحصیلی	داشتهن رایانه در منزل	بله	خیر	جمع
علوم انسانی		۷۰ ٪۸۴/۳	۱۳ ٪۱۵/۷	۸۳ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات		۱۷۵ ٪۹۸/۷	۲۰ ٪۱۰/۳	۱۹۵ ٪۱۰۰
کارودانش		۳۶ ٪۶۷/۹	۱۷ ٪۳۲/۱	۵۳ ٪۱۰۰
جمع		۲۸۱ ٪۴۸/۹	۵۰ ٪۱۵/۱	۳۳۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۲

 $X^2 = ۱۵/۵$

V = ۰/۲۲

براساس داده‌های به‌دست آمده می‌توان گفت با لحاظ رشته تحصیلی و داشتن رایانه در منزل بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معنادار می‌باشد. به طوری که دانش‌آموزان علوم تجربی و ریاضیات (۹۸/۷ درصد)، علوم انسانی ۸۴/۳ درصد و کارودانش ۶۷/۹ درصد اظهار داشتند که در منزل رایانه دارند و همان‌طوری که ملاحظه می‌گردد دانش‌آموزان کارودانش نسبت به سایر رشته‌ها رایانه شخصی کم‌تری در اختیار دارند.

جدول ۶۹. رشته تحصیلی - دسترسی به اینترنت

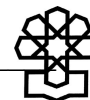
رشته تحصیلی	دسترسی به اینترنت	بله	خیر	جمع
علوم انسانی		۶۵ ٪۷۸/۳	۱۸ ٪۲۱/۷	۸۳ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات		۱۵۵ ٪۷۹/۵	۴۰ ٪۲۰/۵	۱۹۵ ٪۱۰۰
کارودانش		۲۶ ٪۴۹/۱	۲۷ ٪۵۰/۹	۵۳ ٪۱۰۰
جمع		۲۴۶ ٪۷۴/۳	۸۵ ٪۲۵/۷	۳۳۱ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۲

 $X^2 = ۲۱/۱۴$

V = ۰/۲۵

با لحاظ رشته تحصیلی و دسترسی به اینترنت نیز در بین دانش‌آموزان تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد و همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد دانش‌آموزان علوم تجربی و ریاضیات با ۷۹/۵ درصد در رتبه اول، دانش‌آموزان علوم انسانی با ۷۸/۳ درصد در رتبه دوم و دانش‌آموزان کارودانش با اختلاف زیاد ۴۹/۱ درصد در رتبه سوم قرار دارند و نسبت به دانش‌آموزان سایر رشته‌ها خیلی کمتر از اینترنت استفاده می‌کنند.

جدول ۷۰. رشته تحصیلی - محل استفاده از اینترنت

رشته تحصیلی	محل استفاده از اینترنت	در منزل	در منزل دوستان و اقوام	کلپ و کافی‌نت	جمع
علوم انسانی		۵۴ ٪۷۰/۱	۱۲ ٪۱۵/۶	۱۱ ٪۱۴/۳	۷۷ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات		۱۵۶ ٪۸۳/۴	۱۵ ٪۸	۱۶ ٪۸/۶	۱۸۷ ٪۱۰۰
کارودانش		۲۵ ٪۵۳/۲	۱۲ ٪۲۵/۵	۱۰ ٪۲۱/۳	۴۷ ٪۱۰۰
جمع		۲۳۵ ٪۷۵/۶	۳۹ ٪۱۲/۵	۳۷ ٪۱۱/۹	۳۱۱ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۰$

$df = ۴$

$X^2 = ۲۰/۴۸$

$V = ۰/۱۸$

براساس جدول فوق می‌توان گفت که با لحاظ رشته تحصیلی و محل استفاده از اینترنت بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزان کارودانش (۴۶/۸ درصد) بیش از سایر رشته در خارج از منزل از اینترنت استفاده می‌کنند و دانش‌آموزان علوم انسانی با ۲۹/۹ درصد از این لحاظ در رتبه دوم و دانش‌آموزان علوم تجربی و ریاضیات با ۱۶/۶ درصد در رتبه سوم قرار دارند.

جدول ۷۱. رشته تحصیلی - تعداد دفعات رفتن به سینما

میزان رفتن به سینما رشته تحصیلی	هر ماه	هر چند ماه یک بار	سالی یک بار	هر چند سال یک بار	جمع
علوم انسانی	۱۳ ٪۱۶/۳	۴۸ ٪۶۰	۱۱ ٪۱۳/۸	۸ ٪۱۰	۸۰ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات	۶۲ ۳۱/۶	۹۴ ٪۴۸	۲۷ ٪۱۳/۸	۱۳ ٪۶/۶	۱۹۶ ٪۱۰۰
کارودانش	۱۴ ٪۲۶/۴	۱۴ ٪۲۶/۴	۱۰ ٪۱۸/۹	۱۵ ٪۲۸/۳	۵۳ ٪۱۰۰
جمع	۸۹ ٪۲۷/۱	۱۵۶ ٪۴۷/۴	۴۸ ٪۱۴/۶	۳۶ ٪۱۰/۹	۳۲۹ ٪۱۰۰

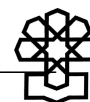
sig = ۰/۰۰۰

df = ۶

 $X^2 = ۲۱/۳۷$

V = ۰/۲۲

با لحاظ رشته تحصیلی و میزان رفتن به سینما بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزان رشته تجربی بیش از سایر رشته‌ها به سینما می‌روند و دانش‌آموزان رشته علوم انسانی در رتبه دوم و دانش‌آموزان کارودانش در رتبه سوم قرار دارند. چرا که ۷۹/۶ درصد از دانش‌آموزان تجربی و ریاضی اظهار نمودند هر ماه یا هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند و این میزان برای دانش‌آموزان علوم انسانی ۷۶/۳ درصد و برای دانش‌آموزان کارودانش ۵۲/۸ درصد بوده است.

جدول ۷۲. رشته تحصیلی - میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه

رشته تحصیلی	فعالیت جبرانی و تقویتی	کم	متوسط	زیاد	جمع
علوم انسانی		۳۸ ٪۴۷/۵	۲۶ ٪۳۲/۵	۱۶ ٪۲۰	۸۰ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات		۶۹ ٪۳۵/۹	۶۵ ٪۳۳/۹	۵۸ ٪۳۰/۲	۱۹۲ ٪۱۰۰
کارودانش		۳۸ ٪۷۳/۱	۶ ٪۱۱/۵	۸ ٪۱۵/۴	۵۲ ٪۱۰۰
جمع		۱۴۵ ٪۴۴/۸	۹۷ ٪۲۹/۹	۸۲ ٪۲۵/۳	۳۲۴ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۰$

$df = ۴$

$X^2 = ۲۴/۵۷$

$V = ۰/۱۹$

با لحاظ رشته تحصیلی و میزان فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت کاملاً معنادار است. به طوری که دانش‌آموزان تجربی و ریاضی بیش از سایر رشته‌ها به این فعالیت می‌پردازند و رشته علوم انسانی از این لحاظ در رتبه دوم و رشته کارودانش در رتبه سوم قرار دارند. جدول فوق نشان می‌دهد ۳۰/۲ درصد از دانش‌آموزان تجربی و ریاضی، ۲۰ درصد از دانش‌آموزان علوم انسانی و ۱۵/۴ درصد از دانش‌آموزان کارودانش اظهار داشتند که در حد زیادی به فعالیت‌های جبرانی می‌پردازند.

جدول ۷۳. رشته تحصیلی - میزان رضایت از تلویزیون

رشته تحصیلی	میزان رضایت	کم	متوسط	زیاد	جمع
علوم انسانی		۲۵ ٪۳۱/۳	۴۰ ٪۵۰	۱۵ ٪۱۸/۸	۸۰ ٪۱۰۰
علوم تجربی و ریاضیات		۶۷ ٪۳۷/۲	۹۳ ٪۵۱/۷	۲۰ ٪۱۱/۱	۱۸۰ ٪۱۰۰
کارودانش		۱۰ ٪۲۰	۲۴ ٪۴۸	۱۶ ٪۳۲	۵۰ ٪۱۰۰
جمع		۱۰۲ ٪۳۲/۹	۱۵۷ ٪۵۰/۶	۵۱ ٪۱۶/۵	۳۱ ٪۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۶$

$df = ۴$

$X^2 = ۱۴/۴۵$

$V = ۰/۱۵$

اگرچه به لحاظ رشته تحصیلی و میزان استفاده از تلویزیون در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود ندارد ولی بین رشته تحصیلی و میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی رابطه معناداری وجود دارد به طوری که دانش‌آموزان رشته علوم تجربی و ریاضی کمتر از سایر رشته‌ها از برنامه‌های تلویزیون ابراز رضایت کردند. براساس جدول فوق ۳۷/۲ درصد از دانش‌آموزان رشته تجربی و ریاضی، ۳۱/۳ درصد از دانش‌آموزان علوم انسانی و ۲۰ درصد از دانش‌آموزان کارودانش اظهار نمودند که از برنامه‌های تلویزیونی در حد کمی رضایت دارند. همچنین با توجه به میزان ضریب همبستگی می‌توان گفت که شدت این رابطه بسیار ضعیف است.

تحصیلات والدین

متغیر زمینه‌ای تحصیلات والدین شامل سطح تحصیلی پدر و مادر می‌باشد که در ادامه با سایر متغیرها سنجیده می‌شود.

جدول ۷۴. تحصیلات پدر - دسترسی به مواد آموزشی مناسب

تحصیلات پدر	دسترسی به مواد آموزشی	بله	خیر	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۷	۷	۲۴	۱۰۰٪
راهنمایی و زیردیپلم	۳۴	۹	۴۳	۱۰۰٪
دیپلم	۱۰۰	۲۱	۱۲۱	۱۰۰٪
دانشگاهی	۱۳۲	۹	۱۴۱	۱۰۰٪
جمع	۲۸۳	۴۶	۳۲۹	۱۰۰٪

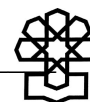
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۱۴/۲۴$$

$$V = ۰/۲۱$$

داده‌ها نشان می‌دهد که دانش‌آموزان دبیرستانی که تحصیلات پدرشان بالاتر است به مواد آموزشی مناسب دسترسی بیشتری دارند و از این لحاظ تفاوت معنادار می‌باشد. به طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد، ۹۳/۶ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند اظهار نمودند که به مواد آموزشی مناسب در برنامه‌های بعد از

مدرسه دسترسی دارند و از این لحاظ دانش‌آموزانی که پدرشان دیپلم با ۸۲/۶ درصد در رتبه دوم، راهنمایی و زیردیپلم با ۷۹/۱ درصد در رتبه سوم و ابتدایی و بیسواد در رتبه چهارم قرار دارند. همچنین می‌توان گفت نوع رابطه مستقیم می‌باشد به عبارت دیگر هرچه تحصیلات پدر بالاتر باشد مواد آموزشی مناسب بیش‌تری در اختیار دانش‌آموزان می‌باشد.

جدول ۷۵. تحصیلات پدر - داشتن رایانه در منزل

تحصیلات پدر	داشتن رایانه در منزل	بله	خیر	جمع
بیسواد و ابتدایی		۱۰	۱۴	۲۴
		%۱۴/۷	%۵۸/۳	%۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم		۲۰	۲۳	۴۳
		%۴۶/۵	%۵۳/۵	%۱۰۰
دیپلم		۱۶	۱۰۴	۱۲۰
		%۱۳/۳	%۸۶/۷	%۱۰۰
دانشگاهی		۴	۱۳۸	۱۴۲
		%۲/۸	%۹۷/۲	%۱۰۰
جمع		۵۰	۲۷۹	۳۲۹
		%۱۵/۲	%۸۴/۸	%۱۰۰

$sig = ۰/۰۰۰$

$df = ۳$

$X^2 = ۶۲/۹۷$

$V = ۰/۴۳$

با لحاظ تحصیلات پدر و داشتن رایانه در منزل در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به‌طوری که دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند ۹۷/۲ درصد دارای رایانه شخصی می‌باشند و در مقابل ۵۸/۳ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان بیسواد یا دارای سواد ابتدایی هستند، اظهار نمودند که دارای رایانه شخصی هستند و نوع رابطه مستقیم می‌باشد یعنی هرچه سطح سواد پدران بالاتر باشد دانش‌آموزان بیش‌تری رایانه شخصی خواهند داشت و همچنین شدت همبستگی با توجه به میزان ضریب همبستگی به‌دست آمده (۰/۴۳) نسبتاً بالا می‌باشد.

جدول ۷۶. تحصیلات پدر - دسترسی به اینترنت

تحصیلات پدر	دسترسى به اینترنت	خير	بله	جمع
بيسواد و ابتدایى	۱۵ ٪۶۲/۵	۹ ٪۳۷/۵	۲۴ ٪۱۰۰	
راهنمایى و زیردیپلم	۲۱ ٪۴۸/۸	۲۲ ٪۵۱/۲	۴۳ ٪۱۰۰	
دیپلم	۳۶ ٪۳۰/۰	۸۴ ٪۷۰/۰	۱۲۰ ٪۱۰۰	
دانشگاهی	۱۴ ٪۹/۹	۱۲۸ ٪۹۰/۱	۱۴۲ ٪۱۰۰	
جمع	۸۶ ٪۲۶/۱	۲۴۳ ٪۷۳/۹	۳۲۹ ٪۱۰۰	

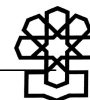
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۳$$

$$\chi^2 = ۴۸/۳۲$$

$$V = ۰/۳۸$$

داده‌های آماری فوق نشان می‌دهد که با لحاظ تحصیلات پدر و میزان دسترسی به اینترنت بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. یعنی هر چه تحصیلات پدر بالاتر باشد امکان دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت افزایش می‌یابد به‌طوری که ۹۰/۱ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند به اینترنت دسترسی دارند و این میزان برای دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات ابتدایی یا بیسواد هستند تنها ۳۷/۵ درصد می‌باشد که اختلاف بسیار چشمگیر می‌باشد و با توجه به ضریب همبستگی (۰/۳۸) می‌توان گفت که شدت این رابطه به نسبت بالاست.

جدول ۷۷. تحصیلات پدر - محل استفاده از اینترنت

محل استفاده از اینترنت / تحصیلات پدر	در منزل	در منزل دوستان و اقوام	کلپ و کافی نت	جمع
بیسواد و ابتدایی	۹ ٪۳۹/۱	۵ ٪۲۱/۷	۹ ٪۳۹/۱	۲۳ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱۹ ٪۴۸/۷	۱۰ ٪۲۵/۶	۱۰ ٪۲۵/۶	۳۹ ٪۱۰۰
دیپلم	۸۲ ٪۷۵/۲	۱۳ ٪۱۱/۹	۱۴ ٪۱۲/۸	۱۰۹ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۱۲۲ ٪۸۹/۱	۱۱ ٪۸/۰	۴ ٪۳/۹	۱۳۷ ٪۱۰۰
جمع	۲۳۲ ٪۷۵/۳	۳۹ ٪۱۲/۷	۳۷ ٪۱۲/۰	۳۰۸ ٪۱۰۰

sig= ۰/۰۰۰

df= ۶

 $\chi^2 = ۴۹/۷۴$

V= ۰/۲۸

با لحاظ تحصیلات پدر و محل استفاده از اینترنت در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد به طوری که ۶۰/۸ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات ابتدایی یا بیسواد هستند در خارج از منزل (در منزل دوستان، اقوام، کافی نت و کلپ) به اینترنت دسترسی دارند در حالی که تنها ۱۰/۹ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند در خارج از منزل به اینترنت دسترسی دارند و این میزان برای دانش‌آموزانی که پدرشان دیپلم ۲۴/۷ درصد و راهنمایی و زیردیپلم ۵۱/۲ درصد می‌باشد. همچنین نوع رابطه مستقیم می‌باشد و هر چه تحصیلات پدر بالاتر باشد امکان دسترسی به اینترنت در منزل بیش‌تر می‌شود.

جدول ۷۸. تحصیلات پدر - تعداد دفعات رفتن به سینما

دفعات رفتن به سینما		هر ماه	هر چند ماه	سالی یک	هر چند سال	جمع
تحصیلات پدر			یکبار	بار	یکبار	
بیسواد و ابتدایی		۵ ٪۲۰/۸	۷ ٪۲۹/۲	۴ ٪۱۶/۷	۸ ٪۳۳/۳	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم		۱۱ ٪۲۶/۲	۱۹ ٪۴۵/۲	۴ ٪۹/۵	۸ ٪۱۹/۰	۴۲ ٪۱۰۰
دیپلم		۳۴ ٪۲۸/۳	۴۹ ٪۴۰/۸	۲۳ ٪۱۹/۲	۱۴ ٪۱۱/۷	۱۲۰ ٪۱۰۰
دانشگاهی		۳۷ ٪۲۶/۱	۸۲ ٪۵۷/۷	۱۷ ٪۱۲/۰	۶ ٪۴/۲	۱۴۲ ٪۱۰۰
جمع		۸۷ ٪۲۶/۵	۱۵۷ ٪۴۷/۹	۴۸ ٪۱۴/۶	۳۶ ٪۱۱/۰	۳۲۸ ٪۱۰۰

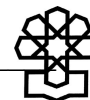
$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۹$$

$$X^2 = ۰/۲۸/۹۶$$

$$V = ۰/۱۷$$

با لحاظ تحصیلات پدر و میزان رفتن به سینما در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که ۸۳/۸ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند اظهار نمودند که هر ماه یا هر چند ماه یکبار به سینما می‌روند در حالی که تنها ۵۰ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات ابتدایی یا بیسواد هستند چنین اظهارنظری نمودند. همچنین می‌توان گفت نوع رابطه مستقیم می‌باشد به عبارت دیگر هر چه تحصیلات پدر بیش‌تر باشد میزان استفاده از سینما نیز در بین دانش‌آموزان افزایش می‌یابد. البته قابل ذکر است شدت این رابطه با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۱۷) ضعیف می‌باشد.

جدول ۷۹. تحصیلات پدر - تعداد دفعات رفتن به تئاتر

تعداد دفعات رفتن به تئاتر	هر ماه	هر چند ماه یکبار	سالی یکبار	هر چند سال یکبار	اصلاً	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱ ٪۴/۲	۰ ٪۰	۰ ٪۰	۰ ٪۰	۲۳ ٪۹۵/۸	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱ ٪۲/۴	۱ ٪۲/۴	۳ ٪۷/۱	۷ ٪۱۶/۷	۳۰ ٪۷۱/۴	۴۲ ٪۱۰۰
دیپلم	۲ ٪۱/۷	۸ ٪۶/۷	۱۶ ٪۱۳/۳	۲۵ ٪۲۰/۸	۶۸ ٪۵۷/۵	۱۲۰ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۱ ٪۰/۰۷	۱۹ ٪۱۳/۶	۲۴ ٪۱۷/۱	۲۶ ٪۱۸/۶	۷۰ ٪۵۰/۵	۱۴۰ ٪۱۰۰
جمع	۵ ٪۱/۵	۲۸ ٪۸/۶	۴۳ ٪۱۳/۲	۵۸ ٪۱۷/۸	۱۹۲ ٪۵۸/۹	۳۲۶ ٪۱۰۰

$$sig=۰/۰۰۳$$

$$df=۱۲$$

$$X^2=۰/۲۹/۹۸$$

$$V=۰/۱۷$$

براساس داده‌های به دست آمده با لحاظ تحصیلات پدر و تعداد دفعات رفتن به تئاتر در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزانی که هر چه تحصیلات پدرشان پایین‌تر باشد کمتر به دیدن تئاتر می‌روند. براساس جدول فوق ۹۵/۸ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان بیسواد یا دارای سواد ابتدایی هستند اصلاً به دیدن تئاتر نمی‌روند در حالی که این میزان برای دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند ۵۰/۵ درصد است و برای گروه تحصیلی دیپلم ۵۷/۵ درصد و گروه تحصیلی راهنمایی و زیردیپلم ۷۱/۴ درصد از دانش‌آموزان اظهار نمودند که اصلاً به دیدن تئاتر نمی‌روند و در اینجا هم می‌توان گفت نوع رابطه مستقیم می‌باشد یعنی هر چه سطح تحصیلات پدر افزایش می‌یابد میزان استقبال از تئاتر در دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد.

جدول ۸۰. تحصیلات پدر - میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی

تحصیلات پدر	میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی		
	بله	خیر	جمع
بیسواد و ابتدایی	۴ ٪۱۶/۷	۲۰ ٪۸۳/۳	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۸ ٪۱۸/۶	۳۵ ٪۱۸/۴	۴۳ ٪۱۰۰
دیپلم	۲۵ ٪۲۰/۷	۹۶ ٪۷۹/۳	۱۲۱ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۵۴ ٪۳۸/۰	۸۸ ٪۶۲/۰	۱۴۲ ٪۱۰۰
جمع	۹۱ ٪۲۷/۶	۲۳۹ ٪۷۲/۴	۳۳۰ ٪۱۰۰

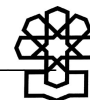
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۱۳/۸۲$$

$$V = ۰/۲۰$$

با لحاظ تحصیلات پدر و میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی (مثل فرهنگسراها و خانه فرهنگ...) بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۳۸ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی، ۲۰/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دیپلم، ۱۸/۶ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان راهنمایی و زیردیپلم و ۱۶/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان بیسواد یا دارای تحصیلات ابتدایی هستند از مجتمع‌های فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه خودشان استفاده می‌کنند و هر چه سطح تحصیلات پدران این دانش‌آموزان افزایش می‌یابد میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی توسط دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد و این نشانگر رابطه مستقیم و مثبت بین این دو متغیر می‌باشد.

جدول ۸۱. تحصیلات پدر - میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی

میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی		بله	خیر	جمع
بیسواد و ابتدایی		۴ ٪۱۶/۷	۲۰ ٪۸۳/۳	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم		۵ ٪۱۱/۶	۳۸ ٪۸۸/۴	۴۳ ٪۱۰۰
دیپلم		۲۲ ٪۱۸/۲	۹۹ ٪۸۱/۸	۱۲۱ ٪۱۰۰
دانشگاهی		۴۹ ٪۳۴/۵	۹۳ ٪۶۵/۵	۱۴۲ ٪۱۰۰
جمع		۸۰ ٪۲۴/۲	۲۵۰ ٪۷۵/۸	۳۳۰ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۱۵/۰۴$$

$$V = ۰/۲۱$$

داده‌ها نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که پدرشان از تحصیلات بالاتری برخوردارند از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی بیش‌تر استفاده می‌کنند و از این لحاظ بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۳۴/۵ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند از آموزشگاه‌های علمی - فرهنگی استفاده می‌کنند در حالی که این میزان برای دانش‌آموزانی که پدران آنان دارای تحصیلات ابتدایی یا بیسواد هستند ۱۶/۷ درصد می‌باشد.

جدول ۸۲. تحصیلات پدر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

فعالیت‌های علمی و فرهنگی	کم	متوسط	زیاد	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۲ ٪۵۰	۶ ٪۲۵	۶ ٪۲۵	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱۶ ٪۳۷/۲	۱۶ ٪۳۷/۲	۱۱ ٪۲۵/۶	۴۳ ٪۱۰۰
دیپلم	۳۵ ٪۲۹/۲	۴۶ ٪۳۸/۳	۳۹ ٪۳۲/۵	۱۲۰ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۱۵ ٪۱۰/۶	۴۶ ٪۳۲/۶	۸۰ ٪۵۶/۷	۱۴۱ ٪۱۰۰
جمع	۷۸ ٪۲۳/۸	۱۱۴ ٪۳۴/۸	۱۳۶ ٪۴۱/۵	۳۲۸ ٪۱۰۰

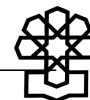
$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۱۵/۰۴$$

$$V = ۰/۲۱$$

با لحاظ تحصیلات پدر و میزان فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، ۵۶/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند اظهار نمودند که از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در حد زیادی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند و در مقابل تنها ۲۵ درصد از دانش‌آموزان که پدرشان بیسواد یا دارای تحصیلات ابتدایی هستند اظهار نمودند که از این فعالیت‌ها در برنامه‌های بعد از مدرسه در حد زیادی استفاده می‌کنند یعنی بیش از نصف دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند. همچنین می‌توان گفت که رابطه بین این دو متغیر مستقیم و مثبت می‌باشد یعنی هر چه سطح تحصیلات پدران دانش‌آموزان بالاتر می‌رود میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد.

جدول ۸۳. تحصیلات پدر - میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه

تحصیلات پدر	میزان فعالیت‌های جبرانی و تقویتی			
	زیاد	متوسط	کم	جمع
بیسواد و ابتدایی	۷ ٪۲۹/۲	۷ ٪۴/۲	۱۶ ٪۶۶/۷	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۸ ٪۱۸/۶	۸ ٪۱۸/۶	۲۷ ٪۶۲/۸	۴۳ ٪۱۰۰
دیپلم	۲۵ ٪۲۱/۴	۴۵ ٪۳۸/۵	۴۷ ٪۴۰/۲	۱۱۷ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۴۳ ٪۳۰/۹	۴۳ ٪۳۰/۹	۵۳ ٪۳۸/۱	۱۳۹ ٪۱۰۰
جمع	۸۳ ٪۲۵/۷	۹۷ ٪۳۰/۰	۱۴۳ ٪۴۴/۳	۳۲۳ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۲۰/۹۹$$

$$V = ۰/۱۸$$

همچنین داده‌های آماری به دست آمده در این پژوهش نشان می‌دهد هر چه تحصیلات پدر دانش‌آموزان بیشتر باشد، دانش‌آموزان گرایش بیشتری به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه از خود نشان می‌دهند و می‌توان گفت از این لحاظ بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که ۶۶/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان بیسواد یا دارای تحصیلات ابتدایی هستند اظهار نمودند که از فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در حد کمی در برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند در حالی که این میزان در دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات راهنمایی و زیردیپلم بود به ۶۲/۸ درصد، در دانش‌آموزانی که پدرشان دیپلم بود به ۴۰/۲ درصد و در دانش‌آموزانی که پدرشان دانشگاهی بودند به ۳۸/۱ درصد کاهش یافته است. همچنین قابل ذکر است بین تحصیلات پدر و میزان استفاده از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری مشاهده نگردید و دانش‌آموزان از این حیث دارای وضعیت مشابه می‌باشند.

جدول ۸۴. تحصیلات پدر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه

میزان نظارت والدین تحصیلات پدر	زیاد	متوسط	کم	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۰ ٪۴۱/۷	۵ ٪۲۰/۸	۹ ٪۳۷/۵	۲۴ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۲۳ ٪۵۳/۵	۱۴ ٪۳۲/۶	۶ ٪۱۴/۰	۴۳ ٪۱۰۰
دیپلم	۷۱ ٪۵۸/۷	۳۵ ٪۲۸/۹	۱۵ ٪۱۲/۴	۱۲۱ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۱۱۵ ٪۸۱/۶	۱۹ ٪۱۳/۵	۷ ٪۵/۰	۱۴۱ ٪۱۰۰
جمع	۲۱۹ ٪۶۶/۶	۷۳ ٪۲۲/۲	۳۷ ٪۱۱/۲	۳۲۹ ٪۱۰۰

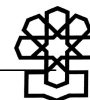
sig= ۰/۰۰۰

df= ۶

 $\chi^2 = ۳۸/۷۱$

V= ۰/۲۴

با لحاظ تحصیلات پدر و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد به‌طوری که هر چه بر سطح تحصیلات پدر دانش‌آموزان افزوده می‌شود، میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد و والدین نظارت بیش‌تری بر این فعالیت می‌کنند. براساس جدول فوق ۸۱/۶ درصد از دانش‌آموزان که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند اظهار نمودند که والدین آن‌ها بر برنامه‌های بعد از مدرسه‌شان درصد زیادی نظارت دارند در صورتی که ۵۸/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دیپلمه هستند گفتند که نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه زیاد است و این میزان در دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات راهنمایی و زیردیپلم هستند به ۵۳/۵ درصد و در دانش‌آموزانی که پدرشان دارای سواد ابتدایی یا بیسواد هستند به ۴۱/۷ درصد تقلیل یافته است. به عبارت دیگر دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند تقریباً دو برابر دانش‌آموزانی که پدرشان بیسواد یا کم سواد هستند اعتقاد دارند که والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان در حد زیاد تفاوت دارند.

جدول ۸۵. تحصیلات مادر - محل استفاده از اینترنت

محل استفاده از اینترنت / تحصیلات مادر	در منزل	منزل دوستان و اقوام	کلپ	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۴ ٪۳۶/۸	۱۰ ٪۲۶/۳	۱۴ ٪۳۶/۸	۳۸ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۳۱ ٪۵۵/۴	۱۱ ٪۱۹/۶	۱۴ ٪۲۵/۰	۵۶ ٪۱۰۰
دیپلم	۱۰۸ ٪۸۵/۰	۹۰ ٪۷/۱	۱۰ ٪۷/۹	۱۲۷ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۸۰ ٪۸۹/۹	۹ ٪۱۰/۱	۰ ٪۰	۸۹ ٪۱۰۰
جمع	۲۳۳ ٪۷۵/۲	۳۹ ٪۱۲/۶	۳۸ ٪۱۲/۳	۳۱۰ ٪۱۰۰

sig= ۰/۰۰۰

df= ۶

 $\chi^2 = ۶۵/۰۱$

V= ۰/۳۲

دانش‌آموزانی که مادران آنان از سطح سواد بالاتری برخوردارند کمتر از اینترنت در خارج از محیط خانه استفاده می‌کنند و از این لحاظ بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. براساس جدول فوق ۶۳/۱ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان بیسواد یا کم‌سواد هستند در خارج از منزل (منزل دوستان و اقوام، کلپ‌ها و کافی‌نت‌ها) از اینترنت استفاده می‌کنند. در حالی که این میزان در دانش‌آموزانی که مادرشان راهنمایی و زیر دیپلم هستند به ۴۴/۶ درصد، مادران دیپلم ۱۵ درصد و در دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند به ۱۰/۱ درصد کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر در مقابل هر ۶ دانش‌آموزی که مادرشان بیسواد یا کم سواد هستند تنها یک دانش‌آموزی که مادرش دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشد در خارج از منزل از اینترنت استفاده می‌کند که با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۳۲) می‌توان شدت ارتباط این دو متغیر به نسبت بالا می‌باشد.

جدول ۸۶. تحصیلات مادر - دسترسی به اینترنت

تحصیلات مادر	دسترس به اینترنت	بله	خیر	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۶ ٪۳۹/۰	۲۰ ٪۴۱/۰	۴۱ ٪۱۰۰	
راهنمایی و زیردیپلم	۳۵ ٪۵۷/۴	۲۶ ٪۴۲/۶	۶۱ ٪۱۰۰	
دیپلم	۱۰۷ ٪۷۷/۵	۳۱ ٪۲۲/۵	۱۳۸ ٪۱۰۰	
دانشگاهی	۸۶ ٪۹۴/۵	۵ ٪۵/۵	۹۱ ٪۱۰۰	
جمع	۲۴۴ ٪۷۳/۷	۸۷ ٪۲۶/۳	۳۳۱ ٪۱۰۰	

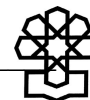
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۵۵/۲۱$$

$$V = ۰/۴۰$$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ تحصیلات مادر و دسترسی به اینترنت توسط دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معنادار می‌باشد به‌طوری که هر چه سطح سواد مادران بیشتر باشد میزان دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت نیز افزایش می‌یابد. براساس جدول فوق ۹۴/۵ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند به اینترنت دسترسی دارند. و این میزان در دانش‌آموزانی که مادرشان دیپلم هستند به ۷۷/۵ درصد، راهنمایی و زیردیپلم ۵۷/۴ درصد و دانش‌آموزانی که مادرشان بیسواد یا دارای سواد ابتدایی هستند به ۳۹ درصد کاهش می‌یابد به عبارت دیگر تعداد دانش‌آموزانی که سطح سواد مادرشان دانشگاهی می‌باشد ۵۵/۵ درصد بیش از دانش‌آموزانی که دارای مادران بیسواد و کم‌سواد هستند، به اینترنت دسترسی دارند. همچنین با توجه به ضریب همبستگی (۰/۴۰) می‌توان گفت رابطه این دو متغیر از شدت بالایی برخوردار است.

جدول ۸۷. تحصیلات مادر - داشتن رایانه در منزل

تحصیلات مادر	داشتن رایانه در منزل	بله	خیر	جمع
بیسواد و ابتدایی	۲۴ ٪۵۸/۵	۱۷ ٪۴۱/۵	۴۱ ٪۱۰۰	
راهنمایی و زیردیپلم	۴۵ ٪۷۳/۸	۱۶ ٪۲۶/۲	۶۱ ٪۱۰۰	
دیپلم	۱۲۴ ٪۸۹/۹	۱۴ ٪۱۰/۱	۱۳۸ ٪۱۰۰	
دانشگاهی	۸۷ ٪۹۵/۶	۴ ٪۴/۴	۹۱ ٪۱۰۰	
جمع	۲۸۰ ٪۸۴/۶	۵۱ ٪۱۵/۴	۳۳۱ ٪۱۰۰	

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۳۸/۲۳$$

$$V = ۰/۳۴$$

با لحاظ سطح تحصیلات مادر و داشتن رایانه شخصی در منزل در بین دانش‌آموزان تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد به طوری که هر چه تحصیلات مادران افزایش می‌یابد به تعداد دانش‌آموزانی که دارای رایانه شخصی می‌باشند افزایش می‌یابد. براساس جدول فوق ۹۵/۶ درصد از دانش‌آموزانی که مادران آنان دارای تحصیلات و دانشگاهی می‌باشند دارای رایانه شخصی می‌باشند و این میزان در دانش‌آموزانی که مادرشان بیسواد یا دارای سواد ابتدایی هستند به ۵۸/۵ درصد کاهش می‌یابد.

همچنین می‌توان گفت ارتباط این دو متغیر مستقیم و مثبت می‌باشد و با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده (۰/۳۴) همبستگی بین این دو متغیر تقریباً در حد بالایی می‌باشد.

جدول ۸۸. تحصیلات مادر - تعداد دفعات رفتن به تئاتر

تعداد دفعات رفتن به تئاتر تحصیلات مادر	هر ماه	هر چند ماه یکبار	سالی یکبار	هر چند سال یکبار	اصلاً	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱ ٪۲/۴	۰ ٪۰	۲ ٪۴/۹	۶ ٪۱۴/۶	۳۲ ٪۷۸	۴۱ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱ ٪۱/۶	۲ ٪۳/۳	۵ ٪۸/۲	۶ ٪۹/۸	۴۷ ٪۷۷/۰	۶۱ ٪۱۰۰
دیپلم	۱ ٪۷	۱۱ ٪۸/۱	۲۳ ٪۱۷/۰	۲۹ ٪۲۱/۵	۷۱ ٪۵۲/۶	۱۳۵ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۲ ٪۲/۲	۱۵ ٪۱۶/۵	۱۳ ٪۱۴/۳	۱۹ ٪۲۰/۹	۴۲ ٪۴۶/۲	۹۱ ٪۱۰۰
جمع	۵ ٪۱/۵	۲۸ ٪۸/۵	۴۳ ٪۱۳/۱	۶۰ ٪۸/۳	۱۹۲ ٪۵۸/۵	۳۲۸ ٪۱۰۰

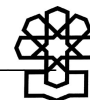
$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۱۲$$

$$X^2 = ۳۱/۴۰$$

$$V = ۰/۱۷$$

با لحاظ تحصیلات مادر و تعداد دفعات رفتن به تئاتر در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که مادرانی که دارای تحصیلات پایین هستند فرزندان آنان کمتر به دیدن تئاتر می‌روند. براساس جدول فوق ۷۸ درصد از دانش‌آموزانی که مادران آن‌ها بیسواد یا دارای سواد ابتدایی هستند اصلاً به تئاتر نمی‌روند و این میزان برای دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات راهنمایی و زیردیپلم هستند ۷۷ درصد، برای دانش‌آموزانی که مادرشان دیپلمه هستند ۵۲/۶ درصد و برای دانش‌آموزانی که دارای مادران دانشگاهی می‌باشند ۴۶/۲ درصد کاهش می‌یابد و در مجموع می‌توان گفت میزان رفتن به تئاتر توسط دانش‌آموزان با سطح سواد والدین رابطه مستقیم و مثبت دارد.

جدول ۸۹. تحصیلات مادر - تعداد دفعات رفتن به سینما

تعداد دفعات رفتن به سینما تحصیلات مادر	هر ماه	هر چند ماه یکبار	سالی یکبار	هر چند سال یکبار	جمع
بیسواد و ابتدایی	۹ ٪۲۲/۰	۱۴ ٪۳۴/۱	۷ ٪۱۷/۱	۱۱ ٪۲۶/۸	۴۱ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱۵ ٪۲۴/۶	۲۳ ٪۳۷/۷	۱۲ ٪۱۹/۷	۱۱ ٪۱۸/۰	۶۱ ٪۱۰۰
دیپلم	۳۲ ٪۲۳/۶	۷۶ ٪۵۵/۵	۱۸ ٪۱۳/۱	۱۱ ٪۸/۰	۱۳۷ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۳۳ ٪۳۶/۳	۴۳ ٪۴۷/۳	۱۲ ٪۱۳/۲	۳ ٪۳/۳	۹۱ ٪۱۰۰
جمع	۸۹ ٪۲۷/۰	۱۵۶ ٪۴۷/۳	۴۹ ٪۱۴/۸	۳۶ ٪۱۰/۹	۳۳۰ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۹$$

$$X^2 = ۰/۲۸/۴۸$$

$$V = ۰/۱۷$$

با لحاظ تحصیلات مادر و تعداد دفعات رفتن به سینما در بین دانش‌آموزان تفاوت معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر هر چه تحصیلات مادر دانش‌آموزان افزایش می‌یابد دانش‌آموزان بیش‌تر از سینما در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند و به‌طوری کلی می‌توان گفت میزان سینما رفتن دانش‌آموزان با سطح سواد والدین رابطه معنادار دارد. همان‌طور که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۸۳/۶ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند ابراز داشتند که هر ماه یا هر چند ماه یکبار به سینما می‌روند و ۷۸/۹ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دیپلمه هستند، ۶۲/۳ درصد از دانش‌آموزانی که سطح سواد مادرشان راهنمایی و زیردیپلم می‌باشد و ۵۶/۱ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات ابتدایی عالی سواد هستند اظهار نمودند که هر ماه یا هر چند ماه یکبار به سینما می‌روند و این نوع رابطه بین این دو متغیر فوق رابطه‌ای مستقیم می‌باشد.

جدول ۹۰. تحصیلات مادر - میزان رضایت از تلویزیون

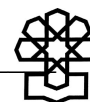
رضایت از تلویزیون	کم	متوسط	زیاد	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۴ ٪۳۶/۸	۱۰ ٪۲۶/۳	۱۴ ٪۳۶/۸	۳۸ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱۶ ٪۲۷/۶	۳۰ ٪۵۱/۷	۱۲ ٪۲۰/۷	۵۸ ٪۱۰۰
دیپلم	۴۶ ٪۳۵/۷	۶۶ ٪۵۱/۲	۱۷ ٪۱۳/۲	۱۲۹ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۲۷ ٪۳۱/۸	۵۰ ٪۵۸/۸	۸ ٪۹/۴	۸۵ ٪۱۰۰
جمع	۱۰۳ ٪۳۳/۲	۱۵۵ ٪۸۰/۳	۵۱ ٪۱۶/۵	۳۱۰ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۶$$

$$\chi^2 = ۲۰/۲۴$$

اگرچه با لحاظ سطح تحصیلات مادر و میزان تماشای تلویزیون در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود ندارد اما در زمینه میزان رضایت از تلویزیون تفاوت معنادار می‌باشد. یعنی هر چه سطح تحصیلات مادر بیشتر باشد از میزان رضایت دانش‌آموزان از برنامه‌های تلویزیونی کاسته می‌شود و رابطه بین دو متغیر رابطه‌ای معکوس می‌باشد. همان‌طوری که در جدول فوق دیده می‌شود ۳۶/۸ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان بیسواد یا دارای تحصیلات ابتدایی هستند از برنامه‌های تلویزیونی به میزان زیادی رضایت دارند در حالی که تنها ۹/۴ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند در حد زیاد ابراز رضایت کردند. البته در مجموع می‌توان گفت بیش از ۵۰ درصد از دانش‌آموزان در حد متوسط از برنامه‌های تلویزیونی راضی هستند.

جدول ۹۱. تحصیلات مادر - استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی

جمع	خیر	بله	استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی تحصیلات مادر
۴۱ ٪۱۰۰	۳۷ ٪۹۰/۲	۴ ٪۹/۸	بیسواد و ابتدایی
۶۲ ٪۱۰۰	۵۳ ٪۸۵/۵	۹ ٪۱۴/۵	راهنمایی و زیردیپلم
۱۳۸ ٪۱۰۰	۱۰۵ ٪۷۶/۱	۳۳ ٪۲۳/۹	دیپلم
۹۱ ٪۱۰۰	۵۷ ٪۶۲/۶	۳۴ ٪۳۷/۴	دانشگاهی
۳۳۲ ٪۱۰۰	۲۵۲ ٪۷۵/۹	۸۰ ٪۲۴/۱	جمع

 $sig = ۰/۰۰۱$
 $df = ۳$
 $X^2 = ۱۶/۴۹$
 $V = ۰/۲۲$

با لحاظ تحصیلات مادر و میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی در بین پاسخگویان تفاوت معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر دانش‌آموزانی که سطح تحصیلات مادران آنان بالاتر باشد بیش‌تر از این مراکز استفاده می‌کنند. براساس جدول فوق ۳۷/۴ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند و ۲۳/۹ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای دیپلم، ۱۴/۵ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات راهنمایی و زیردیپلم هستند و ۹/۸ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان بیسواد یا دارای تحصیلات ابتدایی می‌باشند از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی استفاده می‌کنند. به عبارت دیگر میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی توسط دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند سه برابر دانش‌آموزانی می‌باشد که مادرشان بیسواد یا کم‌سواد می‌باشند.

جدول ۹۲. تحصیلات مادر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

تحصیلات مادر	میزان استفاده از فعالیت علمی و فرهنگی			
	کم	متوسط	زیاد	جمع
بیسواد و ابتدایی	۲۰ ٪۴۸/۸	۱۰ ٪۲۴/۴	۱۱ ٪۲۶/۸	۴۱ ٪۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۱۸ ٪۲۹/۵	۲۳ ٪۳۷/۷	۲۰ ٪۳۲/۸	۶۱ ٪۱۰۰
دیپلم	۳۴ ٪۲۴/۶	۴۷ ٪۳۴/۱	۵۷ ٪۴۱/۳	۱۳۸ ٪۱۰۰
دانشگاهی	۷ ٪۷/۸	۳۴ ٪۳۷/۸	۴۹ ٪۵۴/۴	۹۰ ٪۱۰۰
جمع	۷۹ ٪۲۳/۹	۱۱۴ ٪۳۴/۵	۱۳۷ ٪۴۱/۵	۳۳۰ ٪۱۰۰

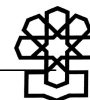
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۲۹/۷۶$$

$$V = ۰/۲۱$$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ سطح تحصیلات مادر و میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت کاملاً معناداری بین دانش‌آموزان دبیرستانی وجود دارد. به‌طوری که هر چه بر سطح تحصیلات مادران افزوده می‌شود دانش‌آموزان بیش‌تری از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. براساس جدول فوق ۵۴/۴ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در حد زیادی استفاده می‌کنند که این میزان در سایر گروه‌ها به ترتیب ۴۱/۳ درصد (مادران دیپلم)، ۳۲/۸ درصد (مادران راهنمایی و زیردیپلم)، ۲۶/۸ درصد (مادران بیسواد و ابتدایی) تقلیل می‌یابد. همچنین نوع رابطه بین دو متغیر فوق مستقیم و مثبت است. قابل ذکر است بین تحصیلات مادر و سایر فعالیت‌های بعد از مدرسه مثل فعالیت تفریحی و ورزشی فعالیت جبرانی و تقویتی رابطه معناداری وجود ندارد به بیان دیگر دانش‌آموزان از این لحاظ دارای وضعیت مشابهی هستند.

جدول ۹۳. تحصیلات مادر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه

تحصیلات مادر	نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه			
جمع	کم	متوسط	زیاد	جمع
بیسواد و ابتدایی	۱۲ ۲۹/۳ %	۸ %۱۹/۵	۲۱ %۵۱/۲	۴۱ %۱۰۰
راهنمایی و زیردیپلم	۸ ۱۲/۹ %	۲۳ %۳۷/۱	۳۱ %۵۰	۶۲ %۱۰۰
دیپلم	۱۴ ۱۰/۲ %	۲۹ %۲۱/۲	۹۴ %۶۸/۶	۱۳۷ %۱۰۰
دانشگاهی	۴ %۴/۴	۱۴ %۱۵/۴	۷۳ %۸۰/۲	۹۱ %۱۰۰
جمع	۳۸ ۱۵/۵ %	۷۴ %۲۲/۴	۲۱۹ %۶۶/۲	۳۳۱ %۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۳۰/۴۹$$

$$V = ۰/۲۱$$

با لحاظ تحصیلات مادر و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر هر چه تحصیلات مادر بالاتر می‌رود بر میزان نظارت آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان افزوده می‌شود. به طوری که ۸۰/۲ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای تحصیلات دانشگاهی می‌باشند معتقدند که والدین آن‌ها بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان در حد زیادی نظارت دارند. در صورتی که تنها ۵۱/۲ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان بیسواد یا کم‌سواد هستند چنین نظری را تأیید می‌کنند. به طور کلی می‌توان گفت هر چه تحصیلات والدین افزایش یابد بر میزان نظارت آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان افزوده می‌شود که در واقع یک رابطه مستقیم و مثبت می‌باشد.

شغل والدین

شغل پدر و مادر دانش‌آموزان از دیگر متغیرهای زمینه‌ای می‌باشد که در این پژوهش ارتباط آن با سایر متغیرها سنجیده می‌شود.

جدول ۹۴. شغل پدر - داشتن رایانه شخصی

شغل پدر	داشتن رایانه شخصی	بله	خیر	جمع
کارمند		۱۴۱ ٪۹۳/۴	۱۰ ٪۶/۶	۱۵۱ ٪۱۰۰
مشاغل آزاد		۷۷ ٪۷۳/۳	۲۸ ٪۲۶/۷	۱۰۵ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی		۵۴ ٪۹۴/۷	۳ ٪۵/۳	۵۷ ٪۱۰۰
کارگر		۷ ٪۴۳/۸	۹ ٪۵۶/۳	۱۶ ٪۱۰۰
جمع		۲۷۹ ٪۸۴/۸	۵۰ ٪۱۵/۲	۳۲۹ ٪۱۰۰

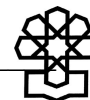
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۴۴/۶۲$$

$$V = ۰/۳۷$$

داده‌ها نشان می‌دهد بین متغیر شغل پدر و داشتن رایانه شخصی رابطه معناداری وجود دارد به‌طوری که ۹۴/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی (مثل پزشک، مهندس و استاد دانشگاه) هستند دارای رایانه شخصی می‌باشند و این میزان برای دانش‌آموزانی که پدرشان کارمند هستند ۹۳/۴ درصد، برای دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل آزاد هستند ۷۳/۳ درصد و دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر می‌باشند ۴۳/۸ درصد بیان شده است. همچنین با توجه به میزان همبستگی محاسبه شده (۰/۳۷) می‌توان گفت شدت رابطه به نسبت بالا می‌باشد.

جدول ۹۵. شغل پدر - دسترسی به اینترنت

شغل پدر	دسترسی به اینترنت	بله	خیر	جمع
کارمند		۱۲۲ ٪۸۰/۸	۲۹ ٪۱۹/۲	۱۵۱ ٪۱۰۰
مشاغل آزاد		۶۴ ٪۶۱	۴۱ ٪۳۹	۱۰۵ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی		۵۳ ٪۹۳	۴ ٪۷	۵۷ ٪۱۰۰
کارگر		۶ ٪۳۷/۵	۱۰ ٪۶۲/۵	۱۶ ٪۱۰۰
جمع		۲۴۵ ٪۷۴/۵	۸۴ ٪۲۵/۵	۳۲۹ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۳۵/۰۴$$

$$V = ۰/۳۳$$

داده‌ها نشان می‌دهد بین مشاغل پدر دانش‌آموزان و دسترسی به اینترنت توسط دانش‌آموزان ارتباط معناداری وجود دارد و با توجه به میزان ضریب همبستگی (۰/۳۳) می‌توان گفت این ارتباط نیز تا حدی قوی می‌باشد. براساس جدول فوق ۹۳ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی می‌باشند به اینترنت دسترسی دارند و فرزندان کارمندان با ۸۰/۸ درصد از این لحاظ در رتبه دوم قرار دارند و ۶۱ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل آزاد می‌باشند نیز اظهار نمودند که اینترنت در دسترس آنان می‌باشد و این میزان در بین دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر می‌باشد به ۳۷/۵ درصد تقلیل می‌یابد. به عبارت دیگر فرزندان کارگران ۵۵/۵ درصد کمتر از فرزندان افرادی که دارای مشاغل تخصصی (مثل پزشک، مهندس و استاد دانشگاه) هستند به اینترنت دسترسی دارند.

جدول ۹۶. شغل پدر - محل استفاده از اینترنت

شغل پدر / محل استفاده از اینترنت	در منزل	منزل اقوام و دوستان	کلپ	جمع
کارمند	۱۲۱ ٪۸۴/۶	۱۵ ٪۱۰/۵	۷ ٪۴/۹	۱۴۳ ٪۱۰۰
مشاغل آزاد	۵۸ ٪۵۹/۸	۱۶ ٪۱۶/۵	۲۳ ٪۲۳/۷	۹۷ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی	۵۰ ٪۸۹/۳	۴ ٪۷/۱	۲ ٪۳/۶	۵۶ ٪۱۰۰
کارگر	۵ ٪۳۸/۵	۴ ٪۳۰/۸	۴ ٪۳۰/۸	۱۳ ٪۱۰۰
جمع	۲۳۴ ٪۷۵/۷	۳۹ ٪۱۲/۶	۳۶ ٪۱۱/۷	۳۰۹ ٪۱۰۰

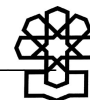
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۳۹/۸۱$$

$$V = ۰/۲۵$$

با لحاظ شغل پدر و محل استفاده از اینترنت می‌توان گفت بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به‌طوری که ۶۱/۶ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر هستند در خارج از منزل از اینترنت استفاده می‌کنند و ۴۰/۲ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل آزاد هستند در منزل اقوام و دوستان یا در کافی‌نت و کلپ به اینترنت دسترسی دارند. در حالی که فقط ۱۰/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند و ۱۵/۴ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان کارمند می‌باشند اظهار نمودند که در خارج از منزل از اینترنت استفاده می‌کنند.

جدول ۹۷. شغل پدر - تعداد دفعات رفتن به سینما

هر چند وقت به سینما می‌روید		هر ماه	هر چند ماه یکبار	سالی یک بار	هر چند سال یکبار	جمع
کارمند	۴۴	۶۶	۲۲	۱۷	۱۴۹	
	%۲۹/۵	%۴۴/۳	%۱۴/۸	%۱۱/۴	%۱۰۰	
مشاغل آزاد	۲۷	۴۳	۱۹	۱۶	۱۰۵	
	%۲۵/۷	%۴۱/۰	%۱۸/۱	%۱۵/۲	%۱۰۰	
مشاغل تخصصی	۱۵	۳۹	۳	۰	۵۷	
	%۲۶/۳	%۶۸/۴	%۵/۳	%۰	%۱۰۰	
کارگر	۲	۷	۴	۳	۱۶	
	%۱۲/۵	%۴۳/۸	%۲۵/۰	%۱۸/۸	%۱۰۰	
جمع	۸۸	۱۵۵	۴۸	۳۶	۳۲۷	
	%۲۶/۹	%۴۷/۴	%۱۴/۷	%۱۱	%۱۰۰	

$$sig = ۰/۰۰۷$$

$$df=۹$$

$$X^2 = ۲۲/۵۷$$

$$V = ۰/۱۵$$

با لحاظ شغل پدر و تعداد دفعات رفتن به سینما تفاوت معناداری در بین پاسخگویان وجود دارد. به‌طوری که ۹۴/۷ درصد دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند اظهار نمودند که هر ماه یا هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند و ۷۳/۸ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان کارمند می‌باشند چنین اظهارنظری می‌کردند در حالی که این میزان برای دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل آزاد هستند ۶۶/۷ درصد و برای فرزندان کارگران ۵۶/۳ درصد بیان شده است. البته با توجه مقدار ضریب همبستگی (۰/۱۵) می‌توان گفت شدت این ارتباط بسیار ضعیف می‌باشد.

جدول ۹۸. شغل پدر - میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی

شغل پدر	فعالیت علمی و فرهنگی		جمع
	بله	خیر	
کارمند	۳۱ ٪۲۰/۵	۱۲۰ ٪۷۹/۵	۱۵۱ ٪۱۰۰
شاغل آزاد	۲۲ ٪۲۰/۸	۸۴ ٪۷۹/۲	۱۰۶ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی	۲۵ ٪۴۳/۹	۳۲ ٪۵۶/۱	۵۷ ٪۱۰۰
کارگر	۲ ٪۱۲/۵	۱۴ ٪۸۷/۵	۱۶ ٪۱۰۰
جمع	۸۰ ٪۲۴/۲	۲۵۰ ٪۷۵/۸	۳۳۰ ٪۱۰۰

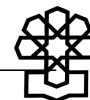
$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۱۴/۹۸$$

$$V = ۰/۲۱$$

با لحاظ شغل پدر و میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که فرزندان افرادی که دارای مشاغل تخصصی هستند (۴۳/۹ درصد) بیش از فرزندان سایر گروه‌های شغلی از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی استفاده می‌کنند و دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر می‌باشد با ۱۲/۵ درصد از این لحاظ در پایین‌ترین سطح قرار دارند. البته قابل ذکر است با توجه به مقدار ضریب همبستگی (۰/۲۱) شدت این رابطه چندان قوی نیست.

جدول ۹۹. شغل پدر - آیا از خود مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنید؟

شغل پدر	استفاده از مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه		
	بله	خیر	جمع
کارمند	۳۰ ٪۱۹/۹	۱۲۱ ٪۸۰/۱	۱۵۱ ٪۱۰۰
مشاغل آزاد	۱۲ ٪۱۱/۳	۹۴ ٪۸۸/۷	۱۰۶ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی	۲۱ ٪۳۶/۸	۳۶ ٪۶۳/۲	۵۷ ٪۱۰۰
کارگر	۲ ٪۱۲/۵	۱۴ ٪۸۷/۵	۱۶ ٪۱۰۰
جمع	۶۵ ٪۱۹/۷	۲۶۵ ٪۸۰/۳	۳۳۰ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۱$$

$$df = ۳$$

$$\chi^2 = ۱۵/۸۲$$

$$V = ۰/۲۲$$

با لحاظ نوع شغل پدر و استفاده از مدارس برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به‌طوری که فرزندان افرادی که دارای مشاغل تخصصی هستند (۳۶/۸ درصد) و کارمندان (۱۹/۹ درصد) بیش از فرزندان کارگران (۱۲/۵ درصد) و افرادی که دارای مشاغل آزاد (۱۱/۳ درصد) هستند از مدارس جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند.

جدول ۱۰۰. شغل پدر میزان پرداختن فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

شغل پدر	فعالیت علمی و فرهنگی	کم	متوسط	زیاد	جمع
کارمند		۳۶ ٪۲۴	۵۷ ٪۳۰	۵۷ ٪۳۸	۱۵۰ ٪۱۰۰
مشاغل آزاد		۳۰ ٪۲۸/۶	۴۱ ٪۳۹	۳۴ ٪۳۲/۴	۱۰۵ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی		۳ ۵/۳	۱۳ ٪۲۲/۸	۴۱ ۷۱/۹	۵۷ ٪۱۰۰
کارگر		۱۰ ٪۶۲/۵	۲ ٪۱۲/۵	۴ ٪۲۵	۱۶ ٪۱۰۰
جمع		۷۹ ۲۴/۱	۱۱۳ ٪۳۴/۵	۱۳۶ ٪۴۱/۵	۳۲۸ ٪۱۰۰

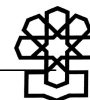
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۴۱/۰۷$$

$$V = ۰/۲۵$$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ شغل پدر و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. چنانچه در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۷۱/۹ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند اظهار داشتند که به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود در حد زیاد می‌پردازند در صورتی که این میزان در فرزندان افراد کارمند به ۳۸ درصد، فرزندان افرادی که مشاغل آزاد دارند ۳۲/۴ درصد و فرزندان افراد کارگر به ۲۵ درصد تقلیل می‌یابد.

جدول ۱۰۱. شغل پدر میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان

شغل پدر	زیاد	متوسط	کم	جمع
کارمند	۵۷ ٪۳۸	۵۷ ٪۳۸	۳۶ ٪۲۴	۱۵۰ ٪۱۰۰
مشاغل آزاد	۳۴ ٪۳۲/۴	۴۱ ٪۳۹	۳۰ ٪۲۸/۶	۱۰۵ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی	۴۱ ٪۷۱/۹	۱۳ ٪۲۲/۸	۳ ٪۵/۳	۵۷ ٪۱۰۰
کارگر	۴ ٪۲۵	۲ ٪۱۲/۵	۱۰ ٪۶۲/۵	۱۶ ٪۱۰۰
جمع	۱۳۶ ٪۴۱/۵	۱۱۳ ٪۳۴/۵	۷۹ ٪۲۴/۱	۳۲۸ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۴۱/۰۷$$

$$V = ۰/۲۵$$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ شغل پدر و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به‌طوری که ۷۱/۹ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند اعتقاد دارند که والدین آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان در حد زیادی نظارت دارند و در مقابل تنها ۲۵ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر می‌باشد چنین نظری دارند و ۶۲ درصد آنان اظهار نمودند که والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه آن‌ها نظارت کمی دارند. همچنین دانش‌آموزانی که پدرشان کارمند هستند با ۳۸ درصد و دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل آزاد هستند با ۳۲/۴ درصد از این لحاظ در رتبه دوم و سوم قرار دارند.

جدول ۱۰۲. شغل مادر - دسترسی به اینترنت

شغل مادر	دسترس به اینترنت	بله	خیر	جمع
خانه‌دار		۱۶۳ ٪۶۸/۲	۷۶ ٪۳۱/۸	۲۳۹ ٪۱۰۰
کارمند		۶۸ ٪۸۶/۱	۱۱ ٪۱۳/۹	۷۹ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی		۱۶ ٪۱۰۰	۰ ٪۰	۱۶ ٪۱۰۰
جمع		۲۴۷ ٪۷۴	۸۷ ٪۲۶	۳۳۴ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۵/۷۷$$

$$V = ۰/۲۲$$

با لحاظ شغل مادر و دسترسی دانش‌آموزان دبیرستانی به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد. به‌طوری که ۱۰۰ درصد دانش‌آموزان مورد مطالعه که مادرشان دارای مشاغل تخصصی (پزشک، مهندس، استاد دانشگاه) هستند به اینترنت دسترسی دارند و این میزان در دانش‌آموزانی که مادرشان کارمند می‌باشد ۸۶/۱ درصد و دانش‌آموزانی که مادرشان خانه‌دار هستند ۶۸/۲ درصد تقلیل می‌یابد.

جدول ۱۰۳. شغل مادر محل استفاده از اینترنت

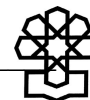
شغل مادر	محل استفاده از اینترنت	در منزل	منزل دوستان و اقوام	کلپ	جمع
خانه‌دار		۱۵۳ ٪۶۹/۹	۳۱ ٪۱۴/۲	۳۵ ٪۱۶/۰	۲۱۹ ٪۱۰۰
کارمند		۶۷ ٪۸۵/۹	۸ ٪۱۰/۳	۳ ٪۳/۸	۷۸ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی		۱۶ ٪۱۰۰	۰ ٪۰	۰ ٪۰	۱۶ ٪۱۰۰
جمع		۲۳۶ ٪۷۵/۴	۳۹ ٪۱۲/۵	۳۸ ٪۱۲/۱	۳۱۳ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۴$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۱۵/۱۴$$

$$V = ۰/۱۶$$

با لحاظ شغل مادر و محل استفاده از اینترنت تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان دبیرستانی وجود دارد. به‌طوری که دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند ۱۰۰ درصد در منزل به اینترنت دسترسی دارند و فرزندان زنان کارمند ۸۵/۹ درصد و فرزندان زنان خانه‌دار ۶۹/۹ درصد در منزل از اینترنت استفاده می‌کنند.

جدول ۱۰۴. شغل مادر - استفاده از خود مدارس برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه

شغل مادر	میزان استفاده از مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه		
	بله	خیر	جمع
خانه‌دار	۳۸ ٪۱۵/۸	۲۰۲ ٪۸۴/۲	۲۴۰ ٪۱۰۰
کارمند	۲۱ ٪۲۶/۶	۵۸ ٪۷۳/۴	۷۹ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی	۷ ٪۴۳/۸	۹ ٪۵۶/۳	۱۶ ٪۱۰۰
جمع	۶۶ ٪۱۹/۷	۲۶۹ ٪۸۰/۳	۳۳۵ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۵$$

$$df = ۲$$

$$X^2 = ۱۰/۴۸$$

$$V = ۰/۱۸$$

داده‌ها نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند بیش‌تر از فرزندان سایر گروه شغلی فضای مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند و از این لحاظ فرزندان زنان کارمند در رتبه دوم و فرزندان زنان خانه‌دار در رتبه سوم قرار دارند. اگرچه با توجه به مقدار ضریب همبستگی (۰/۱۸) می‌توان گفت شدت این رابطه ضعیف می‌باشد. قابل ذکر با لحاظ شغل مادر و سایر اماکن مورد استفاده برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه توسط دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد و دانش‌آموزان از این لحاظ وضعیت مشابهی دارند.

جدول ۱۰۵. شغل مادر - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

شغل مادر	میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی			
	جمع	کم	متوسط	زیاد
خانه‌دار	۲۳۹ ٪۱۰۰	۶۸ ٪۲۸/۵	۸۴ ٪۳۵/۱	۸۷ ٪۳۶/۴
کارمند	۷۸ ٪۱۰۰	۱۲ ٪۱۵/۴	۲۹ ٪۳۷/۲	۳۷ ٪۴۷/۴
مشاغل تخصصی	۱۶ ٪۱۰۰	۰ ٪۰	۲ ٪۱۲/۵	۱۴ ٪۸۷/۵
جمع	۳۳۳ ٪۱۰۰	۸۰ ٪۲۴/۰	۱۱۵ ٪۳۴/۵	۱۳۸ ٪۴۱/۴

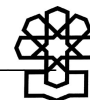
$$sig = ۱۰۰۰$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۲۰/۹۸$$

$$V = ۰/۱۷$$

با لحاظ شغل مادر و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به‌طوری که ۸۷/۵ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند اظهار نمود که از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در حد زیادی استفاده می‌کنند و ۴۷/۴ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان کارمند هستند چنین نظری دارند و فرزندان زنان خانه‌دار تنها ۳۶/۴ درصد گفتند از فعالیت علمی و فرهنگی در حد زیادی در برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. البته قابل ذکر است با لحاظ شغل مادر و سایر فعالیت‌های بعد از مدرسه مثل جبران و تقویتی، تفریحی و ورزشی در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری دیده نشده است و می‌توان گفت دانش‌آموزان از این نظر وضعیت مشابه دارند.

جدول ۱۰۶. شغل مادر - میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان

شغل مادر	نظارت والدین			
	زیاد	متوسط	کم	جمع
خانه‌دار	۱۴۷ ٪۶۱/۵	۵۷ ٪۲۳/۸	۳۵ ٪۱۴/۶	۲۳۹ ٪۱۰۰
کارمند	۵۹ ٪۷۴/۷	۱۷ ٪۲۱/۵	۳ ٪۳/۸	۷۹ ٪۱۰۰
مشاغل تخصصی	۱۵ ٪۹۳/۸	۱ ٪۶/۳	۰ ٪۰	۱۶ ٪۱۰۰
جمع	۲۲۱ ٪۶۶/۲	۷۵ ٪۲۲/۵	۳۸ ٪۱۱/۴	۳۳۴ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۸$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۱۳/۶۵$$

$$V = ۰/۱۴$$

داده‌ها نشان می‌دهد بین شغل مادران و میزان نظارت بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. به‌طوری که ۹۳/۸ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند اظهار نمودند که والدین آن‌ها بر برنامه‌های بعد از مدرسه نظارت زیادی دارند و ۷۴/۷ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان کارمند هستند نیز چنین اظهارنظری کردند. همچنین ۶۱/۵ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان خانه‌دار هستند دارای چنین نگرشی هستند. به‌طور کلی می‌توان گفت که ۶۶/۲ درصد از دانش‌آموزان معتقدند که والدین آن‌ها بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان نظارت زیادی دارند.

منطقه محل سکونت

از دیگر متغیرهای زمینه‌ای که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است متغیر محل سکونت دانش‌آموزان می‌باشد که در ادامه به آن پرداخته می‌شود که از این لحاظ دانش‌آموزان منطقه ۲، ۴، ۵، ۶ و ۱۷ مورد مطالعه قرار گرفتند.

جدول ۱۰۷. منطقه محل سکونت - وقت آزاد در روز

منطقه محل سکونت	وقت آزاد	یک و کمتر از یک ساعت	دو تا سه ساعت	چهار تا پنج ساعت	بیش از شش ساعت	جمع
محل سکونت منطقه ۲	۰	۰٪	۲۰٪	۲۸٪	۲۱٪	۶۹٪
محل سکونت منطقه ۴	۱۶	۲۳٪	۲۷٪	۲۱٪	۳٪	۶۷٪
محل سکونت منطقه ۵	۱۲	۲۳٪	۲۰٪	۹٪	۱۱٪	۵۲٪
محل سکونت منطقه ۶	۸	۱۱٪	۲۷٪	۱۹٪	۱۳٪	۶۷٪
محل سکونت منطقه ۱۷	۵	۶٪	۳۴٪	۲۱٪	۱۷٪	۷۷٪
جمع	۴۱	۱۲٪	۱۲۸٪	۹۸٪	۶۵٪	۳۳۲٪

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۱۲$$

$$X^2 = ۴۳/۰۹$$

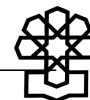
$$V = ۰/۲۰$$

با لحاظ منطقه محل سکونت و مقدار وقت آزاد در روز بین دانش‌آموزان مناطق مختلف شهر

تهران تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که ۷۱ درصد از دانش‌آموزان دبیرستانی منطقه ۲ بیش

از ۴ ساعت وقت آزاد دارند و این مقدار در منطقه ۱۷ به ۴۴/۴ درصد، در منطقه ۶ به ۴۷/۸ درصد،

در منطقه ۵ به ۳۸/۵ درصد و در منطقه ۴ به ۳۵/۸ درصد تقلیل می‌یابد.

جدول ۱۰۸. منطقه محل سکونت - میزان استفاده از تلویزیون در شبانه روز

منطقه محل سکونت / استفاده از تلویزیون در شبانه روز	کمتر از یک ساعت	یک تا دو ساعت	دو تا سه ساعت	بیش از چهار ساعت	جمع
منطقه ۲	۲ ٪۲/۹	۲۴ ٪۳۵/۳	۲۶ ٪۳۸/۲	۱۶ ٪۲۳/۵	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۴	۲۱ ٪۳۱/۳	۲۳ ٪۳۴/۳	۲۱ ٪۳۱/۳	۲ ٪۳/۰	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۵	۲۳ ٪۴۲/۶	۱۲ ٪۲۲/۲	۱۴ ٪۲۵/۹	۵ ٪۹/۳	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶	۱۳ ٪۱۹/۱	۳۴ ٪۵۰/۰	۱۸ ٪۲۶/۵	۳ ٪۴/۴	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷	۱۵ ٪۱۹/۵	۳۴ ٪۴۴/۲	۲۴ ٪۳۱/۲	۴ ٪۵/۲	۷۷ ٪۱۰۰
جمع	۷۴ ٪۲۲/۲	۱۲۷ ٪۳۸/۰	۱۰۳ ٪۳۰/۸	۳۰ ٪۹/۰	۳۳۴ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۱۲

 $X^2 = ۵۵/۴۲$

V = ۰/۲۳

با لحاظ منطقه محل سکونت و میزان استفاده از تلویزیون در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌گردد ۶۱/۷ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۲ بیش از سه ساعت در شبانه‌روز تلویزیون تماشا می‌کنند و از این لحاظ دانش‌آموزان منطقه ۱۷ با ۳۶/۴ درصد، منطقه ۵ با ۳۵/۲ درصد، منطقه ۴ با ۳۴/۳ درصد و منطقه ۶ با ۳۰/۹ درصد به ترتیب در رتبه دوم تا پنجم قرار دارند. البته قابل ذکر است که دانش‌آموزان منطقه ۲ چه از لحاظ داشتن وقت آزاد و چه از لحاظ میزان تماشای تلویزیون نسبت به دانش‌آموزان سایر مناطق مورد مطالعه فاصله زیادی دارند.

جدول ۱۰۹. منطقه محل سکونت - میزان رضایت از تلویزیون

منطقه محل سکونت	زیاد	متوسط	کم	جمع
منطقه ۲	۱۶ ٪۲۳/۹	۳۷ ٪۵۵/۲	۱۴ ٪۲۰/۹	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۴	۱۳ ٪۲۰/۳	۲۵ ٪۵۴/۷	۱۶ ٪۲۵	۶۴ ٪۱۰۰
منطقه ۵	۷ ٪۱۴	۱۵ ٪۳۰	۲۸ ٪۵۶	۵۰ ٪۱۰۰
منطقه ۶	۵ ٪۷/۸	۳۷ ٪۵۷/۸	۲۲ ٪۳۴/۴	۶۴ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷	۱۰ ٪۱۴/۷	۳۵ ٪۵۱/۵	۲۳ ٪۳۳/۸	۶۸ ٪۱۰۰
جمع	۵۱ ٪۱۶/۳	۱۵۹ ٪۵۰/۸	۱۰۳ ٪۳۲/۹	۳۱۳ ٪۱۰۰

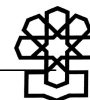
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۲۳/۷۴$$

$$V = ۰/۱۹$$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ منطقه محل سکونت و میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معنادار می‌باشد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۵۶ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵ از برنامه‌های تلویزیونی رضایت کمی دارند و بیش‌ترین رضایت از برنامه‌های تلویزیونی نیز مربوط به دانش‌آموزان منطقه ۲ می‌باشد که تنها ۲۰/۹ درصد اظهار داشتند که رضایت کمی دارند و ۲۳/۹ درصدشان اعلام کردند که از این برنامه‌ها در حد زیادی رضایت دارند. همچنین از نظر عدم رضایت دانش‌آموزان منطقه ۶ با ۳۴/۴ درصد، منطقه ۱۷ با ۳۳/۸ درصد و منطقه ۴ با ۲۵ درصد به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول ۱۱۰. منطقه محل سکونت - به چه فیلم‌هایی علاقه دارید

منطقه محل سکونت	به چه فیلم‌هایی علاقه دارید	ایرانی	خارجی	جمع
منطقه ۲		۴۸ ٪۶۹/۶	۲۱ ٪۳۰/۴	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴		۲۷ ٪۴۰/۹	۳۹ ٪۵۹/۱	۶۶ ٪۱۰۰
منطقه ۵		۲۹ ٪۵۶/۹	۲۲ ٪۴۳/۱	۵۱ ٪۱۰۰
منطقه ۶		۳۳ ٪۵۰/۸	۳۲ ٪۴۹/۲	۶۵ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷		۳۳ ٪۴۲/۹	۴۴ ٪۵۷/۱	۷۷ ٪۱۰۰
جمع		۱۷۰ ٪۵۱/۸	۱۵۸ ٪۴۸/۲	۳۲۸ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۵$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۱۴/۸۷$$

$$V = ۰/۲۱$$

دانش‌آموزان منطقه ۴ با ۵۹/۱ درصد و منطقه ۱۷ با ۵۷/۱ درصد نسبت به سایر مناطق مورد علاقه به فیلم‌های خارجی علاقه بیشتری دارند و در مقابل دانش‌آموزان منطقه ۲ با ۳۰/۴ درصد و منطقه ۵ با ۴۳/۱ درصد نسبت به سایر مناطق مورد مطالعه به فیلم‌های ایرانی علاقه بیشتری دارند و دانش‌آموزان منطقه ۶ بین فیلم‌های ایرانی و خارجی تفاوت قائل نیستند.

جدول ۱۱۱. منطقه محل سکونت - میزان استفاده از رادیو

استفاده از رادیو		کمتر از یک ساعت	بیش از یک ساعت	اصلاً	جمع
منطقه محل سکونت	منطقه ۲	۵۴	۱۱	۴	۶۹
		%۷۸/۳	%۱۵/۹	%۵/۸	%۱۰۰
منطقه ۴	منطقه ۴	۳۸	۳	۲۶	۶۷
		%۵۶/۷	%۴/۵	%۳۸/۸	%۱۰۰
منطقه ۵	منطقه ۵	۳۱	۴	۱۹	۵۴
		%۵۷/۴	%۷/۴	%۳۵/۲	%۱۰۰
منطقه ۶	منطقه ۶	۴۲	۱	۲۵	۶۸
		%۶۱/۸	%۱/۵	%۳۶/۸	%۱۰۰
منطقه ۱۷	منطقه ۱۷	۴۳	۳	۳۱	۷۷
		%۵۵/۸	%۳/۹	%۴۰/۳	%۱۰۰
جمع	جمع	۲۰۸	۲۲	۱۰۵	۳۳۵
		%۶۲/۱	%۶/۶	%۳۱/۳	%۱۰۰

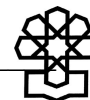
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۰/۰۳۵/۵۵$$

$$V = ۰/۲۳$$

با لحاظ مناطق محل سکونت و میزان استفاده از رادیو در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معنادار می‌باشد. به‌طوری که ۴۰/۳ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۱۷، ۳۸/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۴، ۳۶/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۶، ۳۵/۲ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵، ۵/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه اظهار کردند که اصلاً رادیو گوش نمی‌دهند. همان‌طوری که ملاحظه شد از این حیث دانش‌آموزان منطقه در رتبه اول و دانش‌آموزان منطقه ۲ در رتبه آخر قرار دارند، به بیان دیگر دانش‌آموزان منطقه بیش از سایر مناطق به رادیو گوش می‌دهند.

جدول ۱۱۲. منطقه محل سکونت - دسترسی به اینترنت

منطقه محل سکونت	دسترسی به اینترنت	بله	خیر	جمع
منطقه ۲		۵۲ ٪۷۵/۴	۱۷ ٪۲۴/۶	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴		۵۳ ٪۷۹/۱	۱۴ ٪۲۰/۹	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۵		۲۹ ٪۵۳/۷	۲۵ ٪۴۶/۳	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶		۴۹ ٪۷۲/۱	۱۹ ٪۲۷/۹	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷		۶۴ ٪۸۴/۲	۱۲ ٪۱۵/۸	۷۶ ٪۱۰۰
جمع		۲۴۷ ٪۷۴/۰	۸۷ ٪۲۶/۰	۳۳۴ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۲

df = ۴

 $X^2 = ۱۶/۷۶$

V = ۰/۰۲۲

با لحاظ مناطق محل زندگی و دسترسی به اینترنت تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مورد مطالعه مشاهده می‌گردد و براساس جدول فوق ۸۴/۲ درصد دانش‌آموزان منطقه ۱۷، ۷۹/۱ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۴، ۷۵/۴ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۲، ۷۲/۱ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۶ و ۵۳/۷ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵ به اینترنت دسترسی دارند. به عبارت دیگر دانش‌آموزان منطقه ۱۷ بیش‌ترین و دانش‌آموزان منطقه ۵ کم‌ترین دسترسی به اینترنت دارند و به‌طور کلی ۷۴ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار نمودند که به اینترنت دسترسی دارند.

جدول ۱۱۳. منطقه محل سکونت - رفتن به اردو

منطقه محل سکونت	رفتن به اردو	بله	خیر	جمع
منطقه ۲	۵۶ ٪۸۲/۴	۱۲ ٪۱۷/۶	۶۸ ٪۱۰۰	
منطقه ۴	۳۳ ٪۵۰/۸	۳۲ ٪۴۹/۲	۶۵ ٪۱۰۰	
منطقه ۵	۲۸ ٪۵۲/۸	۲۵ ٪۴۷/۲	۵۳ ٪۱۰۰	
منطقه ۶	۴۶ ٪۶۸/۷	۲۱ ٪۳۱/۳	۶۷ ٪۱۰۰	
منطقه ۱۷	۵۱ ٪۶۶/۲	۲۶ ٪۳۳/۸	۷۷ ٪۱۰۰	
جمع	۲۱۴ ٪۶۴/۸	۱۱۶ ٪۳۵/۲	۳۳۰ ٪۱۰۰	

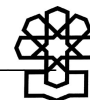
$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۱۸/۶۴$$

$$V = ۰/۲۴$$

با لحاظ مناطق محل سکونت و رفتن به اردو و گردش‌های علمی در بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معناداری وجود دارد. براساس جدول فوق دانش‌آموزان منطقه ۲ با ۸۲/۴ درصد و منطقه ۴ با ۵۰/۸ درصدی که در یک سال گذشته به اردو رفتند دارای بالاترین و کم‌ترین فراوانی می‌باشند. همچنین دانش‌آموزان منطقه ۶ با ۶۸/۷ درصد در رتبه دوم، دانش‌آموزان منطقه ۱۷ با ۶۶/۲ درصد در رتبه سوم و دانش‌آموزان منطقه ۵ با ۵۲/۸ درصد در رتبه چهارم قرار دارند و به‌طور کلی می‌توان گفت ۶۴/۸ درصد از دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه در سال گذشته به اردو یا گردش علمی رفتند.

جدول ۱۱۴. منطقه محل سکونت - استفاده از مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه

منطقه محل سکونت	استفاده از مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه	بله	خیر	جمع
منطقه ۲		۹ ٪۱۳/۰	۶۰ ٪۸۷/۰	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴		۲۶ ٪۳۸/۸	۴۱ ٪۶۱/۲	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۵		۱۰ ٪۱۸/۵	۴۴ ٪۸۱/۵	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶		۱۳ ٪۱۹/۱	۵۵ ٪۸۰/۹	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷		۸ ٪۱۰/۴	۶۹ ٪۸۹/۶	۷۷ ٪۱۰۰
جمع		۶۶ ٪۱۹/۷	۲۶۹ ٪۸۰/۳	۳۳۵ ٪۱۰۰

sig = ۰/۰۰۰

df = ۴

 $X^2 = ۲۷/۶۷$

V = ۰/۲۵

با لحاظ مناطق محل سکونت و استفاده از فضای مدارس برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مورد مطالعه وجود دارد. همان‌طوری که در جدول فوق ملاحظه می‌شود ۳۸/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۴ اظهار نمودند که از فضای مدارس منطقه برای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. همچنین ۱۹/۱ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۶، ۱۸/۵ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵، ۱۳ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۲ و ۱۰/۴ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۱۷ بیان کردند که از فضای مدارس برای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. قابل ذکر است از این حیث دانش‌آموزان منطقه ۴ رتبه اول و دانش‌آموزان منطقه ۱۷ رتبه آخر را به خود اختصاص دادند.

قابل ذکر است با لحاظ مناطق محل سکونت و استفاده از اماکن دیگر مثل مجتمع‌های فرهنگی، فرهنگسراها، ورزشگاه‌ها، آموزشگاه‌ها و... تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مناطق مورد مطالعه وجود ندارد.

جدول ۱۱۵. منطقه محل سکونت - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

منطقه محل سکونت	فعالیت‌های علمی و فرهنگی			
	زیاد	متوسط	کم	جمع
منطقه ۲	۲۸ ٪۴۰/۶	۲۹ ٪۴۲	۱۲ ٪۱۷/۴	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴	۴۱ ٪۶۳/۱	۱۷ ٪۲۶/۲	۷ ٪۱۰/۸	۶۵ ٪۱۰۰
منطقه ۵	۲۰ ٪۳۷	۱۲ ٪۲۲/۲	۲۲ ٪۴۰/۷	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶	۲۴ ٪۳۵/۳	۲۹ ٪۴۲/۶	۱۵ ٪۲۲/۱	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷	۲۵ ٪۳۲/۵	۲۸ ٪۳۶/۴	۲۴ ٪۳۱/۲	۷۷ ٪۱۰۰
جمع	۱۳۸ ٪۴۱/۴	۱۱۵ ٪۳۴/۵	۸۰ ٪۲۴	۳۳۳ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۰$$

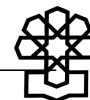
$$df = ۸$$

$$X^2 = ۲۹/۹۵$$

$$V = ۰/۲۱$$

داده‌های به‌دست آمده پژوهش حاضر نشان می‌دهد که با لحاظ مناطق محل سکونت و میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معنادار می‌باشد. به‌طوری که دانش‌آموزان منطقه ۴ بیش‌ترین فعالیت علمی و فرهنگی را در برنامه‌های بعد از مدرسه خود گنجانده‌اند و در مقابل دانش‌آموزان منطقه ۵ کم‌ترین فعالیت علمی و فرهنگی را به خود اختصاص داده‌اند. یا به عبارت دیگر با توجه به میانگین محاسبه شده هر منطقه و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲) می‌توان گفت که منطقه ۴ با میانگین ۲/۵۲ دارای رتبه اول، منطقه ۲ با میانگین ۲/۲۳ دارای مرتبه دوم، منطقه ۶ و ۱۷ با میانگین ۲ مشترکاً در رتبه سوم و منطقه ۵ با میانگین ۱/۹۶ در رتبه چهارم استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی توسط دانش‌آموزان دبیرستانی قرار دارند. از طرف دیگر مناطق ۴ و ۲ بالاتر از میانگین کل (۲/۲) و مناطق ۶، ۱۷ و ۵ پایین‌تر از میانگین کل می‌باشند.

همچنین با لحاظ منطقه محل سکونت و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «جبرانی و تقویتی» بین دانش‌آموزان مناطق مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود ندارد.

جدول ۱۱۶. منطقه محل سکونت - کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی

منطقه محل سکونت		کمبود امکانات	بله	خیر	بی جواب	جمع
منطقه ۲			۳۹ ٪۶۵/۵	۸ ٪۱۱/۶	۲۲ ٪۳۱/۹	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴			۲۲ ٪۳۲/۸	۲۰ ٪۲۹/۹	۲۵ ٪۳۷/۳	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۵			۳۴ ٪۶۳	۱۲ ٪۲۲/۲	۸ ٪۱۴/۸	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶			۲۳ ٪۳۳/۸	۲۳ ٪۳۳/۸	۲۲ ٪۳۲/۴	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷			۴۲ ٪۵۴/۵	۱۱ ٪۱۴/۳	۲۴ ٪۳۱/۲	۷۷ ٪۱۰۰
جمع			۱۶۰ ٪۴۷/۸	۷۴ ٪۲۲/۱	۱۰۱ ٪۳۰/۱	۳۳۵ ٪۱۰۰

$$sig = .001$$

$$df = 8$$

$$X^2 = 27.54$$

$$V = .20$$

با لحاظ مناطق محل سکونت و کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی بین نظر پاسخگویان (دانش آموزان) تفاوت کاملاً معنادار می باشد. به طوری که ۶۳ درصد از دانش آموزان منطقه ۵، ۵۶/۵ درصد از دانش آموزان منطقه ۲، ۵۴/۵ درصد از دانش آموزان منطقه ۱۷، ۳۳/۸ درصد از دانش آموزان منطقه ۶ و ۳۲/۸ درصد از دانش آموزان منطقه ۴ کمبود امکانات و فضاهای آموزشی و تفریحی را از جمله مهم ترین مشکلات بهبود برنامه های بعد از مدرسه ذکر کردند. به بیان دیگر دانش آموزان منطقه ۵ با ۶۳ درصد بیشترین فراوانی و دانش آموزان منطقه ۴ با ۳۲/۸ درصد کمترین فراوانی را از حیث به خود اختصاص دادند.

جدول ۱۱۷. منطقه محل سکونت - بالا بودن هزینه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی

بالا بودن هزینه‌ها				
منطقه محل سکونت				
بله	خیر	بی‌جواب	جمع	
۲۴	۲۳	۲۲	۶۹	منطقه ۲
%۳۴/۸	%۳۳/۳	%۳۱/۹	%۱۰۰	
۳۰	۱۲	۲۵	۶۷	منطقه ۴
%۴۴/۸	%۱۷/۹	%۳۷/۳	%۱۰۰	
۲۱	۲۵	۸	۵۴	منطقه ۵
%۳۸/۹	%۴۶/۳	%۱۴/۸	%۱۰۰	
۲۰	۲۶	۲۲	۶۸	منطقه ۶
%۲۹/۴	%۳۸/۲	%۳۲/۴	%۱۰۰	
۳۹	۱۴	۲۴	۷۷	منطقه ۱۷
%۵۰/۶	%۱۸/۲	%۳۱/۲	%۱۰۰	
۱۳۴	۱۰۰	۱۰۱	۳۳۵	جمع
%۴۰	%۲۹/۹	%۳۰/۱	%۱۰۰	

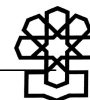
$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۲۴$$

$$V = ۰/۱۹$$

داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ مناطق محل سکونت و مشکل بالا بودن هزینه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که ۵۰/۶ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۱۷، ۴۴/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۴، ۳۸/۹ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵، ۳۴/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۲ و ۲۹/۴ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۶ اظهار نمودند که بالا بودن هزینه‌ها و تعرفه‌های مراکز آموزشی و تفریحی از مشکلات اصلی برنامه‌های بعد از مدرسه آنان می‌باشد. همچنین می‌توان گفت دانش‌آموزان منطقه ۱۷ بیش‌تر از سایر مناطق مورد مطالعه روی این مشکل تأکید دارند.

جدول ۱۱۸. منطقه محل سکونت - افزایش فضای آموزشی و تفریحی

منطقه محل سکونت	افزایش فضای آموزشی و تفریحی	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
منطقه ۲		۳۵ ٪۵۰/۷	۱۱ ٪۱۵/۹	۲۳ ٪۳۳/۳	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴		۲۳ ٪۴۳/۳	۱۸ ٪۲۶/۹	۲۶ ٪۳۸/۸	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۵		۳۶ ٪۶۶/۷	۹ ٪۱۶/۷	۹ ٪۱۶/۷	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶		۲۱ ٪۳۰/۹	۲۵ ٪۳۶/۸	۲۲ ٪۳۲/۴	۶۸ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷		۴۳ ٪۵۵/۸	۱۰ ٪۱۳	۲۴ ٪۳۱/۲	۷۷ ٪۱۰۰
جمع		۱۵۸ ٪۴۷/۲	۷۳ ٪۲۱/۸	۱۰۴ ٪۳۱	۳۳۵ ٪۱۰۰

 $sig = ۰/۰۰۰$
 $df = ۸$
 $X^2 = ۲۹/۲۴$
 $V = ۰/۲۱$

دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه در مقابل مشکلات پیش‌روی برنامه‌های بعد از مدرسه خود به ذکر پیشنهاداتی پرداختند که از جمله این پیشنهادها افزایش فضای آموزشی و تفریحی می‌باشد که با لحاظ مناطق محل سکونت بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که ۶۶/۷ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵، ۵۵/۸ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۱۷، ۵۰/۷ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۲، ۳۴/۳ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۴ و ۳۰/۹ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۶ اظهار نظر نمودند که جهت ارتقا و بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه آنان با فضاهای آموزشی و تفریحی افزایش یابد و از این لحاظ دانش‌آموزان منطقه ۱۷ بیش‌ترین فراوانی و دانش‌آموزان منطقه ۶ کم‌ترین فراوانی را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول ۱۱۹. منطقه محل سکونت - کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی

منطقه محل سکونت	کاهش هزینه‌ها	بله	خیر	بی‌جواب	جمع
منطقه ۲	۲۵ ٪۳۴/۸	۲۲ ٪۳۱/۹	۲۳ ٪۳۳/۳	۶۹ ٪۱۰۰	
منطقه ۴	۲۸ ٪۴۱/۸	۱۳ ٪۱۹/۴	۲۶ ٪۳۸/۸	۶۷ ٪۱۰۰	
منطقه ۵	۲۰ ٪۳۷	۲۵ ٪۴۶/۳	۹ ٪۱۶/۷	۵۴ ٪۱۰۰	
منطقه ۶	۱۸ ٪۲۶/۵	۲۸ ٪۴۱/۲	۲۲ ٪۳۲/۴	۶۸ ٪۱۰۰	
منطقه ۱۷	۳۸ ٪۴۹/۴	۱۵ ٪۱۹/۵	۲۴ ٪۳۱/۲	۷۷ ٪۱۰۰	
جمع	۱۲۸ ٪۳۸/۲	۱۰۳ ٪۳۰/۷	۱۰۴ ٪۳۱	۳۳۵ ٪۱۰۰	

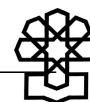
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۲۳/۱۲$$

$$V = ۰/۱۹$$

از دیگر پیشنهادها دانش‌آموزان دبیرستانی جهت بهبود و ارتقای برنامه‌های بعد از مدرسه می‌توان به آن اشاره نمود، کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی می‌باشد که با لحاظ مناطق محل سکونت تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود دارد. جدول فوق نشان می‌دهد دانش‌آموزان منطقه ۱۷ با ۴۹/۴ درصد بیش از سایر مناطق از هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی ناراضی هستند و خواهان کاهش آن هستند و از این لحاظ دانش‌آموزان منطقه ۴ با ۴۱/۸ درصد، دانش‌آموزان منطقه ۵ با ۳۷ درصد، دانش‌آموزان منطقه ۲ با ۳۴/۸ درصد و دانش‌آموزان منطقه ۶ با ۲۶/۵ درصد به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول ۱۲۰. منطقه محل سکونت - میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه

منطقه محل سکونت	رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه			
	زیاد	متوسط	کم	جمع
منطقه ۲	۲۰ ٪۲۹	۳۰ ٪۴۳/۵	۱۹ ٪۲۷/۵	۶۹ ٪۱۰۰
منطقه ۴	۳۶ ٪۵۳/۷	۱۷ ٪۲۵/۴	۱۴ ٪۲۰/۹	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۵	۱۷ ٪۳۱/۵	۲۰ ٪۳۷	۱۷ ٪۳۱/۵	۵۴ ٪۱۰۰
منطقه ۶	۱۸ ٪۲۶/۹	۲۱ ٪۳۱/۳	۲۸ ٪۴۱/۸	۶۷ ٪۱۰۰
منطقه ۱۷	۲۲ ٪۲۸/۶	۳۵ ٪۴۵/۵	۲۰ ٪۲۶	۷۷ ٪۱۰۰
جمع	۱۱۳ ٪۳۳/۸	۱۲۳ ٪۳۶/۸	۹۸ ٪۲۹/۳	۳۳۴ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۷$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۲۰/۹۵$$

$$V = ۰/۱۸$$

داده‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد بین مناطق محل سکونت و میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه رابطه معناداری وجود دارد اگرچه شدت این رابطه ضعیف می‌باشد، براساس جدول فوق بیش‌ترین میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی منطقه ۴ و کم‌ترین میزان رضایت در بین دانش‌آموزان منطقه ۶ مشاهده می‌گردد. به‌طوری که ۵۳/۷ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۴، ۳۱/۵ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۵، ۲۹ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۲، ۲۸/۶ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۱۷ و ۲۶/۹ درصد از دانش‌آموزان منطقه ۶ از برنامه‌های بعد از مدرسه خود تا حد زیادی ابراز رضایت کردند.

تعداد افراد خانوار

تعداد افراد خانوار از دیگر متغیرهای زمینهای است که در این پژوهش تأثیر آن سایر متغیرها سنجیده شده است و در ادامه نشان داده می‌شود این متغیر با چه متغیرهایی دارای رابطه‌ای معنادار می‌باشد.

جدول ۱۲۱. تعداد افراد خانوار - تعداد دفعات رفتن به سینما

میزان رفتن به سینما تعداد افراد خانوار	هر ماه	هر چند ماه یک بار	سالی یک بار	هر چند سال یک بار	جمع
خانوار کم‌تر از ۳ نفر	۶ ٪۲۰	۲۱ ٪۷۰	۳ ٪۱۰	۰ ٪۰	۳۰ ٪۱۰۰
خانوار ۴ نفره	۳۱ ٪۲۸/۲	۴۹ ٪۴۴/۵	۲۱ ٪۱۹/۱	۹ ٪۸/۲	۱۱۰ ٪۱۰۰
خانوار ۵ نفره	۲۵ ٪۲۳/۴	۵۸ ٪۵۴/۲	۱۴ ٪۱۳/۱	۱۰ ٪۹/۳	۱۰۷ ٪۱۰۰
خانوار بیش‌تر از ۶ نفره	۲۷ ٪۳۱/۸	۳۰ ٪۳۵/۳	۱۱ ٪۱۲/۹	۱۷ ٪۲۰	۸۵ ٪۱۰۰
جمع	۸۹ ٪۲۶/۸	۱۵۸ ٪۴۷/۶	۴۹ ٪۱۴/۸	۳۶ ٪۱۰/۸	۳۳۲ ٪۱۰۰

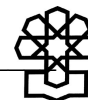
$$sig = ۰/۰۰۹$$

$$df = ۹$$

$$X^2 = ۲۷/۹۳$$

$$V = ۰/۱۵$$

با لحاظ تعداد افراد خانوار و تعداد دفعات رفتن به سینما بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت وجود دارد. براساس جدول فوق ۹۰ درصد دانش‌آموزانی که تعداد خانوار آنان ۳ نفر یا کم‌تر از آن باشد اظهار داشتند که هر ماه یا هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند و از این لحاظ دارای رتبه اول می‌باشند در حالی که در مقابل ۶۷/۱ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد خانوار آنان ۶ نفر و بیش‌تر می‌باشد گفتند که هر ماه یا هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند و از این حیث دارای رتبه آخر (چهارم) می‌باشند. البته با توجه به مقدار ضریب همبستگی می‌توان گفت که شدت این رابطه ضعیف می‌باشد.

جدول ۱۲۲. تعداد افراد خانوار - دسترسی به اینترنت

تعداد افراد خانوار	دسترس به اینترنت	بله	خیر	جمع
خانوار کمتر از ۳ نفر	۲۴	۶	۳۰	۱۰۰٪
خانوار ۴ نفره	۹۰	۲۱	۱۱۱	۱۰۰٪
خانوار ۵ نفره	۸۴	۲۳	۱۰۷	۱۰۰٪
خانوار بیش از ۶ نفر	۴۹	۳۷	۸۶	۱۰۰٪
جمع	۲۴۷	۸۷	۳۳۴	۱۰۰٪

$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۳$$

$$X^2 = ۱۷/۵۱$$

$$V = ۰/۲۳$$

داده‌های به‌دست آمده در جدول فوق نشان می‌دهد بین تعداد افراد خانوار و دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت رابطه معنادار وجود دارد. به‌طوری که هر چه بر تعداد افراد خانوار افزوده می‌شود از میزان دانش‌آموزانی که به اینترنت دسترسی دارند کاسته می‌شود. براساس جدول فوق دانش‌آموزانی که از خانوارهای ۳ و ۴ نفر هستند بیش از ۸۰ درصد به اینترنت دسترسی دارند در صورتی که این مقدار در خانوارهای ۶ نفر و بیش‌تر به ۵۷ درصد کاهش می‌یابد.

جدول ۱۲۳. تعداد افراد خانوار - میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته

مطالعه کتب غیردرسی تعداد افراد خانوار	یک و کمتر از یک ساعت	دو تا سه ساعت	بیش از ۴ ساعت	جمع
خانوار کمتر از ۳ نفر	۹ ٪۳۱	۷ ٪۲۴/۱	۱۳ ٪۴۴/۸	۲۹ ٪۱۰۰
خانوار ۴ نفره	۴۵ ٪۴۲/۵	۳۹ ٪۳۶/۸	۲۲ ٪۲۰/۸	۱۰۶ ٪۱۰۰
خانوار ۵ نفره	۶۰ ٪۵۹/۴	۲۴ ٪۲۳/۸	۱۷ ٪۱۶/۸	۱۰۱ ٪۱۰۰
خانوار بیش‌تر از ۶ نفر	۳۰ ٪۳۸/۵	۳۱ ٪۳۹/۷	۱۷ ٪۲۱/۸	۷۸ ٪۱۰۰
جمع	۱۴۴ ٪۴۵/۹	۱۰۱ ٪۳۲/۲	۶۹ ٪۲۲	۳۱۴ ٪۱۰۰

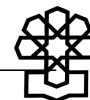
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۱۹/۷۱$$

$$V = ۰/۱۸$$

بین متغیر تعداد افراد خانوار و میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته توسط دانش‌آموزان مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد. به‌طوری که ۶۸/۹ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوار آن ۳ نفر و کمتر است، ۵۷/۶ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوار آنان ۴ نفره می‌باشد، ۴۰/۶ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوار آن ۵ نفره می‌باشد و در نهایت ۶۱/۵ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد اعضای خانوار آنان ۶ نفر و بیش‌تر می‌باشند، اظهار نمودند که در طول هفته بیش از ۲ ساعت کتاب غیردرسی مطالعه می‌کنند. قابل توجه است بیش‌ترین میزان مطالعه غیردرسی به خانوارهای ۳ نفره و کمتر و ۶ نفر و بیش‌تر اختصاص دارد. همچنین با توجه به مقدار ضریب همبستگی (۰/۱۸) می‌توان گفت که شدت این رابطه ضعیف می‌باشد.

جدول ۱۲۴. تعداد افراد خانوار - میزان پرداختن به فعالیت علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی	تعداد افراد خانوار	زیاد	متوسط	کم	جمع
خانوار کم‌تر از ۳ نفر	۶۶/۷٪	۲۰	۲۳/۳٪	۳	۳۰
خانوار ۴ نفره	۴۷/۳٪	۵۲	۲۵/۵٪	۱۹	۱۱۰
خانوار ۵ نفره	۴۱/۷٪	۴۵	۳۰/۶٪	۳۰	۱۰۸
خانوار بیش‌تر از ۶ نفر	۲۴/۷٪	۲۱	۴۲/۴٪	۲۸	۸۵
جمع	۴۱/۴٪	۱۳۸	۳۴/۵٪	۸۰	۳۳۳

$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۲۲/۳۶$$

$$V = ۰/۱۸$$

داده‌ها نشان می‌دهد براساس تعداد افراد خانوار و میزان پرداختن به از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری‌که هر چه بر تعداد افراد خانوار افزوده می‌شود از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانش‌آموزان کاسته می‌شود. براساس جدول فوق ۶۶/۷ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد خانوار آن ۳ نفر و کم‌تر می‌باشد، ۴۷/۳ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوارشان ۴ نفره می‌باشد، ۴۱/۷ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوارشان ۵ نفره می‌باشد و در نهایت ۲۴/۷ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوارشان ۶ نفره و بیش‌تر می‌باشد، اظهار داشتند که از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در حد زیادی استفاده می‌کنند.

جدول ۱۲۵. تعداد افراد خانوار - نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه

تعداد افراد خانوار	نظارت والدین	زیاد	متوسط	کم	جمع
خانوار کمتر از ۳ نفر	۲۴ ٪۸۲/۸	۵ ٪۱۷/۲	۰ ٪۰	۲۹ ٪۱۰۰	
خانوار ۴ نفره	۷۸ ٪۷۰/۳	۲۵ ٪۲۲/۵	۸ ٪۷/۲	۱۱۱ ٪۱۰۰	
خانوار ۵ نفره	۶۹ ٪۶۳/۹	۲۸ ٪۲۵/۹	۱۱ ٪۱۰/۲	۱۰۸ ٪۱۰۰	
خانوار بیش‌تر از ۶ نفر	۵۰ ٪۵۸/۱	۱۷ ٪۱۹/۸	۱۹ ٪۲۲/۱	۸۶ ٪۱۰۰	
جمع	۲۲۱ ٪۶۶/۲	۷۵ ٪۲۲/۵	۳۸ ٪۱۱/۴	۳۳۴ ٪۱۰۰	

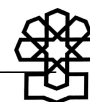
$$sig = ۰/۰۰۸$$

$$df = ۶$$

$$X^2 = ۱۷/۴۳$$

$$V = ۰/۱۶$$

با لحاظ تعداد افراد خانوار و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که هر چه بر تعداد افراد خانوار افزوده شود از میزان نظارت نیز کاسته می‌شود. براساس داده‌های به‌دست آمده ۸۲/۸ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد خانوار آن ۳ نفر و کمتر می‌باشد، ۷۰/۳ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد خانوار آنان ۴ نفره می‌باشد، ۶۳/۹ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد خانوار آن ۵ نفره می‌باشد و ۵۸/۱ درصد از دانش‌آموزانی که تعداد افراد خانوار آن ۶ نفر و بیش‌تر می‌باشد، اظهار نمودند که والدین آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه‌شان در حد زیادی نظارت دارند.

میزان درآمد خانوار به ماه

آخرین متغیر زمینه‌ای که در این پژوهش تأثیر آن بر سایر متغیر مورد بررسی قرار گرفت متغیر میزان درآمد خانوار می‌باشد که در زیر به شرح تفصیلی آن پرداخته می‌شود.

جدول ۱۲۶. میزان درآمد خانوار به ماه - تعداد دفعات رفتن به سینما

میزان رفتن به سینما میزان درآمد خانوار به ماه	هر ماه	هر چند ماه یک بار	سالی یک بار	هر چند سال یک بار	جمع
کمتر از ۲۰۰ هزار تومان	۴ ٪۱۵/۴	۹ ٪۳۴/۶	۱۰ ٪۳۸/۵	۳ ٪۱۱/۵	۲۶ ٪۱۰۰
از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان	۱۶ ٪۲۷/۱	۲۳ ٪۳۹	۷ ٪۱۱/۹	۱۳ ٪۲۲	۵۹ ٪۱۰۰
از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان	۱۴ ٪۲۰	۳۸ ٪۵۴/۳	۱۰ ٪۱۴/۳	۸ ٪۱۱/۴	۷۰ ٪۱۰۰
از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان	۲۳ ٪۲۷/۷	۴۲ ٪۵۰/۶	۱۳ ٪۱۵/۷	۵ ٪۶	۸۳ ٪۱۰۰
بیش از ۷۰۰ هزار تومان	۲۹ ٪۳۴/۱	۴۴ ٪۵۱/۸	۸ ٪۹/۴	۴ ٪۴/۷	۸۵ ٪۱۰۰
جمع	۸۶ ٪۲۶/۶	۱۵۶ ٪۴۸/۳	۴۸ ٪۱۴/۹	۳۳ ٪۱۰/۲	۳۲۳ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۲$$

$$df = ۱۲$$

$$X^2 = ۳۱/۱۳$$

$$V = ۰/۱۸$$

با لحاظ میزان درآمد خانوار و تعداد دفعات رفتن به سینما در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که هر چه میزان درآمد افزایش می‌یابد تعداد دفعاتی که دانش‌آموزان به سینما می‌روند نیز افزایش می‌یابد. براساس جدول فوق ۸۵/۹ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد ماهیانه خانوار آن بیش از ۷۰۰ هزار تومان است اظهار نمودند که هر ماه یا هر چند ماه یک بار به سینما می‌روند. همچنین ۸۷/۳ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوار آن از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان است، ۷۴/۳ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان است، ۶۶/۱ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان است و در نهایت ۵۰ درصد از دانش‌آموزانی که در خانوارشان حدود ۲۰۰ هزار تومان است ابراز نمودند که هر ماه یک یا چند ماه یک بار به سینما می‌روند.

جدول ۱۲۷. میزان درآمد خانوار به ماه - داشتن رایانه شخصی

جمع	خیر	بله	داشتن یارانه شخصی میزان درآمد خانوار به ماه
۲۶ ٪۱۰۰	۹ ٪۳۴/۶	۱۷ ٪۶۵/۴	کمتر از ۲۰۰ هزار تومان
۵۹ ٪۱۰۰	۲۱ ٪۳۵/۶	۳۸ ٪۶۴/۴	از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان
۷۱ ٪۱۰۰	۱۱ ٪۱۵/۵	۶۰ ٪۸۴/۵	از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان
۸۴ ٪۱۰۰	۴ ٪۴/۸	۸۰ ٪۹۵/۲	از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان
۸۴ ٪۱۰۰	۴ ٪۴/۸	۸۰ ٪۹۵/۲	بیش از ۷۰۰ هزار تومان
۳۲۴ ٪۱۰۰	۴۹ ٪۱۵/۱	۲۷۵ ٪۸۴/۹	جمع

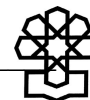
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۴۱/۰۱$$

$$V = ۰/۳۶$$

داده‌ها نشان می‌دهد به لحاظ میزان درآمد خانوار و داشتن رایانه شخصی بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که با افزایش درآمد خانوار بر تعداد دانش‌آموزانی که رایانه شخصی دارند نیز افزوده می‌شود. براساس جدول فوق ۹۵/۲ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بیش از ۷۰۰ هزار تومان است، ۹۵/۲ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان ۵۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان است، ۸۴/۵ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان است، ۶۴/۴ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان است و ۶۵/۴ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان در حدود ۲۰۰ هزار تومان است اظهار نمودند که در منزل رایانه دارند و با توجه به مقدار ضریب همبستگی (۰/۳۶) می‌توان گفت که شدت رابطه به نسبت بالاست.

جدول ۱۲۸. میزان درآمد خانوار به ماه - دسترسی به اینترنت

جمع	خیر	بله	دسترسی به اینترنت میزان درآمد خانوار به ماه
۲۶ ٪۱۰۰	۱۳ ٪۵۰	۱۳ ٪۵۰	کمتر از ۲۰۰ هزار تومان
۵۹ ٪۱۰۰	۲۸ ٪۴۷/۵	۳۱ ٪۵۲/۵	از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان
۷۱ ٪۱۰۰	۲۳ ٪۳۲/۴	۴۸ ٪۶۷/۶	از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان
۸۴ ٪۱۰۰	۱۳ ٪۱۵/۵	۷۱ ٪۸۴/۵	از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان
۸۴ ٪۱۰۰	۸ ٪۹/۵	۷۶ ٪۹۰/۵	بیش از ۷۰۰ هزار تومان
۳۲۴ ٪۱۰۰	۸۵ ٪۲۶/۲	۲۳۹ ٪۷۳/۸	جمع

$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۳۹ / ۸۵$$

$$V = ۰/۳۵$$

با لحاظ میزان درآمد خانوار و دسترسی دانش‌آموزان مورد مطالعه به اینترنت تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که هرچه بر درآمد خانوار افزوده شود بر تعداد دانش‌آموزانی که به اینترنت دسترسی دارند نیز افزوده می‌شود. براساس جدول فوق ۹۰/۵ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بیش از ۷۰۰ هزار تومان است، ۸۴/۵ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان است، ۶۷/۶ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان است و ۵۲/۵ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان از ۲۰۱ هزار تا ۳۰۰ هزار تومان است و ۵۰ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان در حدود ۲۰۰ هزار تومان است اظهار نمودند که به اینترنت دسترسی دارند. همچنین با توجه به مقدار ضریب همبستگی (۰/۳۵) می‌توان گفت که شدت این رابطه نسبتاً قوی می‌باشد.

جدول ۱۲۹. میزان درآمد خانوار به ماه - محل استفاده از اینترنت

محل استفاده از اینترنت میزان درآمد خانوار به ماه	در منزل	در منزل دوستان	کلپ و کافی نت	جمع
کمتر از ۲۰۰ هزار تومان	۱۱ ٪۴۷/۸	۷ ٪۳۰/۴	۵ ٪۲۱/۷	۲۳ ٪۱۰۰
از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان	۳۱ ٪۶۰/۸	۱۰ ٪۱۹/۶	۱۰ ٪۱۹/۶	۵۱ ٪۱۰۰
از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان	۴۹ ٪۷۴/۲	۹ ٪۱۳/۶	۸ ٪۱۲/۱	۶۶ ٪۱۰۰
از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان	۶۴ ٪۸۱	۷ ٪۸/۹	۸ ٪۱۰/۱	۷۹ ٪۱۰۰
بیش از ۷۰۰ هزار تومان	۷۳ ٪۸۶/۹	۶ ٪۷/۱	۵ ٪۶	۸۴ ٪۱۰۰
جمع	۲۲۸ ٪۷۵/۲	۳۹ ٪۱۲/۹	۳۶ ٪۱۱/۹	۳۰۳ ٪۱۰۰

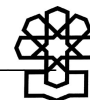
$$sig = ۰/۰۰۳$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۲۳/۲۰$$

$$V = ۰/۲۰$$

با لحاظ میزان درآمد خانوار و محل استفاده از اینترنت بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد، به‌طوری که هر چه درآمد افزایش می‌یابد دانش‌آموزان بیش‌تری از اینترنت در منزل استفاده می‌کنند. براساس جدول فوق ۱۳/۱ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بیش از ۷۰۰ هزار تومان است اظهار نمودند که در خارج از منزل از اینترنت استفاده می‌کنند. همچنین ۱۹ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان است، ۲۵/۷ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان است ۳۹/۲ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بین ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان است و در نهایت ۵۲/۱ درصد از دانش‌آموزانی که در خانوارشان در حدود ۲۰۰ هزار تومان است، گفتند در منزل دوستان و اقوام یا کلپ‌ها و کافی‌نت‌ها از اینترنت استفاده می‌کنند.

جدول ۱۳۰. میزان درآمد خانوار به ماه - استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی برای

برنامه‌های بعد از مدرسه

میزان درآمد خانوار به ماه	استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی		
	بله	خیر	جمع
کمتر از ۲۰۰ هزار تومان	۵ ٪۱۹/۲	۲۱ ٪۸۰/۸	۲۶ ٪۱۰۰
از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان	۵ ٪۸/۵	۵۴ ٪۹۱/۵	۵۹ ٪۱۰۰
از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان	۱۳ ٪۱۸/۳	۵۸ ٪۸۱/۷	۷۱ ٪۱۰۰
از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان	۳۰ ٪۳۵/۷	۵۴ ٪۶۴/۳	۸۴ ٪۱۰۰
بیش از ۷۰۰ هزار تومان	۲۷ ٪۳۱/۸	۵۸ ٪۶۸/۲	۸۵ ٪۱۰۰
جمع	۸۰ ٪۲۴/۶	۲۴۵ ٪۷۵/۴	۳۲۵ ٪۱۰۰

$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۱۸/۱۳$$

$$V = ۰/۲۴$$

براساس جدول فوق ۳۱/۸ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بیش از ۷۰۰ هزار تومان است از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی برای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. همچنین ۳۵/۷ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بین ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان می‌باشد، ۱۸/۳ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان می‌باشد، ۸/۵ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان می‌باشد و در نهایت ۱۹/۲ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان در حدود ۲۰۰ هزار تومان می‌باشد از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی استفاده می‌کنند.

جدول ۱۳۱. میزان درآمد خانوار به ماه - در دسترس بودن مواد آموزشی مناسب

میزان درآمد خانوار به ماه	در دسترس بودن مواد آموزشی مناسب	بله	خیر	جمع
کمتر از ۲۰۰ هزار تومان	۲۰ ٪۷۶/۹	۶ ٪۲۳/۱	۲۶ ٪۱۰۰	
از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان	۴۲ ٪۷۱/۲	۱۷ ٪۲۸/۸	۵۹ ٪۱۰۰	
از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان	۶۲ ٪۸۷/۳	۹ ٪۱۲/۷	۷۱ ٪۱۰۰	
از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان	۷۵ ٪۹۱/۵	۷ ٪۸/۵	۸۲ ٪۱۰۰	
بیش از ۷۰۰ هزار تومان	۸۰ ٪۹۴/۱	۵ ٪۵/۹	۸۵ ٪۱۰۰	
جمع	۲۷۹ ٪۸۶/۴	۴۴ ٪۱۳/۶	۳۲۳ ٪۱۰۰	

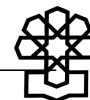
$$sig = ۰/۰۰۱$$

$$df = ۴$$

$$X^2 = ۱۹/۷۳$$

$$V = ۰/۲۵$$

با لحاظ میزان درآمد خانوار و در اختیار داشتن مواد آموزشی مناسب در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به‌طوری که دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بالاتر است به مواد آموزشی مناسب دسترسی بیشتری دارند. براساس جدول فوق ۹۴/۱ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بیش از ۷۰۰ هزار تومان است به مواد آموزشی مناسب دسترسی دارند در حالی که دانش‌آموزانی که درآمد خانوار آن در حدود ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان است درصدشان به ۷۱/۲ درصد کاهش می‌یابد.

جدول ۱۳۲. میزان درآمد خانوار به ماه - میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه

میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی	میزان درآمد خانوار به ماه	زیاد	متوسط	کم	جمع
کمتر از ۲۰۰ هزار تومان	۸	۳۰/۸٪	۶	۴۶/۲٪	۲۶
از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان	۱۳	۲۲/۴٪	۱۹	۴۴/۸٪	۵۸
از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان	۲۹	۴۰/۸٪	۲۹	۱۸/۳٪	۷۱
از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان	۴۰	۴۸/۲٪	۳۳	۱۲٪	۸۳
بیش از ۷۰۰ هزار تومان	۴۶	۵۴/۱٪	۲۲	۲۰٪	۸۵
جمع	۱۳۶	۴۲/۱٪	۱۰۹	۲۴/۱٪	۳۲۳

$sig = ۰/۰۰۰$

$df = ۸$

$X^2 = ۳۶/۳۳$

$V = ۰/۲۴$

با لحاظ درآمد خانوار و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد به‌طوری که با افزایش درآمد خانوار میزان فعالیت علمی و فرهنگی دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد. براساس جدول فوق ۵۴/۱ درصد دانش‌آموزانی که درآمد خانوار آنان بیش از ۷۰۰ هزار تومان می‌باشد اظهار داشتند که در حد زیادی به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه می‌پردازند و از این لحاظ دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بین ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان می‌باشند تنها ۲۲/۴ درصد گفته‌اند که در حد زیاد به فعالیت‌های علمی و فرهنگی می‌پردازند.

همچنین با لحاظ میزان درآمد خانوار و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «تقویتی و جبرانی» تفاوت معنادار بین دانش‌آموزان وجود ندارد.

جدول ۱۳۳. میزان درآمد خانوار به ماه - نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان

نظارت والدین	زیاد	متوسط	کم	جمع
میزان درآمد خانوار به ماه				
کمتر از ۲۰۰ هزار تومان	۱۰ ٪۳۸/۵	۹ ٪۳۴/۶	۷ ٪۲۶/۹	۲۶ ٪۱۰۰
از ۲۰۱ تا ۳۰۰ هزار تومان	۳۰ ٪۵۰/۸	۱۵ ٪۲۵/۴	۱۴ ٪۲۳/۷	۵۹ ٪۱۰۰
از ۳۰۱ تا ۵۰۰ هزار تومان	۴۳ ٪۶۰/۶	۲۰ ٪۲۸/۲	۸ ٪۱۱/۳	۷۱ ٪۱۰۰
از ۵۰۱ تا ۷۰۰ هزار تومان	۶۴ ٪۷۶/۲	۱۷ ٪۲۰/۲	۳ ٪۳/۶	۸۴ ٪۱۰۰
بیش از ۷۰۰ هزار تومان	۶۸ ٪۸۱	۱۱ ٪۱۳/۱	۵ ٪۶	۸۴ ٪۱۰۰
جمع	۲۱۵ ٪۶۶/۴	۷۲ ٪۲۲/۲	۳۷ ٪۱۱/۴	۳۲۴ ٪۱۰۰

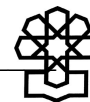
$$sig = ۰/۰۰۰$$

$$df = ۸$$

$$X^2 = ۳۵/۹۹$$

$$V = ۰/۲۴$$

با لحاظ درآمد خانوار و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد به‌طوری که هر چه بر میزان درآمد افزوده شود، میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد. براساس جدول فوق ۸۱ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد ماهیانه خانوار آن بیش از ۷۰۰ هزار تومان است اظهار داشتند که والدین‌شان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان در حد زیادی نظارت دارند اما در مقابل تنها ۳۸/۵ درصد از دانش‌آموزانی که درآمد خانوار آنان در ماه ۲۰۰ هزار تومان یا کمتر از آن است چنین اعتقادی داشتند.

فصل پنجم - نتیجه‌گیری و پیشنهادات

مقدمه

در این فصل به خلاصه‌ای از نتایج پژوهش حاضر در سه بخش مجزا پرداخته می‌شود. الف) چکیده دیدگاه صاحب‌نظران و کارشناسان ب) چکیده آمار توصیفی (دیدگاه دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران) ج) چکیده آمار تحصیلی نتایج و آزمون‌های آماری در نهایت جهت بهبود و ارتقای برنامه‌های بعد از مدرسه پیشنهاداتی ارائه می‌گردد.

الف) خلاصه دیدگاه صاحب‌نظران و کارشناسان

در اغلب خانواده‌ها به علت اشتغال والدین نظارت بر فرزندان کاهش یافته و این امر موجب پراکنده شدن دانش‌آموزان در نقاط مختلف شهر نظیر پارک‌ها و خیابان‌ها شده است. افزایش جمعیت، توسعه شهرنشینی، تحول در نظام آموزشی و گسترش ارتباطات از جمله عوامل اجتماعی به شمار می‌آیند که بر افزایش مسائل و مشکلات دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد. در مجموع نمی‌توان با قاطعیت گفت که اثر کدام یک از عوامل یاد شده بر دیگری رجحان دارد، اما می‌توان گفت که مجموع این عوامل در تعامل با شرایط و وضعیت روانی دانش‌آموزان موجب ایجاد نیازها و انتظاراتی در آنان شده است که قانونگذاران و مجریان وزارت آموزش و پرورش باید بدان‌ها توجه کافی مبذول دارند.

یکی از راه‌های پاسخ‌گویی به نیازهای دانش‌آموزان و حل مشکلات و مسائل آنان پر کردن ساعات بعد از مدرسه به گونه‌ای سازمان یافته است. نخستین گام در ارائه این خدمات جلب همکاری والدین از طریق آگاهی به آنان است. کم شدن فاصله میان خانه و مدرسه به اتخاذ راه‌حل‌های مناسب‌تر و در نتیجه، کارایی برنامه‌های بعد از مدرسه منجر می‌شود. این برنامه‌ها هنگامی بیش‌ترین کارایی را دارند که تحت نظارت افراد متخصص طراحی و اجرا شوند؛ زیرا سازمان یافته بودن آن‌ها به استفاده بهینه از امکانات و نیروی انسانی می‌انجامد.

مهم‌ترین موضوع در طراحی این برنامه‌ها ایجاد زمینه برای فعالیت‌های متناسب با سن دانش‌آموزان و تحت نظارت بزرگسالان آموزش دیده و مجرب است. برای هر چه موفق‌تر شدن برنامه، لازم است مشارکت داوطلبانه والدین جلب شود این مشارکت با ایجاد رابطه نزدیک با خانواده‌ها و آموزش آنان و توجه به نظرات‌شان در طراحی برنامه ممکن است. مدارس باید امکانات، وسایل و منابع خانواده‌ها را به خوبی شناسایی کنند و به والدین اجازه دهند که در فرایند

آموزش و پرورش فرزندان خود مشارکت کنند.

آموزش و پرورش دانش‌آموزان باید تحت نظارت خانه و مدرسه به صورت مشترک باشد. اگر چه در همه گروه‌های سنی، هدف از اجرای برنامه‌های سازمان یافته بعد از مدرسه ایجاد مهارت‌های تحصیلی، شناختی، هیجانی و اجتماعی است، ولی طراحی و اجرای آن در سنین مختلف متفاوت است. توجه به ویژگی‌ها و نیازهای دانش‌آموزان و فراهم کردن زمینه برای فعالیت‌های متناسب با سن آنان محیطی شاد، ایمن و غنی برای آنان ایجاد می‌کند. در چنین محیطی علاوه بر این‌که نیازهای جسمانی و روانی آن‌ها برآورده می‌شود از بسیاری خطرهای بالقوه محیطی نیز مصون می‌مانند. زیرا در طول مدت اجرای برنامه تحت نظارت بزرگسالان با صلاحیت هستند.

ب) خلاصه آمار توصیفی: (دیدگاه دانش‌آموزان)

دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران از نظر میزان وقت آزاد $12/3$ درصد یک و کمتر از یک ساعت، $38/6$ درصد دو تا سه ساعت، $49/1$ درصد (تقریباً نیمی از دانش‌آموزان) بیش از ۴ ساعت در روز وقت آزاد دارند که در این میان $49/2$ درصد دوست دارند این وقت را در منزل صرف کنند و $50/8$ درصد نیز علاقه‌مند هستند که این وقت را در خارج از منزل بگذرانند.

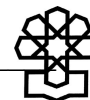
از نظر میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی و فعالیت‌های تفریحی و ورزشی داده‌ها نشان می‌دهد که دانش‌آموزان بیش از حد متوسط (براساس میانگین محاسبه شده) به این دو فعالیت می‌پردازند و میزان پرداختن به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی کمتر از حد متوسط می‌باشد. $69/5$ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه از فضای مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند.

$86/2$ درصد از دانش‌آموزان اظهار نمودند که مواد آموزشی در حد لازم در اختیار آنان می‌باشد.

هزینه بالای مواد آموزشی ($66/9$ درصد)، عدم آشنایی با مراکز عرضه‌کننده ($15/3$ درصد)، عدم دسترسی آسان ($12/6$ درصد) و کمبود مواد آموزشی مناسب ($5/2$ درصد) از عمده‌ترین مشکلات تهیه مواد آموزشی مناسب برای دانش‌آموزان مورد مطالعه می‌باشد.

$22/2$ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه کمتر از یک ساعت، 38 درصد یک تا دو ساعت، $30/8$ درصد سه تا ۴ ساعت و ۹ درصد بیش از ۴ ساعت در شبانه‌روز تلویزیون نگاه می‌کنند که با توجه به میانگین محاسبه شده ($2/6$) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار ($2/5$) می‌توان گفت که میزان رضایت آنان از برنامه‌های تلویزیونی در حد متوسط می‌باشد.

$31/3$ درصد از دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه در شبانه‌روز اصلاً رادیو گوش

نمی‌دهند، ۶۲/۱ درصد نیز اظهار کردند که کمتر از یک ساعت و تنها ۶/۶ درصد بیان داشتند که در شبانه‌روز بیش از یک ساعت رادیو گوش می‌کنند که با توجه به میانگین محاسبه شده (۱/۹۵) می‌توان گفت میزان رضایت دانش‌آموزان از برنامه‌های رادیویی بسیار پایین است (کم‌تر از حد متوسط).

۴۷ درصد از دانش‌آموزان در طول هفته یک و کمتر از یک ساعت ۳۶/۹ درصد دو تا سه ساعت و ۱۶/۲ درصد بیش از چهار ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند. ۴۵/۹ درصد از دانش‌آموزان در طول هفته یک و کمتر از یک ساعت، ۳۲/۲ درصد دو تا سه ساعت و ۲۲ درصد بیش از چهار ساعت کتاب‌های غیردرسی مطالعه می‌کنند که با توجه به داده‌های به دست آمده می‌توان گفت در مجموع مطالعه غیردرسی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران در حد کمی می‌باشد.

۸۴/۷ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه در منزل خود رایانه در اختیار دارند و ۷۴ درصدشان نیز به اینترنت دسترسی دارند همچنین ۱۲/۵ درصد از دانش‌آموزان در منزل دوستان و اقوام ۱۲/۱ درصد نیز در کلپ‌ها و کافی‌نت از رایانه استفاده می‌کنند.

۶۲/۸ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه کمتر از یک ساعت، ۲۳/۸ درصد یک تا دو ساعت و ۱۳/۴ درصد بیش از سه ساعت در شبانه‌روز به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند.

۲۶/۸ درصد از دانش‌آموزان هر ماه، ۴۷/۶ درصد هر چند ماه یک بار، ۱۴/۸ درصد سالی یک بار و ۱۰/۸ درصد هر چند سال یک بار به سینما می‌روند و ۴۸/۲ درصد از این دانش‌آموزان به فیلم خارجی و ۵۱/۸ درصد به فیلم‌های ایرانی علاقه دارند. همچنین به لحاظ محتوایی بیش‌ترین گرایش (۴۱/۶ درصد) به فیلم‌های عاطفی و خانوادگی و کم‌ترین گرایش (۷/۱ درصد) به فیلم‌های کمدی وجود دارد.

۵۸/۶ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اصلاً به تماشای تئاتر نمی‌روند و تنها ۱/۵ درصد اظهار داشتند که هر ماه به دیدن تئاتر می‌روند و در مجموع می‌توان گفت استقبال از تئاتر در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران بسیار پایین است.

۶۴/۸ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اظهار داشتند که در سال گذشته به اردو و گردش علمی رفته‌اند که با توجه به میزان میانگین به دست آمده (۳/۳) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت که دانش‌آموزان این اردوها را بیش از حد متوسط مفید ارزیابی نمودند.

داده‌ها نشان می‌دهد که دانش‌آموزان مورد مطالعه بیش‌تر برنامه‌های بعد از مدرسه خود را به ترتیب در باشگاه‌های ورزشی (۲۳ درصد) مجتمع‌های فرهنگی مثل فرهنگسراها، خانه فرهنگ و ... (۲۱ درصد)، آموزشگاه‌های علمی و هنری (۱۸ درصد)، خود مدارس (۱۴/۷ درصد) پارک‌ها (۱۳/۶

درصد) و کلپ‌ها و کافی‌نت‌ها (۵/۴ درصد) می‌گذرانند.

یکی از متغیرهای بسیار مهم در این پژوهش میزان رضایت دانش‌آموزان از برنامه‌های بعد از مدرسه (به‌طور کلی) بوده است که از این نظر ۳۴ درصد در زیاد و خیلی زیاد، ۲۶/۸ درصد در حد متوسط و ۲۴/۳ درصد نیز در حد کم و خیلی کم از این برنامه‌ها ابراز رضایت نمودند که با توجه به میانگین محاسبه شده (۳) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت که میزان رضایت دانش‌آموزان از برنامه‌های بعد از مدرسه بیش از حد متوسط بوده است.

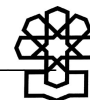
از نظر میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه ۶۶/۲ درصد از دانش‌آموزان مورد مطالعه اعتقاد دارند که والدین آنان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان در حد زیاد و خیلی زیادی نظارت دارند و ۲۲/۵ درصد نیز این نظارت را در حد متوسط می‌دانند و تنها ۹/۶ درصد اظهار داشتند که والدین آنان نظارت کم و خیلی کمی بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان دارند که با توجه به میانگین محاسبه شده (۳/۸) و مقایسه آن با میانگین مورد انتظار (۲/۵) می‌توان گفت که از نظر دانش‌آموزان میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان بسیار بالاست.

براساس پژوهش حاضر مهم‌ترین مشکلات برنامه‌های بعد از مدرسه از دیدگاه دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران به ترتیب اولویت موارد زیر می‌باشد:

- کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی (۳۳ درصد)،
 - بالا بودن هزینه‌ها و تعرفه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی (۲۷/۶ درصد)،
 - عدم اطلاع‌رسانی و برنامه‌ریزی مناسب (۱۹/۵ درصد)،
 - عدم امنیت کافی در پارک‌ها و اماکن تفریحی (۱۴/۶ درصد)،
 - کمبود مشاور مناسب برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها (۵/۳ درصد)،
- عمده‌ترین پیشنهادها جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه از دیدگاه دانش‌آموزان به ترتیب اولویت:

- افزایش فضا و امکانات آموزشی و تفریحی (۳۳ درصد)،
- کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های آموزشی و تفریحی (۲۶/۸ درصد)،
- اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌ها در مورد برنامه‌های بعد از مدرسه (۱۸/۸ درصد)،

- نظارت بیشتر بر اماکن آموزشی و تفریحی (۱۵/۱ درصد)،
- افزایش مشاورین مجرب برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها (۶/۳ درصد).

ج) خلاصه آمار استنباطی و تحلیلی: (دیدگاه دانش‌آموزان)

جنسیت

- به لحاظ جنسیت و میزان وقت آزاد می‌توان گفت که در بین دانش‌آموزان دبیرستانی پسر و دختر تفاوت معنادار وجود دارد و دختران وقت آزاد بیش‌تری نسبت به پسران دارند.

- دختران دانش‌آموز دبیرستانی مورد مطالعه بیش از دانش‌آموزان پسر از برنامه‌های تلویزیونی استفاده می‌کنند. همچنین دختران بیش از پسران از برنامه‌های تلویزیونی رضایت دارند البته شدت این همبستگی با توجه به ضریب همبستگی به دست آمده (۰/۲۲) نسبتاً ضعیف می‌باشد.

- داده‌ها نشان می‌دهد دانش‌آموزان دختر مورد مطالعه بیش از پسران از برنامه‌های رادیو استفاده می‌کنند ولی از نظر میزان رضایت از برنامه‌های رادیویی تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان دختر و پسر وجود ندارد.

- داده‌های آماری به دست آمده نشانگر آن است که دختران دبیرستانی بیش از پسران در طول هفته روزنامه و مجله مطالعه می‌کنند ولی از نظر مطالعه کتاب‌های غیردرسی تفاوت معناداری بین آنان وجود ندارد دارای وضعیت مشابهی هستند.

- پسران دانش‌آموزان بیش از دختران به بازی‌های رایانه‌ای گرایش دارند.

- براساس پژوهش حاضر دختران دانش‌آموز بیش از پسران از سینما در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند.

- دانش‌آموزان پسر بیش از دختران به فیلم‌های خارجی علاقه دارند.

- از نظر محتوای فیلم دانش‌آموزان پسر و دختر بیش‌ترین گرایش را به فیلم‌های عاطفی و خانوادگی دارند و بعد از این نوع فیلم‌ها پسران بیش‌تر فیلم‌های اکشن و پلیسی و دخترها تخیلی و ترسناک را می‌پسندند.

- دختران دانش‌آموز دبیرستانی مورد مطالعه بیش از پسران به تماشای تئاتر می‌روند. به طوری که ۶۷/۳ درصد پسران اظهار کردند که اصلاً به دیدن تئاتر نمی‌روند و این میزان برای دختران تنها ۵/۹ درصد بوده است.

- دختران دانش‌آموز مورد مطالعه بیش از پسران به اردو و گردش علمی می‌روند ولی پسران بیش از دختران این اردوها را مفید ارزیابی می‌کنند و ابراز رضایت نمودند.

- با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان پسر و دختر تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که پسران بیش از دختران از این فعالیت در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند.

- با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در برنامه‌های بعد از مدرسه

بین دانش‌آموزان پسر و دختر تفاوت معنادار می‌باشد. داده‌ها نشان می‌دهد پسران بیش از دختران از فعالیت‌های تفریحی و ورزشی در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند.

- با لحاظ جنسیت و میزان استفاده از فعالیت‌های جبرانی و تقویتی تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان دختر و پسر وجود ندارد و از این نظر دارای وضعیت مشابهی هستند.

- همچنین با لحاظ جنسیت و میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه، میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه و نوع مشکلات در جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان پسر و دختر تفاوت معنادار وجود ندارد.

سن

- دانش‌آموزانی که در گروه سنی ۱۵ سال و کمتر هستند بیش از دانش‌آموزان گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازند.

- دانش‌آموزان گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر بیش از گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر از فضای مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند و در مورد استفاده از سایر فضاها مثل فرهنگسراها، آموزشگاه‌ها، پارک‌ها و ... تفاوت معناداری بین آن‌ها وجود ندارد.

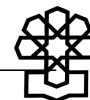
- دانش‌آموزان گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر نسبت به گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر روی مشکل «کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی» تأکید بیشتری دارند.

- دانش‌آموزان گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر نسبت به گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر روی مشکل «بالا بودن هزینه‌ها و تعرفه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی» تأکید بیشتری دارند.

- دانش‌آموزان گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر نسبت به گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر روی مشکل «عدم امنیت در پارک و مراکز تفریحی» تأکید دارند. همچنین می‌توان گفت در مجموع گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر بیش از گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر روی مشکلات پیش روی بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه تأکید بیشتری دارند.

- داده‌ها نشان می‌دهد که دانش‌آموزان گروه سنی ۱۶ ساله و بیشتر نسبت به گروه سنی ۱۵ ساله و کمتر جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه روی مسائلی مثل «افزایش فضای آموزشی و تفریحی»، «کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن آموزشی و تفریحی»، «نظارت بیشتر بر اماکن آموزشی و تفریحی» و «اطلاع‌رسانی مناسب به دانش‌آموزان و خانواده‌ها» تأکید بیشتری دارند.

- با لحاظ متغیر سن با سایر متغیرها مثل میزان وقت آزاد، نوع فعالیت‌های بعد از مدرسه شامل: فعالیت‌های علمی و فرهنگی، تفریحی و ورزشی، جبرانی و تقویتی، استفاده از رایانه و دسترسی به اینترنت، میزان رفتن به سینما و تئاتر، میزان استفاده از برنامه‌های تلویزیون و رادیو و میزان رضایت از این برنامه‌ها، میزان مطالعات غیر درسی، میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه

(به‌طور کلی) و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان تفاوت معنادار نبوده و دانش‌آموزان دو گروه سنی دارای وضعیت مشابهی هستند.

کلاس

- با لحاظ سطح کلاس و میزان وقت آزاد دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معنادار می‌باشد یعنی دانش‌آموزان کلاس‌های پایین‌تر وقت آزاد بیش‌تری دارند و نوع رابطه معکوس می‌باشد.

- دانش‌آموزان کلاس اول و دوم بیش از دانش‌آموزان سوم و پیش‌دانشگاهی از برنامه‌های تلویزیونی استفاده می‌کنند.

- همچنین با لحاظ سطح کلاس با سایر متغیرها می‌توان گفت تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود ندارد و دانش‌آموزان از این نظر دارای وضعیت مشابهی هستند و بجز موارد گفته شده در بالا فرض صفر (عدم تفاوت) پذیرفته می‌باشد.

رشته تحصیلی

- با لحاظ رشته تحصیلی و در دسترس بودن مواد آموزشی مناسب بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت معنادار وجود دارد به طوری که دانش‌آموزان کارودانش نسبت به سایر رشته‌ها اظهار نمودند که مواد آموزشی مناسب در حد مطلوب در دسترس آنان نمی‌باشد.

- براساس داده‌های به دست آمده می‌توان گفت با لحاظ رشته تحصیلی و داشتن رایانه در منزل بین دانش‌آموزان تفاوت معنادار وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزان رشته علوم تجربی و ریاضی بیش از سایر رشته‌ها رایانه شخصی در اختیار دارند و دانش‌آموزان کارودانش از این نظر درست در نقطه مقابل قرار دارند و از نظر دسترسی به اینترنت وضعیت مشابهی وجود دارد. همچنین دانش‌آموزان کارودانش بیش از دانش‌آموزان سایر رشته‌ها در خارج از منزل از رایانه استفاده می‌کنند و از این نظر دانش‌آموزان رشته علوم انسانی در رتبه دوم قرار دارند.

- دانش‌آموزان رشته تجربی و ریاضی بیش از دانش‌آموزان سایر رشته‌ها به سینما می‌روند و دانش‌آموزان رشته علوم انسانی از این نظر در رتبه سوم و کارودانش در رتبه دوم قرار دارند. ولی از نظر میزان رفتن به تئاتر و گوش دادن به رادیو و میزان مطالعه غیردرسی مثل روزنامه و مجله تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان رشته‌های مختلف وجود ندارد.

- با لحاظ رشته تحصیلی و میزان استفاده از فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد و دانش‌آموزان رشته علوم تجربی و ریاضی بیش از سایر رشته‌ها از این فعالیت در برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند و

دانش‌آموزان علوم انسانی از این نظر در رتبه دوم می‌باشند.

- با لحاظ رشته تحصیلی و میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی و تفریحی و ورزشی بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد و دانش‌آموزان از این لحاظ دارای وضعیت مشابهی با هم هستند.

- اگر چه با لحاظ رشته تحصیلی و میزان استفاده از برنامه‌های تلویزیونی بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد ولی از لحاظ میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی تفاوت معنادار می‌باشد به طوری که دانش‌آموزان رشته علوم تجربی و ریاضی دارای کم‌ترین رضایت و دانش‌آموزان کارودانش دارای بیش‌ترین رضایت می‌باشند.

- همچنین داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ رشته تحصیلی با سایر متغیرها مثل: میزان رفتن به اردو، میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی، تفریحی و ورزشی، میزان استفاده از اماکن مختلف مثل فرهنگسراها، آموزشگاه‌ها، ورزشگاه‌ها و متغیر میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه، میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه و نوع مشکلات دانش‌آموزان در ارتباط با برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معنادار نمی‌باشد و فرض صفر پذیرفته می‌باشد.

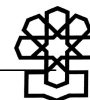
سطح تحصیلات پدر

- داده‌ها نشان می‌دهد که دانش‌آموزان دبیرستانی که سطح تحصیلات پدرشان بالاتر است به مواد آموزشی مناسب دسترسی بیش‌تری دارند و از این لحاظ تفاوت معنادار می‌باشد.

- با لحاظ تحصیلات پدر و داشتن رایانه در منزل در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد به طوری که دانش‌آموزانی که پدرشان دارای تحصیلات دانشگاهی هستند ۹۷/۲ درصد دارای رایانه شخصی می‌باشند و در مقابل دانش‌آموزانی که پدرشان بیسواد یا کم‌سواد هستند ۵۸/۳ درصد دارای چنین وضعیتی هستند و در مورد میزان دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت و تحصیلات پدر نیز وضعیت به همین‌گونه می‌باشد. همچنین هرچه سطح تحصیلات پدر بالاتر باشد دانش‌آموزان کم‌تر از رایانه در خارج از منزل استفاده می‌کنند.

- با لحاظ سطح تحصیلات پدر و میزان رفتن به سینما و تئاتر در بین دانش‌آموزان تفاوت معنادار می‌باشد به طوری که هر چه سطح تحصیلات پدر بالاتر باشد تعداد دفعات رفتن به سینما و تئاتر در بین دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد. اگر چه ضریب همبستگی در هر دو مورد ۰/۱۷ می‌باشد که نشانگر شدت همبستگی بسیار ضعیف است.

- با لحاظ تحصیلات پدر و میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی (مثل فرهنگسراها، خانه فرهنگ و...) بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معنادار می‌باشد به طوری که هر چه تحصیلات پدر افزایش می‌یابد میزان استفاده از این مجتمع توسط دانش‌آموزان نیز افزایش پیدا می‌کند.

- داده‌ها نشان می‌دهد دانش‌آموزانی که پدرشان از تحصیلات بالاتری برخوردارند از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی بیش‌تری استفاده می‌کنند و از این لحاظ بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد.

- با لحاظ تحصیلات پدر و میزان پرداختن به فعالیت علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر نوع رابطه بین دو متغیر ذکر شده مستقیم و مثبت می‌باشد. یعنی هر چه سطح تحصیلات پدر بالاتر می‌رود میزان استفاده از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه نیز افزایش می‌یابد.

- داده‌های آماری نشان می‌دهد هر چه سطح تحصیلات پدر دانش‌آموزان بیش‌تر باشد، دانش‌آموزان گرایش بیش‌ترین به فعالیت‌های جبرانی و تقویتی در برنامه‌های بعد از مدرسه از خود نشان می‌دهند و می‌توان گفت از این لحاظ بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد.

- با لحاظ سطح تحصیلات پدر و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان دبیرستانی تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد به طوری که هر چه بر سطح تحصیلات پدر دانش‌آموزان افزوده می‌شود، میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان نیز افزوده می‌شود.

سطح تحصیلات مادر

- با لحاظ سطح تحصیلات مادر با داشتن رایانه شخص، دسترسی داشتن به اینترنت و محل استفاده از رایانه بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که هر چه سطح تحصیلات مادر بالاتر می‌رود میزان در اختیار داشتن رایانه شخصی توسط دانش‌آموزان و دسترسی به اینترنت افزایش می‌یابد و دانش‌آموزان کم‌تری در خارج از منزل از رایانه استفاده می‌کنند.

- با لحاظ سطح تحصیلات پدر و میزان رفتن به سینما و تئاتر در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که هر چه سطح تحصیلات مادر و به‌طور کلی والدین بالاتر باشد تعداد دفعات رفتن به سینما و تئاتر در بین دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد.

- اگر چه با لحاظ سطح تحصیلات مادر و میزان تماشای تلویزیون در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود ندارد اما در زمینه میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی تفاوت معنادار می‌باشد. یعنی هر چه سطح تحصیلات مادر بیش‌تر می‌شود از میزان رضایت دانش‌آموزان نسبت به برنامه‌های تلویزیونی کاسته می‌شود که در واقع یک رابطه معکوس و منفی می‌باشد.

- با لحاظ سطح تحصیلات مادر و میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی در بین

پاسخگویان تفاوت معنادار وجود دارد. به عبارت دیگر دانش‌آموزانی که سطح تحصیلات مادران آنان بالاتر باشد بیش‌تر از این مراکز استفاده می‌کنند.

- داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ سطح تحصیلات مادر و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت کاملاً معناداری بین دانش‌آموزان دبیرستانی وجود دارد. به طوری که هر چه بر سطح تحصیلات مادران افزوده می‌شود دانش‌آموزان بیش‌تری از فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند. البته قابل ذکر است با لحاظ سطح سواد والدین و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «جبرانی و تقویتی» در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد و دانش‌آموزان مورد مطالعه از این نظر دارای وضعیت مشابهی هستند.

- با لحاظ تحصیلات مادر و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر هر چه بر سطح تحصیلات مادر و به‌طور کلی والدین افزوده شود، بر میزان نظارت نیز افزوده می‌شود.

شغل پدر

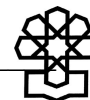
داده‌ها نشان می‌دهد بین متغیر شغل پدر و داشتن رایانه شخصی رابطه معناداری وجود دارد به طوری که ۹۴/۷ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی (پزشک، مهندس و استاد دانشگاه) هستند دارای رایانه شخصی می‌باشند در صورتی که ۴۳/۸ درصد از دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر هستند دارای چنین وضعیتی هستند.

همچنین دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند نسبت به سایر دانش‌آموزان سایر گروه‌های شغلی به اینترنت دسترسی دارند و کم‌تر در خارج از منزل از رایانه استفاده می‌کنند.

- با لحاظ شغل پدر و تعداد دفعات رفتن به سینما تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مورد مطالعه وجود دارد به طوری که دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند بیش‌تر از سایر دانش‌آموزان به سینما می‌روند و فرزندان کارمندان در رتبه دوم، فرزندان افرادی که دارای مشاغل آزاد هستند در رتبه سوم و فرزندان افراد کارگر در رتبه چهارم قرار دارند.

- با لحاظ شغل پدر و میزان استفاده از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که فرزندان افرادی که دارای مشاغل تخصصی هستند بیش از فرزندان سایر گروه‌های شغلی از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی استفاده می‌کنند و دانش‌آموزانی که پدرشان کارگر می‌باشند از این نظر در پایین‌ترین رتبه قرار دارند.

- با لحاظ نوع شغل پدر و استفاده از مدارس برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه بین

دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که فرزندان افرادی که دارای مشاغل تخصصی هستند بیش از فرزندان سایر گروه‌های شغلی از مدارس جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند.

- داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ شغل پدر و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که فرزندان افرادی که دارای مشاغل تخصصی هستند بیش از فرزندان سایر گروه‌های شغلی به این فعالیت می‌پردازند اما با لحاظ شغل پدر با میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «جبرانی و تقویتی» در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد و دانش‌آموزان از این نظر دارای وضعیت مشابهی هستند.

- با لحاظ شغل پدر و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که دانش‌آموزانی که پدرشان دارای مشاغل تخصصی هستند بیش از فرزندان سایر گروه‌ها اظهار داشتند که والدین‌شان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان در حد زیادی نظارت دارند و از این لحاظ فرزندان کارمندان در رتبه دوم، فرزندان افرادی که دارای مشاغل آزاد می‌باشند در رتبه سوم و فرزندان کارگران در رتبه چهارم قرار دارند.

شغل مادر

- داده‌ها نشان می‌دهد بین شغل مادر و در اختیار داشتن رایانه توسط دانش‌آموزان و میزان دسترسی به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند ۱۰۰ درصدشان دارای رایانه شخصی هستند و این میزان در میان فرزندان مادران کارمند به ۸۶/۱ درصد و در میان فرزندان مادران خانه‌دار ۶۸/۲ درصد تقلیل می‌یابد.

- دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند بیش‌تر از فرزندان سایر گروه‌های شغلی از فضای مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند و از این نظر فرزندان زنان کارمند در رتبه دوم و فرزندان زنان خانه‌دار در رتبه سوم قرار می‌گیرند.

قابل ذکر است با لحاظ شغل مادر و سایر اماکن مورد استفاده برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه توسط دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود ندارد و دانش‌آموزان از این نظر دارای وضعیت مشابهی هستند.

- با لحاظ شغل مادر و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که ۸۷/۵ درصد از دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند اظهار نمودند که از این فعالیت‌ها در حد زیادی در

برنامه‌های بعد از مدرسه خود استفاده می‌کنند در صورتی که این میزان برای فرزندان زنان کارمند ۴۷/۴ درصد و برای فرزندان زنان خانه‌دار ۳۶/۴ درصد می‌باشد. همچنین از لحاظ شغل مادر و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «جبرانی و تقویتی» تفاوت معناداری وجود ندارد و فرض صفر پذیرفته است.

- داده‌ها نشان می‌دهد بین شغل مادران و به‌طور کلی شغل والدین و میزان نظارت بر برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزانی که مادرشان دارای مشاغل تخصصی هستند بیش از فرزندان سایر مشاغل اعتقاد دارند که والدین‌شان بر برنامه‌های بعد از مدرسه آنان نظارت زیادی دارند.

- بین نوع شغل والدین و نوع مشکلات و موانع بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه و نوع راه‌حل‌های پیشنهادی، میزان استفاده از رادیو و تلویزیون و رفتن به سینما و تئاتر و دسترسی به مواد آموزشی مناسب تفاوت معناداری وجود ندارد.

منطقه محل سکونت

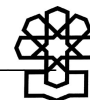
- با لحاظ منطقه محل سکونت و مقدار وقت آزاد دانش‌آموزان در روز رابطه معناداری وجود دارد به طوری که در بین ۵ منطقه مورد مطالعه (مناطق ۲، ۴، ۵، ۶ و ۱۷) دانش‌آموزان منطقه نسبت به سایر مناطق اظهار داشتند که وقت آزاد بیشتری دارند و دانش‌آموزان منطقه ۴ از این نظر در رتبه پنجم قرار دارند.

- با لحاظ منطقه محل سکونت و میزان استفاده از تلویزیون در بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد براساس داده‌های به دست آمده دانش‌آموزان منطقه ۲ نسبت به دانش‌آموزان سایر مناطق مورد مطالعه بیش‌تر تلویزیون نگاه می‌کنند و دانش‌آموزان منطقه ۶ از این نظر دارای پایین‌ترین رتبه می‌باشند.

- داده‌ها نشان می‌دهد با لحاظ منطقه محل سکونت و میزان رضایت از برنامه‌های تلویزیونی بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معنادار وجود دارد به طوری که دانش‌آموزان منطقه ۲ دارای بیش‌ترین رضایت و دانش‌آموزان منطقه ۵ دارای کم‌ترین رضایت می‌باشند. قابل ذکر است که بین منطقه محل سکونت و میزان مطالعه غیردرسی در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه رابطه معناداری وجود ندارد.

- دانش‌آموزان منطقه ۴ بیش از دانش‌آموزان سایر مناطق مورد مطالعه به فیلم‌های خارجی علاقه دارند و در مقابل دانش‌آموزان منطقه ۲ بیش از سایر مناطق مورد مطالعه فیلم‌های ایرانی را می‌پسندند.

- دانش‌آموزان منطقه دو نسبت به دانش‌آموزان سایر مناطق مورد مطالعه تهران رادیو گوش

می‌دهند و کم‌ترین میزان هم به دانش‌آموزان منطقه ۱۷ مربوط می‌شود ولی از نظر میزان رضایت از برنامه‌های رادیویی تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مناطق مختلف وجود ندارد.

- دانش‌آموزان منطقه ۱۷ نسبت به دانش‌آموزان سایر مناطق مورد مطالعه به اینترنت دسترسی دارند و از این لحاظ دانش‌آموزان منطقه ۵ در پایین‌ترین رتبه قرار دارند.
- داده‌ها نشان می‌دهد دانش‌آموزان منطقه ۲ نسبت به دانش‌آموزان سایر مناطق در یک سال گذشته بیش‌تر به اردو و گردش علمی رفتند در حالی که دانش‌آموزان منطقه ۵ از این بابت دارای پایین‌ترین رتبه می‌باشند.

- با لحاظ مناطق محل سکونت و استفاده از فضای مدرسه برای اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مورد مطالعه وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزان منطقه ۴ و ۶ بیش از دانش‌آموزان سایر مناطق از این فضا برای برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده می‌کنند و از این نظر دانش‌آموزان منطقه ۱۷ در پایین‌ترین رتبه قرار دارند.

همچنین براساس داده‌های به دست آمده می‌توان گفت با لحاظ مناطق محل سکونت و استفاده از سایر مکان‌ها مثل مراکز و مجتمع‌های علمی و فرهنگی، ورزشگاه‌ها و غیره تفاوت معناداری وجود ندارد.

- داده‌های به دست آمده نشان می‌دهد که با لحاظ مناطق محل سکونت و میزان استفاده فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان مناطق مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزان منطقه ۴ بیش‌ترین فعالیت علمی و فرهنگی را در برنامه‌های بعد از مدرسه خود گنجانده‌اند و در مقابل دانش‌آموزان منطقه ۵ کم‌ترین فعالیت علمی و فرهنگی را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین با لحاظ منطقه محل سکونت و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «جبرانی و تقویتی» بین دانش‌آموزان مناطق مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود ندارد.

- با لحاظ مناطق محل سکونت و کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی بین نظر پاسخگویان (دانش‌آموزان) تفاوت کاملاً معنادار می‌باشد. به طوری که در میان مناطق مورد مطالعه دانش‌آموزان مناطق ۵ و ۱۷ بیش‌تر از دانش‌آموزان سایر مناطق روی مسأله کمبود امکانات و اماکن تفریحی و آموزشی تأکید دارند.

- داده‌ها نشان می‌دهد دانش‌آموزان مناطق ۱۷ و ۴ بیش از دانش‌آموزان سایر مناطق مورد مطالعه روی مشکل بالا بودن هزینه‌ها و تعرفه‌های برنامه‌های تفریحی و آموزشی تأکید دارند.

- دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه جهت حل مشکلات پیش روی برنامه‌های بعد از مدرسه خود پیشنهاداتی ارائه کردند که از جمله این پیشنهادها افزایش فضای آموزشی و تفریحی می‌باشد

که با لحاظ مناطق محل سکونت بین نظر دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که دانش‌آموزان منطقه ۵ و ۱۷ نسبت به دانش‌آموزان سایر مناطق روی این راه‌حل تأکید بیش‌تری دارند. راه‌حل دوم جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه کاهش هزینه‌ها و تعرفه‌های اماکن تفریحی و آموزشی می‌باشد که با لحاظ مناطق محل سکونت تفاوت معناداری بین نظر دانش‌آموزان وجود دارد به طوری که دانش‌آموزان مناطق ۱۷ و ۴ تأکید بیش‌تری روی این راه‌حل دارند.

- داده‌های پژوهشی حاضر نشان می‌دهد بین مناطق محل سکونت و میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه رابطه معناداری وجود دارد به طوری که بیش‌ترین میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان دبیرستانی منطقه ۴ و کم‌ترین میزان رضایت در بین دانش‌آموزان منطقه ۶ مشاهده می‌گردد.

تعداد افراد خانوار

- با لحاظ تعداد افراد خانوار و تعداد دفعات رفتن به سینما بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که خانواده‌هایی که تعداد افراد آن کم‌تر است بیش‌تر به سینما می‌روند و در واقع یک رابطه منفی و معکوس بین این دو متغیر وجود دارد.

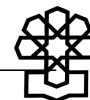
- داده‌ها نشان می‌دهد بین تعداد افراد خانوار و دسترسی دانش‌آموزان به اینترنت رابطه معناداری وجود دارد به طوری که هر چه بر تعداد افراد خانوار افزوده می‌شود از میزان دانش‌آموزانی که به اینترنت دسترسی دارند کاسته می‌شود.

- بین متغیر تعداد افراد خانوار و میزان مطالعه کتاب‌های غیردرسی در طول هفته توسط دانش‌آموزان مورد مطالعه رابطه معناداری وجود دارد به طوری که خانواده‌های کم جمعیت نسبت به خانواده‌های پرجمعیت کتاب بیش‌تری مطالعه می‌کنند.

- داده‌ها نشان می‌دهد براساس تعداد افراد خانوار و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که هر چه بر تعداد افراد خانوار افزوده شود از فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانش‌آموزان نیز کاسته می‌شود همچنین از لحاظ تعداد افراد خانوار و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «جبرانی و تقویتی» تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود ندارد.

- با لحاظ تعداد افراد خانوار و میزان رضایت دانش‌آموزان از برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود ندارد و از این نظر دانش‌آموزان دارای نگرش مشابهی هستند.

- با لحاظ تعداد افراد خانوار و میزان نظارت والدین برنامه‌های بعد از مدرسه بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که هر چه بر تعداد افراد خانوار افزوده می‌شود از میزان نظارت والدین کاسته می‌شود.

میزان درآمد خانوار به ماه

- با لحاظ میزان درآمد خانوار و تعداد دفعات رفتن به سینما در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که هر چه میزان درآمد افزایش می‌یابد تعداد دفعاتی که دانش‌آموزان به سینما می‌روند نیز افزایش می‌یابد ولی در ارتباط با تعداد دفعات رفتن به تئاتر معنادار نیست.

- داده‌ها نشان می‌دهد به لحاظ میزان درآمد خانوار و داشتن رایانه شخصی بین دانش‌آموزان تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که با افزایش درآمد خانوار بر دانش‌آموزانی که دارای رایانه شخصی هستند نیز افزوده می‌شود. همچنین چنین رابطه‌ای بین میزان درآمد خانوار دانش‌آموزان با میزان دسترسی آنان به اینترنت وجود دارد و دانش‌آموزانی که خانوارشان دارای درآمد کمتری هستند نسبت به دانش‌آموزانی که خانواده‌شان درآمد بیشتری دارند بیرون از خانه از رایانه استفاده می‌کنند.

- دانش‌آموزانی که خانواده‌شان دارای درآمد بیشتری هستند به نسبت دانش‌آموزانی که خانواده‌هایشان درآمد کمتری دارند از آموزشگاه‌های علمی و فرهنگی استفاده می‌کنند. در صورتی که با لحاظ میزان درآمد و میزان استفاده از مجتمع‌های فرهنگی، فرهنگسراها، ورزشگاه‌ها، مدارس و ... تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود ندارد.

- با لحاظ میزان درآمد خانوار و در اختیار داشتن مواد آموزشی مناسب در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزانی که درآمد خانوارشان بالاتر است به مواد آموزشی مناسب دسترسی بیشتری دارند.

- با لحاظ درآمد خانوار و میزان پرداختن به فعالیت‌های علمی و فرهنگی در برنامه‌های بعد از مدرسه در بین دانش‌آموزان مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد به طوری که با افزایش درآمد خانوار میزان فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد. همچنین با لحاظ میزان درآمد خانوار و میزان پرداختن به فعالیت‌های «تفریحی و ورزشی» و «تقویتی و جبرانی» تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان وجود ندارد.

- با لحاظ میزان درآمد خانوار و میزان رضایت از برنامه‌های بعد از مدرسه تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان مورد مطالعه وجود ندارد.

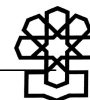
- با لحاظ درآمد خانوار و میزان نظارت والدین بر برنامه‌های بعد از مدرسه بین نظر دانش‌آموزان دبیرستانی مورد مطالعه تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که هر چه بر میزان درآمد افزوده شود، میزان نظارت والدین نیز افزایش می‌یابد.

پیشنهادهای

الف) پیشنهاداتی برگرفته از مطالعات کتابخانه‌ای و نظر کارشناسان

۱. کمیته‌ای مطالعاتی درباره ساعات بعد از مدرسه در وزارت آموزش و پرورش تشکیل شود.
۲. گردهمایی و همایش‌هایی با حضور صاحب‌نظران و مربیان پرورشی در رابطه با ساعات بعد از مدرسه تشکیل شود و نتایج حاصل به کمیته مطالعاتی وزارت آموزش و پرورش ارائه شود.
۳. کمیته‌ای مشورتی متشکل از معاونین پرورشی و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت در وزارت آموزش و پرورش درباره برنامه‌های بعد از مدرسه تشکیل شود.
۴. برای آماده‌سازی افکار عمومی دانش‌آموزان فراخوان عمومی در رابطه با ساعات بعد از مدرسه صورت پذیرد.
۵. لازم است در برنامه‌ریزی ساعات بعد از مدرسه اهداف دقیق و پیش‌بینی شده‌ای تعقیب شود.
۶. برنامه‌های بعد از مدرسه باید با نظارت و برنامه مدون و متمرکز در استان‌ها صورت گیرد.
۷. در بخشی از کتب درسی توجه دانش‌آموزان به چگونگی استفاده از ساعات بعد از مدرسه معطوف شود و از این طریق وسیله انطباق‌پذیری دانش‌آموزان با ارزش‌ها و باورهای جامعه فراهم شود.
۸. تمامی نهادها و سازمان‌های دولتی موظف شوند برای برنامه‌های بعد از مدرسه با وزارت آموزش و پرورش همکاری کنند.
۹. تربیت مربیان متخصص و خلاق برای پر کردن ساعات پس از مدرسه دانش‌آموزان.
۱۰. نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی با توجه به اهمیت برنامه‌های بعد از مدرسه وزارت آموزش و پرورش را مکلف به ارائه لایحه‌ای برای ساماندهی ساعات پس از مدرسه دانش‌آموزان کنند.
۱۱. ایجاد مراکز فرهنگی، هنری، ورزشی و پارک با توجه به جمعیت دانش‌آموزی هر شهر و عدم تمرکز این مراکز در شهرهای بزرگ به عنوان یکی از سالم‌ترین راه‌های ساماندهی ساعات بعد از مدرسه مدنظر قرار گیرد.
۱۲. با توجه به این‌که تلویزیون نقش مهم و ارزنده‌ای در پر کردن ساعات بعد از مدرسه بر عهده دارد؛ صدا و سیما باید در تقویت برنامه‌های خود و غنی کردن و پر کردن محتوای برنامه‌ها دقت کند.
۱۳. ساعات پس از مدرسه و غنی ساختن این ساعات مسأله‌ای ملی نظیر اشاعه فرهنگ بهداشت عمومی و سوادآموزی است، پس بسیج همگانی و همه جانبه و ملی را می‌طلبد. فقط نمی‌توان از یک وزارتخانه یا نهاد خاص انتظار داشت متولی این کار باشد و بتواند در این امر موفق شود. در این میان وزارت آموزش و پرورش در رأس و سایر وزارتخانه مثل فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش عالی و کار و امور اجتماعی و سازمان تربیت بدنی و شهرداری‌ها باید نقش بیش‌تری داشته باشند.

۱۴. سازمان تربیت بدنی و شهرداری با ایجاد فضاهای محصور ورزشی چه در پارک‌ها و چه در معابر عمومی به جذب دانش‌آموزان در ساعات پس از مدرسه کمک کنند.
۱۵. براساس مطالعه انجام شده در سطح شهر تهران امکانات موجود به‌صورت عادلانه در سطح شهر توزیع نشده است و بعضی از مناطق کمبود از امکانات بیش‌تری رنج می‌برند که باید این امکانات به‌صورت عادلانه‌تری در سطح مناطق توزیع گردد.
۱۶. امکانات موجود به‌صورت تعادل جنسیتی توزیع نشده است از این لحاظ دانش‌آموزان دختر دچار محرومیت مضاعف می‌باشند که در برنامه‌ریزی‌ها باید به نگاه جنسیتی نیز توجه بیش‌تری شود.
۱۷. کاهش تعرفه‌های آموزشگاه‌های و امکان تفریحی و ورزشی متناسب با درآمد مردم منطقه.

ب) پیشنهادهای منبعث از یافته‌های تحقیقات میدان

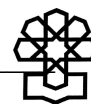
۱. رادیو و تلویزیون بر برنامه‌های بعد از مدرسه توجه کنند و در تهیه برنامه‌های بعد از مدرسه از کارشناسان خبره استفاده کنند.
۲. در تهیه و تدوین برنامه‌های بعد از مدرسه، به جنسیت جوانان توجه شود.
۳. در تهیه و تدوین فیلم‌های سینمایی به روحیه و خلاقیت دانش‌آموزان به تفکیک جنسیت اهمیت داده شود.
۴. دانش‌آموزان دختر برای پر کردن اوقات فراغت خود به تأثیر می‌روند به مدیران کشور توصیه می‌شود به استقبال دختران از برنامه‌های تأثیر توجه بیش‌تری مبذول دادند. (۹۴/۱ درصد دختران علاقه خود را برای تماشای برنامه‌های تأثیر اعلام داشته‌اند. آمار مزبور برای دانش‌آموزان پسر ۳۲/۷ درصد است).
۵. پارک‌ها و فرهنگسراها برای حضور دانش‌آموزان ایمن‌سازی شوند.
۶. وزارت آموزش و پرورش و شهرداری‌ها و سایر نهادهایی که به‌نحوی فعالیت‌های فرهنگی دارند امکانات لازم در حوزه‌های علمی و فرهنگی، تفریحی و ورزشی، کلاس‌های جبران و تقویتی، سایت‌های رایانه و ... با هزینه‌های بسیار کم برای دانش‌آموزان فراهم سازند.
۷. بهره‌گیری از اوقات فراغت به‌صورت یک باور برای خانواده‌ها در جامعه تبلیغ شود تا کودکان و نوجوانان نیز تحت تأثیر خانواده‌های خود به این مهم اهمیت دهند.
۸. فرصت‌ها و امکانات مربوط به برنامه بعد از مدرسه، در تمامی سطوح و مناطق شهری به‌صورت عادلانه توزیع شود زیرا خانواده‌ها دوست دارند فرزندان‌شان در اماکن نزدیک خانه مشغول بازی و گذران اوقات فراغت خود شوند.

۹. دانش‌آموزان از هزینه‌های بالای برنامه‌های بعد از مدرسه نگران هستند به‌خصوص این گزارش در مناطق آموزشی ۱۷ و ۴ مورد توجه است. توصیه می‌شود به اماکن تفریحی و فرهنگی دانش‌آموزان، نظارت دقیقی اعمال شود و حتی‌الامکان فضاهای آموزشی را برای برنامه‌های بعد از مدرسه دانش‌آموزان تجهیز کنند تا دانش‌آموزان از واحدهای آموزشی برای گذران اوقات فراغت و برنامه‌های بعد از مدرسه بهره‌مند شوند.

۱۰. هزینه بالای برنامه‌های بعد از مدرسه باعث شده است خانواده‌هایی که فرزندان بیش‌تر دارند کم‌تر به تفریح بپردازند و از برنامه‌های بعد از مدرسه استفاده کنند. لذا توصیه می‌شود همچنان تحدید خانواده تبلیغ شود تا فرزندان خانوارهای کم جمعیت، بتوانند از برنامه‌های بعد از مدرسه بهره‌مند شوند.

۱۱. دولت برای بسیاری از اجناس و ... سوبسید (یارانه) پرداخت می‌کند. توصیه می‌شود برای امور فرهنگی و اوقات فراغت و برنامه‌های بعد از مدرسه نیز یارانه‌های ویژه‌ای منظور و راهکارهای مربوط به آن در برنامه‌های توسعه کشور لحاظ شود.

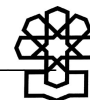

پیوست

دانش آموز عزیز! این پرسشنامه جهت بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه شما تهیه و تنظیم شده است، پاسخ درست و دقیق شما می‌تواند یاری‌گر ما در این راه باشد.

۱. جنس: ☐ پسر ☐ دختر
۲. سن: ☐ کمتر از ۱۲ سال ☐ ۱۳ تا ۱۵ سال ☐ ۱۶ سال بیشتر
۳. کلاس: ☐ اول دبیرستان ☐ دوم دبیرستان ☐ سوم دبیرستان ☐ پیش‌دانشگاهی
۴. رشته تحصیلی: علوم انسانی ☐ علوم تجربی و ریاضیات ☐ کارودانش ☐
۵. تحصیلات پدر: بی‌سواد ☐ ابتدایی ☐ راهنمایی و زیردیپلم ☐ دیپلم ☐ دانشگاهی ☐ حوزوی ☐
۶. تحصیلات مادر: بی‌سواد ☐ ابتدایی ☐ راهنمایی و زیردیپلم ☐ دیپلم ☐ دانشگاهی ☐ حوزوی ☐
۷. شغل پدر: -----
۸. شغل مادر: -----
۹. منطقه محل سکونت: -----
۱۰. تعداد افراد خانوار: -----
۱۱. میزان درآمد خانوار به ماه: کمتر از ۲۰۰ هزار تومان ☐ ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار تومان ☐ ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار تومان ☐ ۵۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان ☐ بیش از ۷۰۰ هزار تومان ☐
۱۲. به طور کلی در روز چند ساعت وقت آزاد دارید؟
یک و کمتر از یک ساعت ☐ دو تا سه ساعت ☐ چهار تا پنج ساعت ☐ بیش از شش ساعت ☐
۱۳. دوست دارید بعد از مدرسه وقت خود را بیشتر کجا بگذرانید. در محیط خانه ☐ در بیرون از خانه ☐
۱۴. به هر یک از فعالیت‌های بعد از مدرسه زیر تا چه حدی می‌پردازید؟
۱۴-۱. فعالیت‌های علمی و فرهنگی (مثل آموزش زبان‌های خارجی، کامپیوتر، حرفه و فن و ...) ☐ خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐
۱۴-۲. فعالیت‌های تفریحی (مثل ورزش، رفتن به کلوپ، کلاس‌های هنری، سینما و ...) ☐ خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐
- ۱۴-۳. فعالیت‌های جبرانی و تقویتی (کلاس‌های تقویتی درسی، آموزش مهارت‌های مطالعه و ...) ☐ خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐
۱۵. آیا اماکن و فضاهای لازم و مناسب جهت اجرای برنامه‌های بعد از مدرسه در اختیار دارید؟ بلی ☐ خیر ☐
اگر بلی این اماکن کجا هستند؟
☐ پارک‌ها ☐ مجتمع‌های فرهنگی (فرهنگسرا، خانه فرهنگ و ...) ☐ خود مدارس ☐ باشگاه‌های ورزشی ☐
☐ کلوپ‌ها ☐ آموزشگاه‌های علمی - فرهنگی ☐ سایر ☐ نام ببرید. -----
۱۶. آیا مواد آموزشی در حد لازم در اختیار شما هست؟ (کتاب‌های کمک‌درسی، کتاب‌های غیردرسی، وسایل کمک‌آموزشی و ...) بلی ☐ خیر ☐
۱۷. به نظر شما عمده‌ترین مشکل تهیه مواد آموزشی چیست؟
هزینه بالای مواد آموزشی ☐ عدم دسترسی به این مواد و کمبود آن ☐ عدم آشنایی با مراکزی که این مواد آموزشی را عرضه می‌کنند ☐ سایر ☐ نام ببرید -----
۱۸. به طور متوسط در شبانه‌روز چند ساعت تلویزیون نگاه می‌کنید.
کمتر از یک ساعت ☐ یک تا دو ساعت ☐ سه تا چهار ساعت ☐ بیش از چهار ساعت ☐

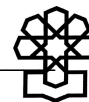

۱۹. تا چه حدی از برنامه‌های تلویزیونی رضایت دارید؟
 خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ اصلاً ☐
۲۰. به طور متوسط در شبانه‌روز چند ساعت رادیو گوش می‌کنید.
 کمتر از یک ساعت ☐ یک تا دو ساعت ☐ سه تا چهار ساعت ☐ بیش از چهار ساعت ☐
۲۱. تا چه حدی از برنامه‌های رادیویی رضایت دارید؟
 خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ اصلاً ☐
۲۲. به طور متوسط در طول هفته چند ساعت روزنامه و مجله مطالعه می‌کنید.
 کمتر از یک ساعت ☐ یک تا سه ساعت ☐ چهار تا پنج ساعت ☐ شش تا هفت ساعت ☐ بیش از هشت ساعت ☐
۲۳. به طور متوسط در طول هفته چند ساعت کتاب غیردرسی مطالعه می‌کنید.
 کمتر از یک ساعت ☐ یک تا سه ساعت ☐ چهار تا پنج ساعت ☐ شش تا هفت ساعت ☐ بیش از هشت ساعت ☐
۲۴. آیا در منزل کامپیوتر دارید. بلی ☐ خیر ☐
۲۵. آیا به اینترنت دسترسی دارید؟ بلی ☐ خیر ☐
۲۶. بیشتر کجا از اینترنت استفاده می‌کنید؟
 در منزل ☐ در منزل دوستان و اقوام ☐ کلپ ☐ سایر ☐ نام ببرید -----
۲۷. به طور متوسط در شبانه‌روز چند ساعت به بازی‌های رایانه‌ای می‌پردازید.
 کمتر از یک ساعت ☐ یک تا دو ساعت ☐ سه تا چهار ساعت ☐ بیش از چهار ساعت ☐
۲۸. به طور متوسط هر چند وقت به سینما می‌روید؟
 هر هفته ☐ هر ماه ☐ هر چند ماه یکبار ☐ سالی یکبار ☐ هر چند سال یکبار ☐ اصلاً ☐
۲۹. به چه نوع فیلم‌های بیشتر علاقه دارید؟ خارجی ☐ ایرانی ☐
۳۰. چه نوع فیلم‌هایی را بیشتر دوست دارید؟
 هر هفته ☐ هر ماه ☐ هر چند ماه یکبار ☐ سالی یکبار ☐ هر چند سال یکبار ☐ اصلاً ☐
۳۱. هر چند وقت یکبار به دیدن تئاتر می‌روید؟
 هر هفته ☐ هر ماه ☐ هر چند ماه یکبار ☐ سالی یکبار ☐ هر چند سال یکبار ☐ اصلاً ☐
۳۲. آیا ظرف یک سال گذشته به اردو یا بازدید علمی رفته‌اید؟ بلی ☐ خیر ☐
 (در صورت بلی) چقدر این اردو یا بازدیدهای علمی را مفید می‌دانید؟
 خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ اصلاً ☐
۳۳. به طور کلی از برنامه‌های بعد از مدرسه خود چقدر رضایت دارید؟
 خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ اصلاً ☐
۳۴. والدین شما بر انجام برنامه‌های بعد از مدرسه شما چقدر نظارت دارند.
 خیلی زیاد ☐ زیاد ☐ متوسط ☐ کم ☐ خیلی کم ☐ اصلاً ☐
۳۵. از نظر شما عمده‌ترین مشکلات بهبود برنامه‌های بعد از مدرسه چیست؟ (حداکثر سه مورد)
۳۶. جهت بالابردن کیفیت و بهتر شدن برنامه‌های بعد از مدرسه چه پیشنهادی دارید؟ (حداکثر سه مورد)

منابع و مأخذ

۱. بانک‌های اطلاعاتی سیستم‌های نظام انفورماتیک فارسی و انگلیسی مرتبط با آموزش و پرورش.
2. www.iran don.ac.ir.
3. www.schoolnet.com.
۴. مصاحبه با صاحب‌نظران آموزش و پرورش.
5. Calif, downey (2000) After School Programs for losangeles Countrys at – risk youth get boost from federal grant. [on-line] Available: <http://www.findarticles.com>.
6. Brighthouse, Tim & woods, David (2000). How to improve your school. London: routledge.
7. Vinson, Nina. (2001). The system of care model: Implomentation in twenty – seven communités. Journal of Emotional and Behavioral Disorders, 9(1), 30-42.
8. Schwartz, wendy. (1996) Aguide to Choosing on after School Program for Parents about Parents New York: ERIC Clearing House on Urbon Education – Schwendiman, J & Fager. J. (1999) After School Programs: good for, Kids, good for Communities. Washington DC: Office of Educational Research and Improvement.
9. Muscott, H & Obrain. S.T (1999) Teahing Character education to Student with behavioral and Learning disabilities through Montoring relationships. Education and treatment of Children, 22 (3), 373-390.
10. Miller, B.M. & Marx, f. (1990) After school arrangements in Middle child hood: A review of the Literature (Action research Paper). New Havern CT: Yale University, Nush Center of Child Development and Social Policy.
11. Barker, N.C (1998) can Specialized after School Impact delinquent behavior among African – American Jouth? [on – line]. Available: <http://www.rtkids.Fmhi.Usf.Ldu/Proceed10thinedex.Htm>.
12. Barton, A.C (1998) Teaching Science with homeless children: Pedagogy representation, and identify. Journal of Research in Science Teachin, 35(4), 379-394.
13. Bat manghelidjh, C. (1999). Whose Political Correction? Thchallenge of therapeutic work with inner – city children experiencing deprivation. Psychodynamic counseling, 5(2), 231 – 244.
14. Collens, L. (1999). How do you Spell Hippupotamus? The use of group wore in after school tutoring Programs. Social work Groups, 21, 61-67.
15. Deborah, Belle (2000) the after School Lives of Children: Alone and with others while Parents work [on – line] Available: <http://www.findarticles.Com>.
16. Foster, E.M (2001). Expenditures and Sustainability in systems. Journal of Emotional and Behavioral Disorders, 9(1), 93-62.
17. Gardner, J.W (1997). Civic Parters [on – line]. Avaliable: <http://www.orders.Edrs.Com/Members/sp.Cfm?AM.ED419062>.
18. Gray son, Randall (2001) Serving At – Risk Youth at camp. [on – line] Available: <http://www.Findaricles.Com>.
19. Kieslich, Anita, f. (1999) A Parent Process in developing of after School Program for Ausupervised abolescents Praticum report. Nova Southeatrn University.
20. National Conference Beyond School Hours. (1999). Quality before and after School Programs foe Children topic of National Coference in Hoston, Teuas. [on – line]

Available: [http://www. Findarticles. Com](http://www.Findarticles.Com).

21. Okey, Ted, N. (1998). Every Child a Promise: How one School Meets the needs o a Challenging Population or what con you do while you wait for Reform. [on – line] Available: [http://www. Ordeers. edrs. Com/membes/sp](http://www.Ordeers.edrs.Com/membes/sp).
22. Pieres, C.H. and Shields. N. (1998). The be a Star Community based after School Program: Developing resiliency actors for highrisk Preadolescent youth. Journal of Community Psychology, 26(2), 175-183.
23. Popwell, Emma. P. (1999). The After – School Program for School – Age Children Atlanta Public School. Eric Document Reporduction Service No. ED 324-345.
24. Ruch, R. H. (1992). The Child and Family Options Program: Primary drug and alcohol Prevention for Young Children. Journal of Community Psychology, OSAP, OSAP Special issue, 39-54.
25. Singer, J.Y. Harbour, R. T. (1998) Young Children lear about immigruntsd the United Startes. Social Education, 62(7), 415-416.
26. Tucker, C. Metal; The reasearch based model Partnership education Program: A 4 year outcome Study. Journal of Reserch and Development in Education, 32(1), 32-37
27. Vandell, D.L & Posner, J.K (1994). Low in Come Children after school Care: Are there benefical effects of after school Program? Child Development, 65, 440-456.

شماره مسلسل: ۸۰۳۵	شناسنامه گزارش
عنوان گزارش: «برنامه‌های بعد از مدرسه» از دیدگاه کارشناسان و دانش‌آموزان دبیرستان‌های شهر تهران ۱۳۸۵ Report Title: Plans for Students Leisure نام دفتر: مطالعات فرهنگی تهیه و تدوین: نازیلا دانشپور همکاران اصلی: کورش بزرگی مشاوران: محمدعلی امیری، محمدجواد محسنی‌نیا، مرتضی شکوهی ناظر علمی: حمید صراف متقاضی: معاونت پژوهشی ویراستار: — واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آن‌ها: ۱. آموزش و پرورش (Education) ۲. برنامه‌های بعد از مدرسه (Plans for Students Leisure) ۳. نیازهای دانش‌آموزی (Necessity of Students) ۴. پیشگیری (Prevention) منابع و مآخذ تهیه گزارش: در انتهای گزارش درج شده است.	